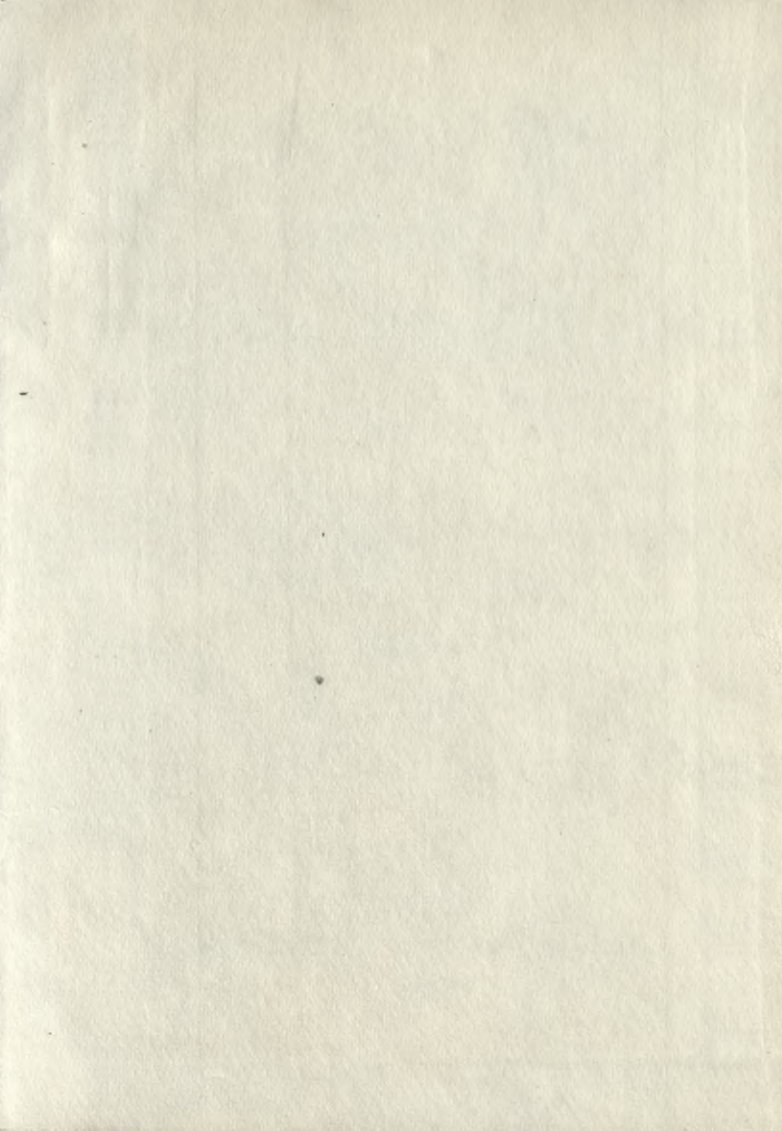
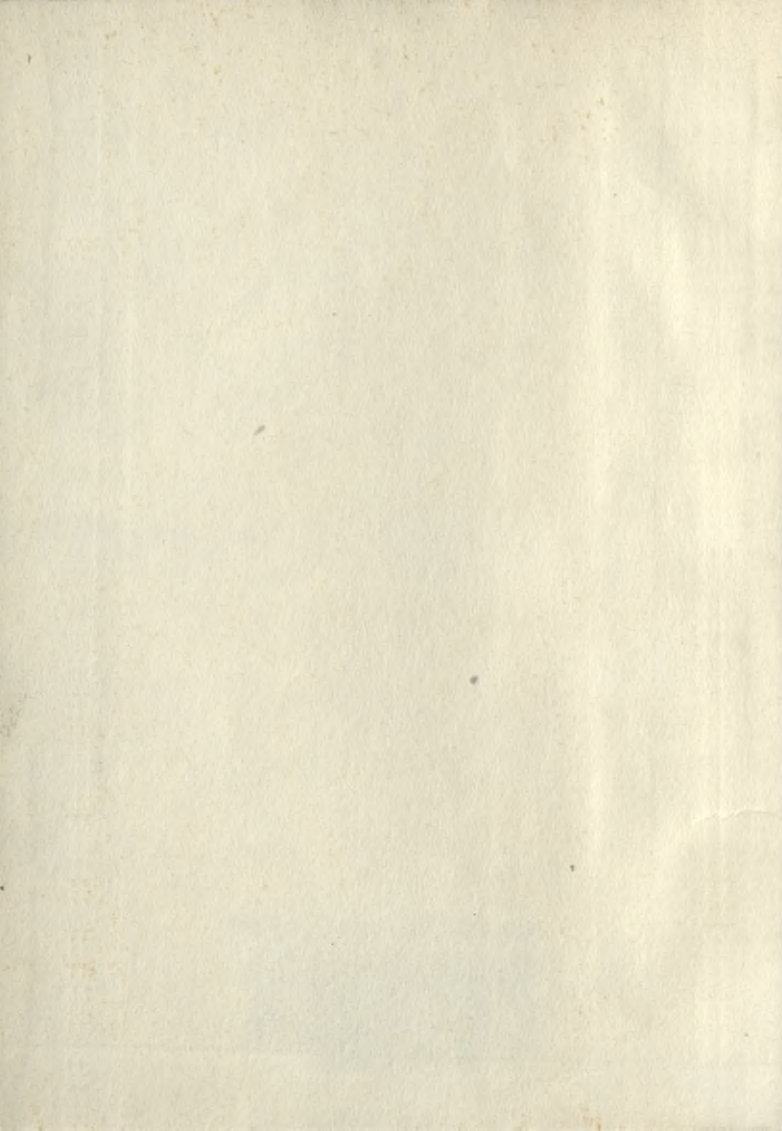

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000213820

O INGERENCYI SĄDÓW

PRZY ZNIESIENIU

PRAWA PROPINACYI

W GALICYI.

NAPISAŁ

Dr. G. MAŁACHOWSKI,

ADWOKAT.

LWÓW.

NAKŁADEM KSIĘGARNI SEYFARThA & CZAJKOWSKIEGO.

1889.

T 41814

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

TREŚĆ.

	Str.
Wstęp	1
I. Ogólne zasady zniesienia prawa propinacyi	5
II. O przepisach ustaw krajowych z 30. grudnia 1875 r. i z 26. stycznia 1889 r. co do przekazania i wypłaty wynagrodzenia	17
III. Rozbiór przepisów ces. patentów z 8. listopada 1853 i 25. września 1850	41
IV. Rozporządzenie ministeryalne z 28. lipca 1859	93
V. Ustawa z 30. grudnia 1875 l. 55 Dz. ust. kr. z r. 1877 (tekst)	97
VI. Ustawa z 26. stycznia 1889 (tekst)	119
VII. Cesarski patent z 25. września 1850 Nr. 374 Dz. u p. (tekst)	149
VIII. Cesarski patent z 8. listopada 1853 Nr. 237 Dz. u. p. (tekst)	161

1885

1886

7

8

9

90

1891

92

93

4

5

6

7

8

1899

1900

1901

1902

1903

1904

5

6

7

8

1909

1910

26 lat }
period }

Miasta (52 miast.)
postają w rezygowaniu prawa
propinac. do Końca r. 1910
(22 lat)

W S T Ę P.

W dniu 26. stycznia 1889 r. Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwalił ustawę o zniesieniu prawa propinacyi w Galicyi, zmieniając i uchylając postanowienia ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. ust. kr. z r. 1877. Ustawa z 26. stycznia 1889 r. dotąd nie uzyskała sankcyi cesarskiej i jeżeli supozycye doniesień dziennikarskich nie są bezpodstawne, prawdopodobnie jej nie uzyska, lecz zwróconą zostanie do zmiany w kilku kierunkach.

Jeżeli więc mimo to „Ingerencyę Sądów przy zniesieniu prawa propinacyi w Galicyi“ obieram za przedmiot tej rozprawki, to czynię to dlatego, ponieważ, o ile mi wiadomo, różnica między zapatrywaniem Reprezentacyi kraju, a ministeryalnych i krajowych Władz rządowych dotyczy głównie takich kwestyi jak ogólna kwota sumy na wynagrodzenie propinacyi w całym kraju przeznaczonej, wymiar wynagrodzenia dla

poszczególnych praw, podstawy obliczenia wynagrodzenia i t. p., nie ma zaś, zdaje mi się, żadnych dyferencyi w tych decydujących sferach co do zakresu działania i postępowania c. k. Sądów przed rozdzieleniem i przy wypłacie wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyi i tutaj też koncentruje się przeważnie cała działalność c. k. Sądów nie mających żadnego wpływu na wymiar wynagrodzenia.

Czy więc ustawa z 26. stycznia 1889 r. użyta sankcyę cesarską, lub czy takowa przez Sejm ponownie w odmiennej formie zostanie uchwaloną i sankcyonowaną i czy wreszcie ta nowa ustawa wejdzie w życie, lub ustawa z 30. grudnia 1875 pozostanie nadal w mocy obowiązującej, zasady któremi c. k. Sądy z powodu zniesienia prawa propinacyi kierować się będą, pozostaną niezmienione, i dlatego myślę, że nie bez pożytku będzie o zasadach tych pomówić.

Co do rzeczy samej, praca ta przygotowana do pogadanki w lwowskiem Towarzystwie prawniczem, nie ma pretensyi rozprawy naukowej; celem jej przedstawić zwięźle zasady postępowania sądowego z powodu zniesienia propinacyi i omówić kilka kwestyi spornych, dla użytku praktycznego. W tym celu przytaczam na końcu tej rozprawy dosłowny tekst tych wszy-

stkich ustaw, które normują zniesienie propinacyi i postępowania z wypłatą kapitału wynagrodzenia, tak, ażeby każdy czy to właściciel propinacyi, sędzia, adwokat, czy urzędnik polityczny znalazł zebrane tutaj wszystkie odnośne przepisy.

Ustawy przytaczam w tekstach autentycznych, a więc cesarskie patenta z 8. listopada 1853 Nr. 237 Dz. p. p. i z 25. września 1850 Nr. 374 Dz. p. p. i rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 28. lipca 1859 Nr. 142 Dz. p. p. w języku niemieckim, a ustawy przez Sejm krajowy uchwalone w języku polskim.

Lwów 14. lutego 1889.

I. Ogólne zasady zniesienia prawa propinacyi.

Ażeby należycie ocenić przepisy co do postępowania c. k. Sądów z powodu zniesienia prawa propinacyi, trzeba przedewszystkiem poznać i zbadać zasady prawne, które zastosowane zostały przy samem zniesieniu prawa propinacyi co do prywatnych praw osobistych i rzeczowych.

W tym względzie §§. 1. i 3. ustawy z 30. grudnia 1875 i §. 1. ustawy z 26. stycznia 1889 r. postanawiają, że prawo propinacyi czyli prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych zostaje zniesionem, że pozostaje w całej swej wyłączości i rozciągłości w posiadaniu uprawnionych do końca roku 1889, że po upływie tego terminu przechodzi na kraj względnie na krajowy fundusz propinacyjny, po upływie roku 1910 zaś ustaje zupełnie raz na zawsze i że właściciele tego prawa otrzymają wynagrodzenie za ubytek w dochodach spowodowany zniesieniem przywileju tego.

Ten ostatni przepis odpowiada zasadzie §. 365. ustawy cywilnej, iż „członek państwa

obowiązany jest odstąpić za stosownem wynagrodzeniem nawet zupełną własność rzeczy, jeżeli tego dobro publiczne wymaga“, nie ulega zaś dyskusji, że zniesienie względnie wykupno prawa propinacyi podyktowanem jest względami na dobro publiczne.

Podczas gdy ustawa z r. 1875 w §§. 3. i 17. pozostawia uprawnionych w posiadaniu jeszcze przez lat 26 od 1. stycznia lub 1. lipca po ogłoszonym publicznie dniu prawomocności orzeczeń o czystym dochodzie z propinacyi, tak, że w myśl ogłoszonego w Dzienniku ustaw kraj. Nr. 63. edykcje z 14. listopada 1884. l. 261 peryod ten rozpoczynał się z dniem 1. stycznia 1885 i kończył z upływem r. 1910, podczas gdy ustawa z r. 1875 w §. 4. zastrzegała właścicielowi prawo „rzeczowe szynkowania gorących napojów (z wyjątkiem wina) w jednym szynku w obrębie tejże samej majątności lub miejscowości“ czyli tak zwany „szynk realny“ — ustawa z r. 1889 oznacza dzień 31. grudnia r. 1889 jako dzień w którym ustaje dotychczasowy przywilej propinacyjny i w którym tenże przechodzi na fundusz propinacyjny do końca r. 1910, tudzież w §§. 1. i 34. uchyla w zupełności postanowienia §§. 4. i 18. ustawy z r. 1875 co do powyższego „szynku realnego“, który też raz na zawsze zostaje zniesionym.

Pomijając te przepisy rzeczonych ustaw, które dotyczą wysokości wynagrodzenia, wymiaru kapitału i procedury w tym względzie „c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego“, która do zarządu tym funduszem, tudzież prawem propinacyi na rzecz kraju od r. 1890 do r. 1910 jak i do oznaczenia wysokości wynagrodzenia ma być utworzoną i powołaną, dotknę tylko tych postanowień ustaw z r. 1875 i 1889, które dla postępowania sądowego w tym przedmiocie mają znaczenie.

§. 15. ustawy z r. 1875.

W związku z tym paragrafem jest końcowy przepis §. 17. tej ustawy, iż „poszczególne, ostatecznie jeszcze niezakończone sprawy ustanowienia czystego dochodu z prawa propinacyi, tudzież w toku będące spory o to prawo (§. 15.) nie wstrzymują rozpoczęcia“ 26-letniego peryodu, po upływie którego wedle ustawy z r. 1875 prawo propinacyi całkowicie ustać miało.

Ponieważ ustawa z 26. stycznia 1889 §. 15. ustawy z r. 1875 nie znosi, przeto takowy ma po dziś dzień moc obowiązującą; wątpić jednak należy czyli znajdzie jeszcze zastosowanie, skoro wszystkie orzeczenia o dochodzie propinacyjnym do r. 1884 już zostały wydane, tak że i ewentualne spory prawnoprywatne przed upły-

21 lat

26: 1885-86

86

87

88

89

90

1

2

3

4

5

6

7

8

99

1900

901

902

3

4

5

wem r. 1884 musiały być rozpoczęte, a więc dotychczas zostały ukończone. Z praktyki mojej nie jest mi wiadomem, czy spory takie faktycznie istnieją.

§. 18. ustawy z r. 1875 doznał zmiany przez postanowienie §. 34. ustawy z r. 1889.

W interesie publicznym, w interesie bezpieczeństwa kredytu i wierzycieli hipotecznych, uznaje ustawa konieczność uwidocznienia w księgach dla publicznej wiadomości, że prawo propinacyi ustaje z końcem r. 1889, że wygasło raz na zawsze prawo realne do szynku i że właściciel otrzyma wynagrodzenie oznaczone w ustawie z r. 1889, ażeby ufający w publiczne księgi gruntowe nie miał w tej mierze żadnych wątpliwości, nie doznał zawodu. Uwidocznienie to nastąpi „z urzędu“ na wezwanie Dyrekcyi funduszu propinacyjnego.

§. 27. ustawy z r. 1889. Postanowienia §. 27. są nowością, która ustawie z 30. grudnia 1875 była nieznaną; słusznie ustawa z r. 1889 rozstrzyga kwestyę umów dzierżawnych, pominięcie bowiem tej rzeczy w ustawie z r. 1875 było niedokładnością, która mogła dać powód do sporów i zawikłań.

Ustawa w §. 27. stawia zasadę niemieckiego prawa „Kauf bricht Miethé“, częściowo i w usta-

wie cywilnej w §. 1120 przyjętą; skoro bowiem państwo, kraj, fundusz propinacyjny kupuje od uprawnionych prawo propinacyi, to „dzierżawca nowemu posiadaczowi ustąpić winien“.

Zasadę tę jednak przeprowadza ustawa nie bezwzględnie i odmiennie od postanowień §. 1120 ustawy cywilnej.

Przedewszystkiem bowiem §. 27. nie czyni żadnej różnicy między tem, czy prawo dzierżawy jest wpisaniem do ksiąg publicznych, czy więc stało się wedle §. 1095 ustawy cywilnej prawem rzeczowem, czy też pozostało zobowiązaniem osobistem, z czego wynika, że wedle §. 27. prawo dzierżawy prawa propinacyi w skutek wykupna tego prawa gaśnie przez sześciomiesięczne wypowiedzenie bezwarunkowo i bez względu na to, czy jest rzeczowem przez wpis hipoteczny lub nie, jeżeli umowny czynsz dzierżawny jest mniejszy jak czysty dochód z odnośnego prawa propinacyi, oznaczony orzeczeniem krajowej komisji propinacyjnej, względnie orzeczeniem c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego. Natomiast co do kontraktów zawartych „prawomocnie“ przed 1. lipca 1888 i w których czynsz dzierżawny „co najmniej równa się“ powyższemu czystemu dochodowi orzeczeniem oznaczonemu, fundusz propinacyjny przyjmuje zobowiązanie,

iż w obec dzierżawców dopełni w zupełności odnośnych umów.

Co do użytego wyrazu „prawomocnie“ przed 1. lipca 1888, sędzę, że ustawa ma na myśli przede wszystkim osoby moralne i niewłasnowolne, które mogą być zobowiązane dopiero od chwili, skoro umowa imieniem tych osób zawarta, została zatwierdzoną prawomocnie przez przynależne władze nadzorcze, jak Sąd nadpiekuńczy, lub nadkurateiarny, Rady gminne, powiatowe etc. etc. Nie można zaś zdaniem mojem wyrazów „kontrakty przed 1. lipca 1888 prawomocnie zawarte“ interpretować w ten sposób, iżby to miały być kontrakty, które od 1. lipca 1888 mają moc prawa dla obu stron obowiązującą t. j. dzierżawy faktycznie i prawnie najpóźniej od 1. lipca 1888 trwające, jakkolwiek bowiem umowa może przed 1. lipca 1888 została „prawomocnie“ dla obu stron zawarta, to jednak właściwa moc obowiązująca umowy, może dopiero po 1. lipca 1888 nastąpić, tak, że jeżeli właściciel n. p. 20. czerwca 1888 zawarł kontrakt, którym od 1. kwietnia 1889 r. do 1. kwietnia 1892 r. wypuszcza w dzierżawę prawo propinacyi za czynsz przynajmniej taki, jak czysty dochód orzeczeniem objęty, to fundusz propinacyjny dzierżawy tej bezwarunkowo do-

trzymać musi. Słowo „prawomocnie“ przed 1. lipca 1888 odnosi się zatem tylko do samego zawarcia, a nie do terminu od którego umowa wchodzi w życie.

Mimo to Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zastrzega sobie prawo wyboru, czy dotrzyma kontraktu dzierżawnego po 1. lipca 1888 lub za mniejszy czynsz zawartego, czy też takowy rozwiąże przez 6 miesięczne wypowiedzenie; oczywiście decydować tu będą względy korzyści dla funduszu propinacyjnego, kombinacye prawdopodobieństwa czy wyższy czynsz i lepsze warunki mogą być uzyskane.

Tak samo też ustawa zastrzega i dzierżawcom prawo dowolnego wyboru wypowiedzenia kontraktu dzierżawnego bez względu na warunki tegoż 6 miesięcy naprzód przeciw „funduszowi propinacyjnemu jako nowemu nabywcy tego prawa“, albo też dotrzymania.

Oczywiście, że fundusz propinacyjny ma prawo żądania uiszczenia czynszu dzierżawnego za czas od dnia 1. stycznia 1890 jako dnia, z którym prawo propinacyi przechodzi na własność funduszu propinacyjnego, aż do dnia, w którym gaśnie dzierżawa przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego lub przez dzierżawców wypowiedziana. Powstaje jednak pytanie, jak postąpić w ra-

zie, jeżeli czynsz dzierżawny uiszczony został przed 1. stycznia 1890 r. za pewien czas po 1. styczniu 1890 r. do rąk właściciela byłego uprawnionego. Na to pytanie daje odpowiedź §. 30. ustawy z 26. stycznia 1889, którego postanowienia również nie są znane ustawie z r. 1875. Słusznie muszą być uiszczone w powyższy sposób antycypacyjne spłaty czynszu z kapitału wynagrodzenia potrącane, skoro dochód z prawa propinacyi od 1. stycznia 1890 r. na fundusz propinacyjny przechodzi. §. 30. jednak mówi tylko o nadpłaconym czynszu „aż do chwili, w której w skutek wypowiedzenia kontrakt dzierżawny zostaje rozwiązany“, pomija zaś milczeniem kwestyę nadpłaty dalszego czynszu t. j. od chwili w której wskutek wypowiedzenia kontrakt dzierżawy zostaje rozwiązany, za dalszy czas. Ażeby więc odpowiedzieć na to pytanie, trzeba po myśli §. 7. ust. cyw. nieznajdując i w kolejowych ustawach expropriacyjnych żadnych w tym względzie przepisów, (prócz wzmianki w §. 5. ustawy z 18. lutego 1878 Nr. 30. Dz. u. p.) zastosować analogicznie przepisy ustawy cywilnej, która w §. 1120 i 1121 postanawia, iż w wypadku wcześniejszego w skutek koniecznej sądowej sprzedaży rozwiązania dzierżawy służy dzierżawcy „prawo żądać od puszczającego w na-

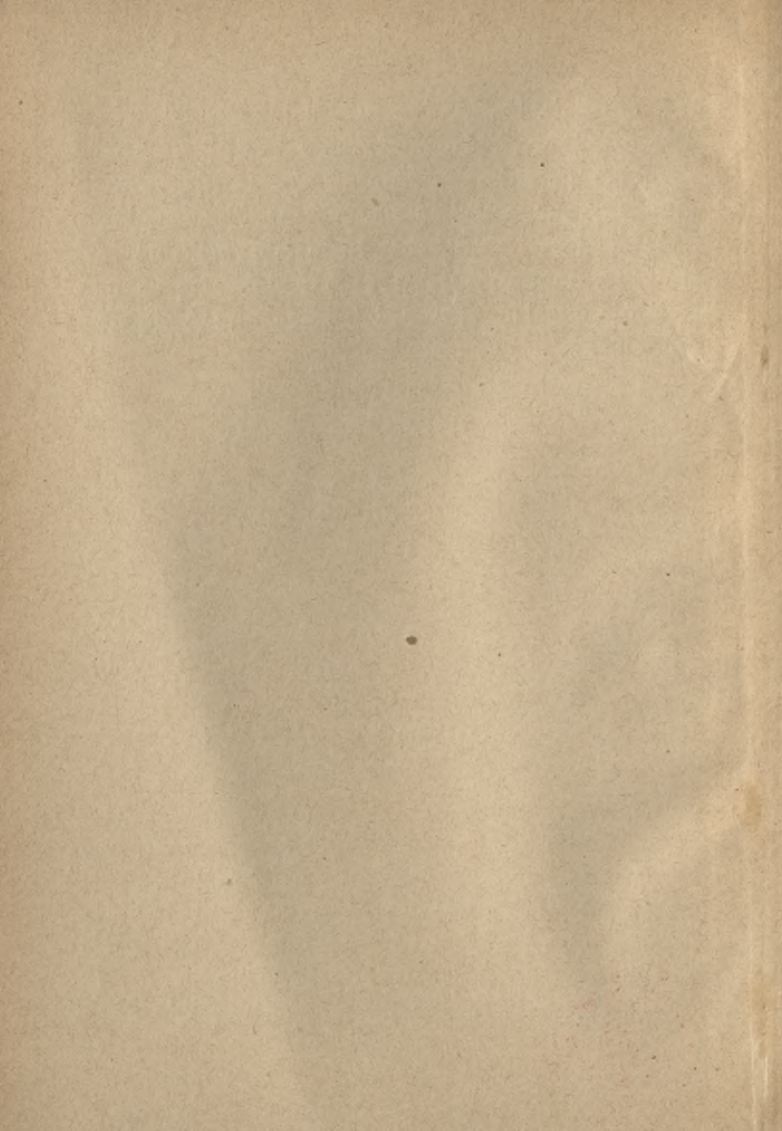
jem lub dzierżawę zupełnego wynagrodzenia poniesionej szkody“, co do której służy mu pierwszeństwo przez wpis hipoteczny prawa dzierżawy nabyty, jeżeli prawo jego stało się rzeczowem; kapitał wynagrodzenia zostanie w tym razie zatem wypłacony całkowicie do rąk uprawnionego, o ile dzierżawca nie uzyskał prawa zastawu przed oddzieleniem kapitału od dóbr, o czem poniżej będzie mowa, a dzierżawca pretensyi swojej w zwykłej drodze prawa będzie musiał dochodzić.

Zaznaczam, że co do rozciągłości prawa regresu §. 1121, a nie §. 1120 ustawy cywilnej wien być zastosowanym, albowiem wykupno prawa propinacyi przez kraj, uważam jako najwięcej zbliżone i podobne do wypadku koniecznej sądowej sprzedaży. Różnica §§. 1120 i 1121 jest znaczna i zasadnicza, jeżeli bowiem właściciel sam pozbył rzecz drugiemu pomimo, że wydzierżawił ją na dłuższy czas i czynsz pobrał, to wedle §. 1120 musi ustępującemu dzierżawcy nietylko wynagrodzić całkowicie poniesioną przez tegoż szkodę, ale także odszkodować go za utracone przez tegoż korzyści („volle Genugthuung leisten“ §. 1120, 1323 i 1324 ust. cyw.) w wypadku koniecznej sądowej sprzedaży zaś obowiązany jest tylko do wynagrodzenia szkody („Entschädigung, Schadloshaltung“ §. 1121,

1323 i 1324 ust. cyw.). Wiadomo, że w wypadkach odszkodowania, tylko wtedy żądać można zupełnego zadość uczynienia t. j. wynagrodzenia rzeczywistej szkody i utraconych zysków, jeżeli szkoda „ze złego zamiaru, albo przez oczywiste niedbalstwo jest zrządzoną“, co całkowicie do wypadku dobrowolnej sprzedaży z pominięciem praw dzierżawnych da się zastosować; oczywiście, że właściciel pozbywający w ten sposób nieruchomość, albo miał zły zamiar wyrugowania dzierżawcy i wyrządzenia mu krzywdy, albo popełnił widoczne niedbalstwo („auffallende Sorglosigkeit“), skoro nie zważał przy sprzedaży na słuszne prawa dzierżawcy. Inna rzecz jednak, jeżeli bez żadnej winy właściciela, bez tegoż współdziałania, a nawet może i wbrew jego woli kraj wykupuje prawo propinacyi i usuwa dzierżawcę, w tym razie może od właściciela żądać słusznie tylko wynagrodzenia rzeczywiście poniesionej szkody i dlatego stosując także zasady §§. 1323 i 1324 ust. cyw., tylko przepis §. 1121 ściśle interpretowany w danym wypadku winien mieć zastosowanie.

Naturalnie, że w razie sporów w tej mierze między Dyrekcyą funduszu propinacyjnego, a byłymi uprawnionymi lub dzierżawcami, lub w razie sporów między tymi ostatnimi, decyzya na-

leży do c. k. Sądów, co też ustawa z 26. stycznia 1889 wypowiada wyraźnie w §. 29, nadmieniając jednak iż w razie sporów między stronami Dyrekcyja funduszu propinacyjnego obowiązana jest przedewszyskiem do pojednania stron, a dopiero gdyby to nie dało się uskutecznić, odesłać strony lub samej udać się na drogę prawa.

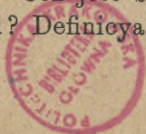
II. O przepisach ustaw krajowych z 30. grudnia 1875
i z 26. stycznia 1889, co do przekazania i wypłaty
wynagrodzenia.

Określiwszy w części I. zasady prawne zastosowane przy zniesieniu prawa propinacyi, przystępuję do drugiej części t. j. do postępowania przy wypłacie wymierzonego kapitału wynagrodzenia. W tym względzie decydującym jest przedewszystkiem §. 20. ustawy z r. 1889, a gdy ten przepis odwołuje się do postanowień §§. 26. do 29. ustawy z 30. grudnia 1875, które tutaj mają być zastosowane, przeto sądzę, że te postanowienia ustawy z r. 1875 i w związku z tem będące przepisy omówić należy.

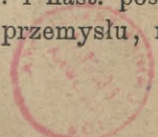
§. 26. ustawy z 30. grudnia 1875 postanawia, że spłata kapitału wynagrodzenia może nastąpić tylko z uwzględnieniem praw rzeczowych osób trzecich.

Jest to zasada prawna wynikająca z logiczną koniecznością z natury prawa propinacyi.

Cóż jest bowiem prawo propinacyi w Galicyi? Definicya nie jest łatwą, albowiem podczas

gdy dawniejsze przepisy ustawowe dotyczące tego prawa jak n. p. rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z 4. października 1850 i z 10. czerwca 1849 l. 3965, tudzież rozporządzenie Ministerstwa stanu z 3. lipca 1863 r. prawo propinacyi określają wyrazami „wylączne prawo wyrobu i wyszynku“, tak, że z wyrazów tych sądzić by należało, iż prawo propinacyi obejmuje w sobie wyłączny przywilej także na wyrób trunków w pewnej miejscowości z prawem wzbronienia każdemu innemu zakładaniu w tej miejscowości gorzelnii, browaru, miodosytni i t. p., późniejsze ustawy a mianowicie ustawa z 30. grudnia 1875 w §. 3. i 31. mówi tylko o propinacyjnem prawie wyszynku i sprzedaży napojów i zawiera postanowienie, że w peryodzie 26-letnim, w którym „wylączność i rozciągłość prawa wyszynku i sprzedaży napojów“ pozostaje w swej mocy, „nie wolno producentom napojów propinacyjnych sprzedawać tych trunków inaczej, jak tylko hurtownie w naczyniach obřeczowych przynajmniej półhektolitrowych“, w §. 2. zaś postanawia ta ustawa, że wyrób napojów propinacyjnych staje się od dnia wejścia w życie ustawy z ograniczeniami, w tej ustawie t. j. w §§. 23., 31. i nast. postanowionymi przedmiotem wolnego przemysłu, nie

wymagającego koncesyi. Tak samo też i §. 1. ustawy z 26. stycznia 1889 mówi tylko o prawie wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych, nie o prawie wyrobu nie wspominając. Faktem jest, że istnieją w Galicyi miejscowości, w których pomimo prawa propinacyi założone są browary; browary te nie mogą wprowadzić szynkować piwa, ale mogą hurtową sprzedaż prowadzić; faktem jest, że ministerstwo spraw wewnętrznych orzekło, że tylko właściciele prawa propinacyi nie potrzebują koncesyi na gorzelnie, browary etc., albowiem prawo wyrobu trunków jest wynikiem prawa propinacyi.

Z powyższych przepisów i faktów wnioskując określiłbym prawo propinacyi w ten sposób, iż wyłączność ograniczyłbym tylko do wyszynku i sprzedaży napojów, a zatem: prawo propinacyi jest prawem wyrobu i wyłącznego wyszynku i sprzedaży napojów spirytusowych w obrębie pewnej miejscowości.

Co do charakteru tego prawa, to wszystkie wyżej powołane przepisy jak niemniej i reskrypt kancelaryi nadwornej z 8. listopada 1838 l. 20772 wydany w skutek Najwyższego postanowienia z 28. listopada 1837 r., określają to prawo jako zwyczajowe, ściśle rzeczowe, które jako zabytek dawniejszego stosunku poddaństwa, przysługuje

w zasadzie posiadaczom ciał tabularnych, tudzież niektórym miastom w obrębie pewnej miejscowości. §§. 307. i 308. ustawy cywilnej postanawiają, że ściśle rzeczowymi są prawa, które służą osobie do rzeczy bez względu na pewne osoby i że są niemi tylko prawo posiadania, własności, zastawu, służebności i prawo dziedziczenia.

Jakkolwiek zatem ustawa cywilna w §. 308. prawa propinacyi nie zalicza do tych praw, to jednak ze względu na powołane wyżej późniejsze przepisy ustawowe, ze względu, że wedle definicyi tego prawa, prawo propinacyi jest tak samo jak własność, służebność lub zastaw prawem służącym do rzeczy pewnej, do pewnego obszaru, do pewnej miejscowości, bez względu na osoby, nie ulega wątpliwości, że prawo propinacyi jest prawem ściśle rzeczowym.

Zresztą definicya, rodzaj i tytuł tego prawa mogłyby stanowić przedmiot osobnych studyów, przekraczających ramy tego tematu, i dlatego ograniczam się na powyższych uwagach.

W dzisiejszym stanie rzeczy zatem, prawo propinacyi z reguły ściśle jest złączonem z własnością, posiadaniem majątku ziemskiego, jeżeli jako takie nie zostało tabularnie wydzielonem i jeżeli jako takie nie tworzy osobnego korpusu

tabularnego. Przytem charakterystyczną cechą prawa propinacyi jest okoliczność, że prawo to z własnością gruntu rustykalnego, włościańskiego, nigdy nie było i nie jest złączonem.

Jeżeli zatem przed takim wydzieleniem osoba trzecia uzyskała prawo zastawu do pewnego majątku ziemskiego, to uzyskała prawo zastawu temsamem i do tego wszystkiego, co stanowi integralną część praw własności tego majątku, co z własnością tą jest złączone i co z własności wypływa, a więc uzyskała prawo zastawu także i na prawie propinacyi z własnością majątku połączonem. Nie przeszkadza temu wcale okoliczność, że najczęściej w chwili uzyskania prawa zastawu, księgi gruntowe nigdzie nie wykazywały, iż z własnością pewnego majątku łączy się prawo propinacyi, albowiem jeżeli powołane wyżej ustawy stwierdzały i sankcyonowały ten stan, to odpadała potrzeba osobnego zawiadamiania o tem wszystkich za pomocą ksiąg gruntowych, skoro niewiadomością ustawy nikt po jej należytem ogłoszeniu, wymawiać się nie może (§. 2. ustawy cywilnej).

Pozostaje jeszcze do omówienia natura prawa propinacyi, a mianowicie czy takowe jest ruchomością lub nieruchomością; w tym względzie postanawia §. 298. ustawy cywilnej, iż „prawa,

które nie są przywiązane do posiadania nieruchomości lub przez ustawę krajową za nieruchomość nie są poczytane, są ruchomością". Już z tego określenia wynika, że prawo propinacyi jest nieruchomością, albowiem przywiązaniem jest niewątpliwie do posiadania nieruchomego majątku, a przynajmniej z posiadania wypływa. Nadto postanawia wyraźnie rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych i finansów dnia 30. lipca 1850 r. Nr. 317. Dz. ust. państw. co następuje:

Zur Behebung vorgekommener Zweifel findet das Justizministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern und der Finanzen den Gerichtsbehörden zu bedeuten, dass die mit dem Besitze eines unbeweglichen Gutes verbundenen durch das Gesetz vom 7. September 1848 und durch das Patent vom 4. März 1849 und die in den einzelnen Kronländern erlassenen Durchführungsverordnungen gegen billige Entschädigung aufgehoben oder als ablösbar erklärten Rechte beziehungsweise die an deren Stelle tretende Entschädigung, als ein Bestandtheil des unbeweglichen Gutes und eben so die in einigen Kronländern vorkommenden, aus blossen Dominical Rechten ohne eigenen Grund-

complex bestandenen Gutskörper, als unbewegliche Güter noch in so lange zu behandeln seien, bis durch eine besondere Verordnung die Abfertigung der Bezugsberechtigten für die aufgehobenen Rechte und die fernere Behandlung der Entschädigung normirt sein wird.

Prawo propinacyi, które jak to już wyżej nadmienilem, jest zabytkiem dawnego stosunku poddaństwa, jest niewątpliwie takim prawem związanem z reguły z posiadaniem dominikalnych, dworskich posiadłości, które mogło być i zostało też wykupionem, przepis ten więc rozporządzenia z 30. lipca 1850 r. da się całkowicie zastosować do prawa propinacyi, które również jako część składową nieruchomości uważać należy. Rozporządzenie zaś Minist. stanu z 3. lipca 1863 l. 8093 również zalicza prawo propinacyi do części składowych nieruchomości. To samo zapatrywanie przebija się też z orzeczeń Najwyższego Trybunału z 26. marca 1868 Nr. 2254 i z 1. czerwca 1875 Nr. 5769, w których orzeczono, że kapitały wynagrodzenia za zniesione stosunki poddaństwa czyli tak zwana indemnizacya stanowi zawsze jeszcze część składową nieruchomości, więc jako nieruchomość poczytaną być winna. Jeżeli więc kapitał wynagrodzenia, fikcyjnie naturalnie za nierucho-

mość bywa poczytywanym, to tembardziej samo prawo, za zniesienie którego kapitał przyznano, jako część składowa nieruchomości, a więc jako nieruchomość winno być uważanem. To samo da się zastosować do prawa propinacyi i do kapitałów za zniesienie takowego przyznanych.

Powtarzam zatem, że z tej natury i charakteru propinacyi musiała wyniknąć zasada wypowiedziana w §. 26. ustawy z 30. czerwca 1875, a przyjęta także wyraźnie w §. 19. ustawy z 26. stycznia 1889, kapitał wynagrodzenia wstępuje tu bowiem w miejsce rzeczy; jeżeli zatem na nieruchomości nabyte były pewne prawa rzeczowe jak prawo zastawu, dzierżawy i t. d., to przy wypłacie kapitału muszą być te prawa rzeczowe tak samo uwzględnione jak przy litacyjnym rozdziale ceny kupna. Wspomnieć tu wypada, że nietylko prawa rzeczowe nabyte z umowy, albo z wyroku, ale i te, które wedle §. 450. ust. cyw. z ustawy mają rzeczowe prawo zastawu, muszą być uwzględnione, a zatem przede wszystkim podatki, należności rządowe (dekr. nadw. z 16. września 1825 Nr. 2132 zb. u. s. 4. listopada 1831 Nr. 2533 zb. u. s., dekr. kanc. nadw. z 14. lutego 1840 Nr. 409 zb. u. s., §. 72. ust. z 9. lutego 1850 Nr. 50 Dz. p. p. rozp. min. fin. z 3. maja 1850 Nr. 181 Dz. p. p.), należy-

tości konkurencyjne (dekr. nadw. z 4. stycznia 1836 Nr. 113 zb. u. s.), należytość funduszu religijnego (ust. z 9. maja 1874 Nr. 51. Dz. p. p. §. 22.) dodatki do podatków (ces. pat. z 4. marca 1849. Nr. 152 Dz. p. p. i rozp. min. spraw. z 29. września 1852 Nr. 198 Dz. p. p.) i t. p. i t. p., które wszystkie mają uprzywilejowane prawo zastawu z pierwszeństwem przed innymi jakimikolwiek wierzytelnościami hipotecznymi z ograniczeniami w powyższych przepisach określonymi. Oczywiście, że jeżeli prawo propinacyi zostało z stanu tabularnego pewnego nieruchomościowego majątku w ten sposób wydzielone, iż stanowi zupełnie oddzielne ciało tabularne, osobnym wykazem hipotecznym objęte, to uwzględnione będą przy spłacie tylko te prawa rzeczowe, które na tym osobnym korpusie propinacyjnym ciężą.

Ponieważ §§. 27. i 29. ustawy z 30. grudnia 1875, ustawą z r. 1889 w mocy utrzymane są w związku z §. 2. cesarskiego patentu z 8. listopada 1853 l. 237 Dz. u. p., przeto omówię razem wszystkie powyższe przepisy.

Widzimy, że postanowienia §. 27. ust. z r. 1875 i §. 2. patentu z r. 1853 są prawie identyczne, mówię „prawie“, gdyż zachodzą małe, nieznaczne różnice, i tak §. 2. patentu z r. 1853 postanawia, że właściciel majątku do którego

należy prawo propinacyi może żądać tabularnego oddzielenia praw poboru (Bezugsrecht) albo kapitału wynagrodzenia wstępującego w ich miejsce, podczas gdy §. 27. ust. z r. 1875 mówi tylko o oddzieleniu „prawa do wynagrodzenia“, a więc pomija oddzielenie prawa propinacyi i samego kapitału wynagrodzenia; dalej §. 2. patentu z r. 1853 postanawia, iż oddzielenie ma ten skutek, iż prawa poboru nie stanowią już na przyszłość części składowej nieruchomości i że dlatego (daher) później wpisana pretensya tabularna nie uzyskuje już więcej prawa zastawu na te prawa poboru, podczas gdy §. 27. ust. z r. 1875 tego nie wypowiada, lecz ogranicza skutek oddzielenia tylko do tego, iż później nabyte prawa rzeczowe nie będą uwzględnione przy rozprawie o przekazanie kapitału wynagrodzenia; zachodzi więc pytanie, które przepisy mają być ściśle tutaj stosowane. Ze względu, że §. 29. ust. z r. 1875 postanawia, iż tylko przy przekazywaniu, wypłacaniu i odpisywaniu kapitału wynagrodzenia przepisy patentu z r. 1853 mają mieć analogiczne zastosowanie, trzeci ustęp §. 27. ust. z r. 1875 zaś stanowi, że oddzielenie ma poprzedzać przekazanie i wypłatę, sędzę, że nie przepis §. 2. pat. z r. 1853, ale przepis §. 27. ust. z r. 1875 winien być ściśle zastoso-

wanym, tak że w tabuli ma być uwidocznioną jedynie i wyłącznie okoliczność, iż prawo do wynagrodzenia zostało oddzielonem od ciała hipotecznego. Oczywiście, że nie uwłącza to prawu właściciela do końca r. 1889 mu służącym, tabularnego wydzielenia prawa propinacyi ze składu majątku tabularnego i utworzenia zeń osobnego korpusu tabularnego, naturalnie o ile to wedle ustawy krajowej z 20. marca 1874 jest dopuszczalne.

Do dozwolenia i skutecznienia tej adnotacyi kompetentnym jest Sąd hipoteczny, czyli jak §. 2. patentu z r. 1853 wyraźnie przytacza, Sąd, który prowadzi dotyczącą księgę gruntową, w przeciwstawieniu do Sądu realnego, o którym w §. 1. pat. z r. 1853 i w 3. ustępie §. 27. ust. z r. 1875 mowa, a który do dalszych czynności jest uprawnionym.

Wedle drugiego ustępu zatem §. 27. ust. z r. 1875 skutkiem oddzielenia prawa do wynagrodzenia jest, że później nabyte prawa rzeczowe nie będą uwzględnione przy rozprawie o przekazanie kapitału wynagrodzenia. Zachodzi pytanie jakie to są te „później nabyte prawa rzeczowe“, a mianowicie czy prawa rzeczowe nabyte po oddzieleniu do majątku nieruchomego od którego oddzielonem zostało prawo do wyna-

grodzenia, czy też i takie prawa rzeczowe, które później do samego tego oddzielonego prawa rzeczowego zostały nabyte. Ażeby to pytanie rozstrzygnąć, trzeba najpierw zastanowić się nad tem, czyli w ogóle możliwem, dopuszczalnem jest nabycie prawa rzeczowego n. p. prawa zastawu, osobno na to oddzielone prawo do wynagrodzenia, bez uzyskania prawa zastawu na majątek ziemski od którego prawo do wynagrodzenia oddzielono. Sądzę, że jest to w zasadzie dopuszczalnem i nie ma żadnego przepisu prawnego, któryby tego zabraniał, gdy jednak w chwili oddzielenia, w braku zezwolenia wierzycieli, w analogicznem zastosowaniu §. 1. ust. z 6. lutego 1869 Nr. 18. Dz. u. p. wszystkie ciężary majątku ziemskiego przechodzą na to oddzielone prawo do wynagrodzenia, przeto te później nabyte prawa zastawu do oddzielonego prawa wynagrodzenia, dopiero po zaspokojeniu poprzedzających wierzycieli mogłyby mieć skutek prawny. Tylko zatem później nabyte prawa rzeczowe, które dotyczą samego majątku ziemskiego, nie będą wcale uwzględnione przy rozprawie o przekazanie i te tylko drugi ustęp §. 27. ustawy z r. 1875 może mieć na myśli.

Wprawdzie orzeczenie Najwyższego Trybunału z 26. marca 1868 Nr. 2254 rozstrzygając

o kompetencji Sądu naprowadza w motywach, że kapitał wynagrodzenia jakkolwiek oddzielony od ziemi, tworzy jeszcze mimo to część składową dóbr o tyle, o ile uważać takowy należy jako spólny z ziemią fundusz zaspokojenia wierzycieli hipotecznych, to jednak nie sądzę, ażeby ta fikcja przeszkadzała innym wierzycielom nabyć później prawo zastawu, skoro to późniejsze prawo zastawu bynajmniej nie uwłacza poprzednim wierzytelnościom hipotecznym. To też orzeczenie Najwyższego Trybunału z 1. czerwca 1875 Nr. 5769 wyraźnie postanawia, że prawo zastawu tak długo tylko osobno na kapitał wynagrodzenia nie może być uzyskanem, jak długo oddzielenie kapitału nie nastąpiło. Orzeczenie to powołuje się na uzasadnieniu tego zdania na §. 2. ces. pat. z r. 1853, zapatrywanie to słuszne, z jednej strony bowiem nie ma żadnego powodu ani przepisu prawa, któryby ograniczał w ten sposób prawa wierzycieli, a z drugiej strony byłoby niesprawiedliwem, ażeby właściciel zabierał sobie spokojnie nadwyżkę czyli resztę kapitału wynagrodzenia pod okiem wierzycieli, którzy nie mieli szczęścia pospieszyć się do tabuli majątku ziemskiego.

Dalszym skutkiem oddzielenia prawa do wynagrodzenia, jakkolwiek w ustawie nie wyrażo-

nym, jest to, iż własność prawa do wynagrodzenia przestaje być ściśle złączoną z własnością ziemskiego majątku. Rzecz naturalna, że ten, który jest właścicielem majątku i jako taki jest wpisanym i z tego tytułu do wynagrodzenia uprawnionym, może u Sądu hipotecznego żądać oddzielenia prawa do wynagrodzenia, które w ten sposób staje się wprawdzie własnością tej samej osoby, do której majątek ziemski należy z temi samemi ciężarami i ewentualnemi ograniczeniami, jednakowoż od tej chwili własność tego prawa wynagrodzenia czyli nazwijmy go już kapitału wynagrodzenia może przechodzić na inne osoby zupełnie oddzielnie od własności majątku w drodze kupna, zamiany, sukcesyi i t. p., stanowi bowiem sam dla siebie osobny przedmiot prawny.

Oczywiście, że tak jak przy hipotekowanych sumach, tak i przy tym kapitale wszelkie zmiany własności muszą być tabularnie wpisane. Sądzę zatem, że dla porządku i dla celu publicznej informacyi ksiąg gruntowych równocześnie z oddzieleniem kapitału powinien Sąd zarazem uwi-docznić czyją własność takowy stanowi i jakimi ciężarami jest ograniczony.

Zastanowić się dalej wypada nad kwestyą, czy przez to oddzielenie prawo wynagrodzenia, czyli kapitał wynagrodzenia staje się ruchomo-

ścią, czy też nadal jako nieruchomość, jako część składowa nieruchomości ma być uważaną.

W tym względzie postanawia przytoczone wyżej rozporz. min. spraw. z 30. lipca 1850 r. Nr. 317. Dz. u. p. „die als ablösbar erklärten Rechte beziehungsweise an deren Stelle tretende Entschädigung sind, als ein Bestandtheil des unbeweglichen Gutes noch insolange zu behandeln, bis durch eine besondere Verordnung die Abfertigung der Bezugsberechtigten für die aufgehobenen Rechte und die fernere Behandlung der Entschädigung normirt sein wird“. Z tego przepisu i w związku z przepisami §§. 298. i 299. ust. cyw. wnioskuje, że po oddzieleniu tabularnem prawo do wynagrodzenia przestaje być nieruchomością i staje się rzeczą ruchomą. Widocznie bowiem powyższe rozporządzenie z r. 1850 miało na myśli wydanie takich późniejszych ustaw jak ces. patent z r. 1853 i ustawy o zniesieniu propinacyi i do tego czasu tylko każe takie prawa dominikalne względnie przyszłe odszkodowanie uważać za część składową, z chwilą zaś wydania takich rozporządzeń normujących jak wymierzyć i rozdzielić kapitał wynagrodzenia, a tembardziej z chwilą oddzielenia takowego od majątku ziemskiego przestaje tenże być częścią składową nie-

ruchomości i staje się rzeczą ruchomą. Zgadza się to także z zasadami prawnymi §§. 298. i 299. ust. cyw., albowiem od chwili oddzielenia prawo wynagrodzenia przestaje być „przywiązane do posiadania nieruchomości“ i staje na równi z „wierzytelnością, która przez zabezpieczenie na nieruchomości nie staje się nieruchomością“.

Pozostaje jeszcze do omówienia kwestya, kto może żądać oddzielenia, czy tylko właściciel majątku, czy także wierzyciele i inni interesowani, czy wreszcie Sąd z urzędu oddzielenie zarządzić może.

§. 27. ust. z r. 1875 mówi: „Każdy do wynagrodzenia uprawniony może żądać“ oddzielenia, z czego wynika, że tylko ten, który miał poprzednio prawo propinacyi i który z powodu zniesienia tego prawa ma pretensyą do odszkodowania, może żądać oddzielenia. Słowo „uprawniony“ nie można więc interpretować w szerszem znaczeniu, t. j. iż jest to każdy, który do kapitału wynagrodzenia ma pewne prawa, a więc i wierzyciel. Sprzeciwia się temu wyraźna tendencya §. 27. w związku z §. 5. ust. z r. 1875, jakoteż i przepisy §§. 2., 5. i 6. ces. pat. z r. 1853, które wyraźnie postanawiają, że tylko posiadacz (der Besitzer des bezugsberechtigten Gutes) ma prawo żądać oddzielenia

kapitału wynagrodzenia. To wszystko jednak dotyczy tylko stadyum przedwstępnego t. j. peryodu w którym rozprawa z interesowanymi o rozdział i wypłatę wynagrodzenia jeszcze nie została rozpoczętą, jeżeli bowiem rozprawa już została wdrożoną, a nastąpić to może, jak później zobaczymy, także na żądanie wierzycieli, to wówczas po myśli §. 10. ces. pat. z r. 1853 Sąd rozpisując edykt wzywający interesowanych do zgłoszenia swych pretensyj do kapitału wynagrodzenia ma równocześnie zarządzić oddzielenie praw poboru („der Bezugsrechte“) od gruntu w księdze gruntowej, z czego wynika, że po wdrożeniu rozprawy Sąd realny z urzędu lub na żądanie wierzycieli tabularne oddzielenie zarządzić może, względnie wezwać w tym względzie kompetentny Sąd hipoteczny.

Z wyrazów §. 27. ust. z r. 1875 w związku z §. 2. ces. pat. z r. 1853 („auch vor dem Beginne der Verhandlung“) wynika, że oddzielenia prawa wynagrodzenia żądać można każdej chwili, a więc i obecnie, nim ustawa z r. 1889 w życie wejdzie, która zresztą co do tego oddzielenia żadnych nie zawiera przepisów, odwołując się w tej mierze jedynie na przepis §. 27. ust. z r. 1875.

Wyrazy 3^{go} ustępu tego §. 27. i przepisy §§. 2., 5., 6. i 10. ces. pat. z r. 1853 wskazują, że to oddzielenie jest pierwszym krokiem do przeprowadzenia rozdziału i wypłaty wynagrodzenia, skoro dopiero „po skutecznionem oddzieleniu“ przekazanie kapitału wynagrodzenia nastąpić może.

Wreszcie nadmieniam, że wszelkie czynności w §§. 21., 23., 27. i 28. ust. z r. 1875 Wydziałowi krajowemu poruczone, z wyjątkiem zarządu funduszków propinacyjnych miast, posiadających wyłączne prawo propinacyi, w myśl art. II. ustawy z 26. stycznia 1889 spełniać ma od 1. stycznia 1890 r. c. k. Dyrekeya galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

§. 28. ustęp 1. ustawy z 30. grudnia 1875 mówi o terminie przedłożenia przekazu sądowego i o skutkach zaniedbania tego terminu.

Ustawa z 26. stycznia 1889 r. w §. 20. utrzymuje przepis ten w mocy tą tylko zmianą, że przekaz ten, czyli jak ustawa z r. 1889 r. się wyraża „uchwała Sądu realnego, zezwalająca na wypłacenie kapitału wynagrodzenia do rąk właściciela ma być przedłożona c. k. Dyrekeyi funduszu propinacyjnego najpóźniej do dnia 31. grudnia 1894 r.“ pod rygorem złożenia do depozytu sądowego.

Ustęp 2^{gi} §. 28. utrzymany zostaje w mocy przez §. 20. ustawy z r. 1889 jednak z tym dodatkiem, że skoro kapitał złożony zostanie do depozytu sądowego, to „właścicielowi będą zasądnowane odsetki od tego kapitału“.

Wypada więc zastanowić się nad tymi odsetkami w rozmaitym kierunku.

Przedewszystkiem od którego dnia należą się te odsetki kapitału wynagrodzenia. Ani ustawa z r. 1889, ani ustawa z r. 1875 lub ces. pat. z r. 1853 nie zawierają w tym względzie wyraźnego postanowienia.

Jednakowoż §. 20. ust. z r. 1889 mówi, że „Dyrekcya funduszu propinacyjnego przystąpi z dniem 1. stycznia 1890 r. do wypłaty wynagrodzenia“. Już z tego przepisu w związku z przyjętą w §§. 1333 i 1334 ust. cyw. zasadę „dies interpelat pro homine“, wynika, że fundusz propinacyjny, skoro obowiązuje się dnia 1. stycznia 1890 r. przystąpić do spłaty, i skoro od 1. stycznia 1890 r. pobierać będzie dochody ze zniesionego prawa propinacyi, musi od tego dnia opłacić odsetki, jeżeli wypłata faktycznie po 1. styczniu 1890 r. ma miejsce. To też w §. 21. mówiąc o wypłacie w obligacyach, jeżeli uprawniony zażąda wyraźnie wypłaty w obligacyach, a nie w naturze, ustawa postanawia wyraźnie,

że obligacye winkulowane wydawane będą z dołączeniem arkusza płatniczego na prowizyą od 1. stycznia 1890 do końca r. 1893 należną.

Ustawa z r. 1889 mówi, że wraz ze złożeniem kapitału do depozytu odsetki te właścicielowi będą asygnowane t. j. że właściciel majątku względnie prawa do wynagrodzenia uprawnionym będzie, w ten sposób odsetki te z depozytu podejmować. Zachodzi więc pytanie czy i w tej mierze prawa rzeczowe osób trzecich do kapitału wynagrodzenia nabyte mają doznać uwzględnienia czy nie. W tym względzie trzeba mieć przedewszystkiem na oku okoliczność, że uzyskanie prawa zastawu na nieruchomości nie obejmuje w sobie także prawa zastawu na dochody tej nieruchomości, w tym celu bowiem należy wedle §§. 422. i 426. galic. ustawy sądowej osobno i niezawisłe od uzyskanego już prawa zastawu na nieruchomości, uzyskać sekwestracją dochodów i ten uzyskany krok egzekucyjny uwidocznnić w księdze gruntowej, przez co prawo rzeczowe na dochodach się nabywa.

Do 1. stycznia 1890 tylko w ten sposób można było nabyć prawo zastawu na dochód z prawa propinacyi, a w ten sam sposób nabywa się także prawo zastawu na odsetki od hipotekowanej wierzytelności z tą jedynie różnicą, że

w tym razie wedle §. 424. ust. sąd. nie potrzeba ustanowienia sekwestratora. Kapitał wynagrodzenia zastępuje tu samo prawo propinacyi, odsetki zaś tego kapitału zastępują dochód z tego prawa, n. p. czynsz dzierżawny. Z tego wynika, że i przy wypłacie odsetek Sąd uwzględnić musi prawa rzeczowe, ale tylko te, które specjalnie do odsetek w powyższy sposób zostały nabyte. Oczywiście, że w braku takich praw rzeczowych odsetki te wypłacane będą właścicielowi mimo praw rzeczowych na kapitale samym ciężących, skoro bowiem pierwiej mimo długów na majątności hipotekowanych właściciel mocen był pobierać pożytki i dochody z tych dóbr, to zniesienie prawa propinacyi nie może w tym względzie nic zmienić i odsetki muszą być mu asygnowane w miarę zapadłości. Z tych samych powodów, które powyżej przytoczyłem, omawiając możliwość uzyskania nowych praw rzeczowych na kapitał wynagrodzenia, sądzę, że i na odsetki od takowego mimo poprzednio nabytych praw sekwestracyjnych, rzeczowych, można nabyć i po oddzieleniu kapitału wynagrodzenia nowe prawo rzeczowe i przyznać wierzycielowi pobór odsetek, o ile ten pobór nie będzie przeszkadzać zrealizowaniu poprzednio już nabytych praw rzeczowych. Rzecz naturalna, że tak jak

przez oddanie sprzedanych przymusowo dóbr nowonabywcy w posiadanie i użytkowanie, gasną tem samem wszelkie prawa sekwestracyjne i w ogóle wszelkie czyjekolwiek prawa do poboru dochodów, tak samo i przez wypłatę kapitału wynagrodzenia lub części takowego gasną wszelkie prawa do poboru dalszych odsetek.

Ustęp 3. §. 28. obecnie nie ma żadnego znaczenia ze względu, że w celu wypłaty mają być wydane 4% obligacye propinacyjne, kapitał więc w tych obligacyach do depozytu będzie złożonym.

Postanowienia ustępu 4. §. 28: oczywiście mogą mieć znaczenie i zastosowanie tylko na ten wypadek, jeżeli poprzód nie uskuteczniło oddzielenia prawa do wynagrodzenia, czyli kapitału wynagrodzenia od ciała hipotecznego, jeżeli bowiem to oddzielenie wykazano, to już to oddzielenie wedle 3. ustępu §. 27. wywarło ten skutek, „że później nabyte prawa rzeczowe nie będą uwzględnione przy rozprawie o przekazanie kapitału wynagrodzenia“, nie zachodziłaby zatem potrzeba wywołania po raz wtóry tego samego skutku prawnego. Przepis ostatniego ustępu §. 28. bardzo rzadko, a może nigdy nie znajdzie zastosowanie, trudno bowiem przypuścić by się ktoś znalazł, ktoby do 1. stycznia 1894

wcale się nie zgłosił do Sądu o swój kapitał wynagrodzenia i w tym celu ani oddzielenia tabularnego, ani przekazu nie uzyskał. Wszak powszechna „nędza Galicyi“ spowodowała w literaturze ekonomicznej znakomite obszerne dzieło, które się niedawno pojawiło i wykazało rzeczywistość nędzę, bądźmy więc pewni, że ostatni przepis §. 28. nie wejdzie nigdy w życie.

§. 29. ustawy z r. 1875 opiewa: Przy przekazywaniu, wypłacaniu i odpisywaniu kapitału wynagrodzenia zastosowane będą analogiczne postanowienia patentu cesarskiego z dnia 8. listopada 1853 l. 237 Dz. u. p. (z wyjątkiem §. 64. tego patentu), tudzież rozporządzenia ministeryalnego z dnia 28. lipca 1859 l. 142 Dz. u. p.

Przystąpimy zatem do rozbioru przepisów cesarskiego patentu z 8. listopada 1853 Nr. 237 Dz. u. p.

III. Rozbiór przepisów cesarskich patentów z 8. listopada 1853 Nr. 237 Dz. p. p. i 25. września 1850 Nr. 374 Dz. p. p.

§. 1. tego patentu opiewa: Zur Vornahme der hier vorgezeichneten Amtshandlungen behufs der Durchführung des Patentess vom 25. September 1850 ist dasjenige Gericht zuständig unter dessen Realgerichtsbarkeit das Gut steht mit dessen Besitze das Bezugsrecht auf die in Folge der Grundentlastung aufgehobenen oder abzulösenden Leistungen verbunden ist.

W związku z tem jest ustęp wstępu poprzedzającego ten §. 1. patentu, który brzmi: Wir Franz Josef der Erste haben nach Vernehmung Unserer Minister und nach Anhörung unseres Reichsrathes die nachfolgenden Bestimmungen über das Verfahren der Gerichtsbehörden zur Durchführung unseres Patentess vom 25. September 1850 Nr. 374 des RGB. rücksichtlich der Zuweisung der Capitalsabfertigung für die in Folge der Grundentlastung aufgehobenen und abzulösenden Bezüge, zu beschliessen befunden und verordnen, dass dieselben in den König-

reichen Galizien und Lodomerien, in dem Grossherzogthume Krakau und in dem Herzogthume Bukowina zur Ausführung gebracht werden.

§. 65. ces. patentu z r. 1853 ustę 1. brzmi: Jene Anordnungen des Patentés vom 25. September 1850, welche durch die vorstehenden Bestimmungen abgeändert erscheinen haben auser Kraft zu treten.

§. 16. zaś ces. patentu z 25. września 1850 „wodurch die Grundsätze festgestellt werden, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist“, postanawia: Besondere Verordnungen werden für das Benehmen oder Realgerichtsbehörden bei den auf Grundlage dieses Patentés vorzunehmenden Amtshandlungen ein möglichst einfaches und kurzes Verfahren vorzeichnen. Ebenso werden besondere Verordnungen einfache und feste Anhaltspunkte zur Bestimmung des Werthes der Güter nach den Verhältnissen der einzelnen Kronländer festsetzen.

Z powyższych przepisów wynika zatem:

1. że właściwe zasady prawne, które przy przekazaniu, rozdzieleniu i wypłacie kapitału

wynagrodzenia przez c. k. Sądy mają być zachowane zawiera patent z 25. września 1850 Nr. 374 Dz. u. p., który po myśli reskryptu Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z 30. października 1850 r. Nr. 435 Dz. u. p. i dla Galicyi zyskał moc ustawy obowiązującej;

2. że ces. patent z 8. listopada 1853 Nr. 237 Dz. u. p. zawiera tylko przepisy wykonawcze do zasad określonych w patencie z 25. września 1850 r.;

3. że w obec tego nietylko ces. pat. z r. 1853, ale i poprzedni z 25. września 1850 przy przekazaniu, rozdzieleniu i wypłacie kapitału wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyi ma zastosowanie;

4. że patent ces. z 25. września 1850 o tyle tylko w danym przedmiocie będzie mieć zastosowanie o ile nie doznał zmiany w przepisach ces. patentu z 8. listopada 1853 i rozporz. ministeryalnego z 28. lipca 1859 l. 142 Dz. u. p. i o ile ustawy z 30. grudnia 1875 i 26. stycznia 1889 odmiennych nie zawierają przepisów prawnych.

Ponieważ porządek przedmiotów zawartych w ces. patencie z r. 1850 zachowany jest także w ces. patencie z r. 1853, a przepisy dotyczące

jednych i tych samych kwestyi w ścisłym ze sobą pozostają związku, przeto nie będę omawiał osobno przepisów jednego, a osobno przepisów drugiego patentu, lecz przytoczę i omówię od razu przepisy w związku rzeczowym ze sobą będących paragrafów obu patentów.

§. 1. patentu z r. 1853 zatem wyżej naprowadzony normuje kompetencję Sądów.

W kwestyi tej patent z r. 1850 zawiera postanowienie w §. 4. tej treści: „Alle diejenigen denen ein Hypothekarrecht auf dem Gute zusteht, sollen von den Realinstanzen der Güter mit denen das Bezugsrecht verbunden ist, zur Anmeldung ihrer Forderungen aufgefordert werden“.

Także i §. 16. tego patentu powyżej przytoczony mówi, że późniejsze rozporządzenia t. j. właśnie patent z r. 1853 zawierać będą dyrektywy postępowania dla Sądów realnych (Realgerichtsbehörden).

Postanowienia te są jasne i na pierwszy rzut oka nie nasuwają żadnych wątpliwości. Pomimo to specjalnie do tych §§. 1., 4. i 16. znajduję orzeczenie Najwyższego Trybunału z 26. marca 1868 l. 2254. Orzeczenie to zapadło z powodu faktu następującego: przy rozprawie o przekazanie kapitału indemnizacyjnego uprawniony

do wynagrodzenia żądał przekazania i wypłaty mu kapitału utrzymując, że wierzyciel, który z tytułu prawa zastawu przekazania się domagał nie ma do tego prawa. Sąd przyznał kapitał wierzycielowi oddalając uprawnionego z jego żądaniem; uchwała stała się prawomocną. Zaszedł zatem wypadek przewidziany w §. 37. ces. patentu z 8. listopada 1853, który postanawia, że jeżeli rzetelność pretensyi zostaje zakwestyjonowaną, to pozostawia się stronom spór ten poddać rozstrzygnięciu w zwykłej drodze prawa („ihren Streit im ordentlichen Rechtswege zur Entscheidung zu bringen“).

To wyrażenie „w zwykłej drodze prawa“, a więc nie według postanowień ces. patentu z r. 1853, dało, zdaje się, uprawnionemu pochoć do wytoczenia przeciw wierzycielowi dotyczącego sporu przed Sądem personalnym wierzyciela. Powstał więc spór o kompetencję Sądu, rozstrzygnięty przez Najwyższy Trybunał w ten sposób, że i w takim sporze nie instancya osobista pozwanego, ale instancya majątku ziemskiego jest kompetentną, albowiem §. 1. patentu postanawia wyraźnie „zur Vornahme aller hier vorgezeichneten Amtshandlungen ist dasjenige Gericht zuständig, unter dessen Realgerichtsbarkeit das Gut steht“, to samo wynika

i z §§. 4. i 16. patentu z 25. września 1850, a zresztą i kapitał, jakkolwiek oddzielony od gruntu, o tyle jeszcze stanowi część składową majątku ziemskiego, iż wspólnie z takowym tworzy fundusz zaspokojenia wierzycieli hipotecznych majątności, a z tego właśnie tytułu hipoteki została pretensya zakwestyonowaną. Podzielam w zupełności to zapatrywanie, iż już dla jednolitości judykatury co do pewnego przedmiotu nie należałoby pozostawiać rozstrzygnięcia takie innemu Sądowi i to jest niewątpliwie celem patentów z r. 1850 i 1853, a jeżeli w §. 37. patentu z r. 1853 jest mowa o „zwykłej drodze prawa“, to wyraz ten tylko do procedury, zwykłego postępowania według zasad ustawy sądowej przed instancją realną, ale nie do kompetencji sądowej odnieść trzeba.

§. 2. ces. patentu z r. 1853 mówi o oddzieleniu kapitału od hipoteki.

Jest to instytucya, która ces. patentowi z r. 1850 wcale jest nie znaną. Przepisy tego paragrafu, które są prawie indentyczne z postanowieniami §. 27. ustawy z 30. grudnia 1875, omówiłem, zdaje mi się wyczerpująco powyżej przy §. 27. ust. z r. 1875.

§. 3. *patentu z r. 1853*. Przy zniesieniu propinacyi wedle §. 31. ustawy z r. 1889 c. k. Dy-

rekcyą galic. funduszu propinacyjnego będzie powołaną do zawiadomienia Sądu o wymierzeniu kapitału wynagrodzenia w całości lub w części; wątpię czy częściowy wymiar będzie miał miejsce, przynajmniej ustawa z r. 1889 o częściowem wymierzaniu nie mówi i nie ma, zdaje mi się, powodu do dzielenia wymiaru wynagrodzenia za zniesioną propinacyę, dlatego wątpię czy ustęp *b.* §. 43. znajdzie zastosowanie.

Ustawa z 26. stycznia 1889 nie wspomina wyraźnie o zaliczkach, któreby właścicielom na-przód mogły być wypłacane, gdy jednak §. 20. tej ustawy postanawia, że przy spłacie zastosowane być mają §§. 26. do 29. ust. z r. 1875, a więc i postanowienia §. 3. patentu z r. 1853, przeto sądzę, że nie ma przyczyny, któraby wzbraniała c. k. Dyrekeyi funduszu propinacyjnego „dozwolić“ właścicielowi zaliczkę, oczywiście, że zezwolenie na wypłatę tej zaliczki właścicielowi należeć będzie do zakresu działania przynależnego Sądu.

W każdym razie rozprawa wdrożoną być ma nie z urzędu, ale tylko na żądanie interesowanych.

§. 4. *ces. patentu z r. 1853.* Sąd zawezwany przez interesowanych do wdrożenia rozprawy działa już dalej z urzędu i ma dochodzić („zu

erheben“), czy zachodzą powyższe trzy warunki od których przekazanie i wypłata wynagrodzenia zawisły.

W dalszym ciągu ces. patent z r. 1853 dzieli się na trzy główne działy, a mianowicie 1. na postępowanie sądowe w razie gdy kapitał wynagrodzenia w całości jest już wymierzonym, 2. na postępowanie sądowe w razie gdy kapitał w części tylko jest wymierzony i w skutek tego rozprawa dodatkowa co do przekazania reszty ma miejsce i 3. na postępowanie w razie gdy kapitał jeszcze wcale nie jest wymierzonym.

Dział 1. dzieli się znowu na dwie części a mianowicie: część pierwsza omawia postępowanie w razie jeżeli majątność wcale nie jest obciążoną, albo jeżeli wszyscy wierzyciele hipoteczni zgadzają się na wypłatę wynagrodzenia.

W tym względzie przepisy §. 5. ces. patentu z r. 1853 i §. 3. ces. patentu z 1850 r. są jasne i nie przedstawiają żadnych kwestyi spornych, przystępuję zatem do §. 6. ces. patentu z r. 1853, który zgodnie z treścią §. 27. ustawy z 30. grudnia 1875 przepisuje wyraźnie, że właściciel majątku, ażeby uzyskać wypłatę kapitału („zu diesem Behufe“ t. j. „um die Zuweisung des Entlastungscapitals für sich in Anspruch zu nehmen“ §. 3.) musi poprzód wykazać („dar-

zuthun“) oddzielenie tabularne kapitału. Jest to zatem „conditio sine qua non“. Dalej musi przedłożyć Sądowi ekstrakt tabularny wykazujący, że do chwili oddzielenia kapitału, majątność żadnym nie była obciążona długiem, albo też przedłożyć „prawnie obowiązujące“ („rechtsverbindliche“) oświadczenia wierzycieli tej treści, iż ciż zgadzają się na wypłatę kapitału wynagrodzenia do rąk właściciela. Zachodzi może pytanie jakie znaczenie mają wyrazy „rechtsverbindliche Erklärungen“. Ustawa cywilna w §. 883. postanawia, że każde oświadczenie czy to ustnie, czy pisemnie uczynione, ma moc prawnie obowiązującą; galicyjska ustawa sądowa w §. 182. przepisuje, że dokument przez stronę w charakterze wystawiciela własnoręcznie podpisany, stanowi przeciw niemu dowód zupełny, a więc ma moc obowiązującą, ustawa hipoteczna z r. 1871 zaś postanawia, że dla uzyskania prenotacyi legalizacyi podpisu nie potrzeba, że takowa tylko dla uzyskania wpisu hipotecznego jest niezbędną. Nie ulega wątpliwości, że w danym razie nie chodzi o wpis hipoteczny, a jednak mimo to sądzę, że Sąd w tym wypadku powinien wymagać, ażeby tego rodzaju deklaracye wierzycieli były notaryalnie lub sądownie legalizowane a to z następujących powodów:

Wyżej wykazałem, że oddzielenie kapitału od gruntów tylko ten ma skutek, że później na majątek ziemski nabyte prawa rzeczowe przy przekazaniu kapitału wynagrodzenia nie doznają uwzględnienia, i że w obec tego wierzytelności hipoteczne, które z kapitału tego mają być zaspokojone, nie tracą przez to bynajmniej swego charakteru praw rzeczowych; oświadczenie więc wierzyciela, że z tego prawa nie chce korzystać jest niewątpliwie zrzeczeniem się tego prawa rzeczowego, tego prawa zastawu przynajmniej fikcyjnie hipotecznie zabezpieczonego, jest to więc zupełnie to samo, co oświadczenie wierzyciela, iż zwalnia pewną część hipoteki od prawa zastawu; takie oświadczenie, które pociąga za sobą skutek hipotecznego wpisu wykreślenia, musi być notaryalnie lub sądownie legalizowane; tutaj fikcyjnie przynajmniej wykreśla się wierzytelność ze stanu biernego oddzielonego kapitału wynagrodzenia, który stanowi przecież przedmiot ksiąg gruntowych; z tych względów myślę, że ustawodawca wyrażając się „rechtsverbindliche Erklärungen“ miał na myśli notaryalną lub sądową legalizacyą. Popiera mnie w tem zdaniu przepis §. 11. lit. a. tego samego patentu z r. 1853 postanawiający, że jeżeli zgłoszenie ma miejsce przez pełnomocnika, to dołączyć należy

legalizowane pełnomocnictwo. Oczywiście dlatego żąda ustawa legalizacji pełnomocnictwa, ażeby jeżeli pełnomocnik przy rozprawie ma dawać „rechtsverbindliche Erklärungen“ do protokołu sądowego, istniała pewność, iż oświadczenie jest istotnie rzeczywistą wolą strony. Tem większa więc jest potrzeba legalizacji oświadczenia wierzyciela zwalniającego kapitał wynagrodzenia od prawa zastawu.

Zresztą cały duch ustawodawstwa hipotecznego i nowszych ustaw przemawia za tem, iż tam gdzie chodzi o nabycie lub uchylenie praw rzeczowych do nieruchomości, dokumenta dotyczące muszą być sądownie lub notaryalnie legalizowane, a skoro przytoczone powyżej orzeczenie Najw. Trybunału z 26. marca 1868 l. 2.254 stwierdza, że kapitał wynagrodzenia o tyle przynajmniej na równi z nieruchomością winien być uważanym, o ile razem z majątkiem ziemskim służy jako spólny fundusz zaspokojenia wierzycieli, to nie ulega wątpliwości, że w mowie będące oświadczenie wierzycieli stoi na równi ze zwolnieniem hipoteki i dlatego podpis sądownie lub notaryalnie winien być legalizowanym.

Przystępuję do części drugiej t. j. do postępowania w razie jeżeli majątek ziemski jest obciążonym, a nie ma zezwolenia wierzycieli

na wypłatę wynagrodzenia do rąk właściciela majątku.

Zasadnicze postanowienia w tym względzie znajduje się w §. 4. ces. patentu z 25. września 1850, a w związku z tem są postanowienia §§. 7., 8. i 9. ces. patentu z 8. listopada 1853.

Na żądanie stron Sąd wdrażając rozprawę ma przedewszystkiem „z reguły“ (t. j. z wyjątkiem wypadku w ustępie 2. przytoczonego) rozpisać edykt z wezwaniem wierzycieli hipotecznych do zgłoszenia swych pretensyi. Mnie się zdaje, że właśnie ta reguła będzie w praktyce wyjątkiem, u nas w Galicyi bowiem przeważną, główną część wierzycieli stanowią instytucye bankowe i znani kapitaliści, tak, że „z reguły“ miejsce zamieszkania wierzycieli będzie znanem i odpadnie potrzeba rozpisywania edyktalnego wzywania wierzycieli.

§. 9. patentu z r. 1853 określający dokładnie treść wydać się mającego edyktu zmienia §. 4. patentu z r. 1850 tylko o tyle, iż zamiast imperatywnie wyznaczonego terminu 60 dni, każe w edykcie oznaczyć dzień kalendarzowy, z którym kończy się termin zgłoszenia i dzień ten oznaczyć w przybliżeniu na 60 dni od dnia ogłoszenia edyktu. Zachodzić może pytanie, jakie skutki prawne wyniknąć mogą z tego, jeżeli

przypadkowo w edykcie nie zostaną naprowadzone niektóre z ważnych okoliczności jak n. p. skutki niezgłoszenia, które dosłownie wedle §§. 13. i 21. patentu mają być ogłoszone, termin kalendarzowy i t. p. i jeżeli w skutek tego wierzyciel zgłosić się należycie nie może. Sądzę, że skutki z tego żadne wyniknąć nie mogą, albowiem nawet jeżeliby istotnie wierzyciel z tego powodu nie mógł prawidłowo windykować praw swych to niemożliwym by było wstrzymywać biegu rozprawy na niekorzyść innych interesentów, a to tem mniej ileże wedle §. 20. ces. patentu z r. 1853 nawet w razie, gdyby nie można wierzycielowi doręczyć wezwania do rozprawy, Sąd temuż kuratora ustanowić i ponownie go edyktem o tem zawiadomić musi, określone zaś w §§. 13. i 21. ces. patentu skutki kulminują głównie w tém, iż wierzyciel nie zgłaszający się ze swoją pretensją w terminie prawnym będzie uważanym jako zgadzający się na przekazanie swej wierzytelności do kapitału wynagrodzenia; w obec dalszych więc postanowień ustawy, co do porządku przekazania trudno przypuścić, by mógł ponieść jaką stratę, skoro w tym względzie pierwszeństwo tabularne decyduje. Zresztą ustawa nie postanawia, iż w razie niedotrzymania którego z tych przepisów cała roz-

prawa za nieważną ma być uważaną. Jeżeliby zatem z powodu takiego niezastosowania się sędziego do przepisu §. 9. ces. patentu z r. 1853 wierzyciel szkodę istotnie poniósł, to mógłby jedynie wystąpić po myśli ustawy z 12. lipca 1872 Nr. 112 Dz. u. p. w drodze syndykackiej ze skargą o odszkodowanie przeciw sędziemu i państwu.

§. 10. ces. patentu z r. 1853. Tu już Sąd działa z urzędu, z urzędu ma zarządzić oddzielenie kapitału od gruntu; jest to koniecznem, ażeby wiedzieć z kim się ma do czynienia, którzy wierzyciele mają się rozprawić; zaniedbanie tego miałoby ten skutek, iż szereg wierzycieli mógłby się ciągle pomnażać, czemu właśnie zaradza oddzielenie kapitału, w skutek tego bowiem późniejsi wierzyciele hipoteczni nie mogą już być przy rozprawie uwzględnieni. Z urzędu dalej Sąd musi równocześnie zarządzić zanotowanie w księdze gruntowej: 1. że edykt wydano, 2. że wszyscy wierzyciele hipoteczni, którzy przed oddzieleniem nabyli prawo zastawu, mają zgłosić swe pretensye, 3. że w tym celu termin edyktalny jest wyznaczony, 4. że zaniedbanie terminu powoduje skutki prawne w ustawie określone i 5. że termin upływa z oznaczonym dniem kalendarzowym. Nietylko więc edyktem w dzien-

niku urzędowym trzykrotnie ogłoszonym i w Sądzie affigowanym, ale i za pomocą publicznych, każdemu przystępnych ksiąg gruntowych, wzywa Sąd wszystkich interesowanych wierzycieli hipotecznych do przestrzegania praw swych i w tej mierze ustawodawca postąpił z wszelką możliwą skrupulatnością, i nie pominął żadnego środka, za pomocą którego można zwrócić uwagę interesowanych wierzycieli hipotecznych.

Oczywiście, jeżeli księgi gruntowe prowadzone są w innym Sądzie, to właściwy Sąd realny rozprawę wdrażający musi wezwać Sąd hipoteczny o wykonanie powyższej adnotacyi.

§§. 11. i 12. *ces. patentu z r. 1853.* Są to przepisy czysto formalistyczne nie dające powodu do dyskusyi; jedynie ustęp C. §. 11. dotyczący ilości likwidować się mających odsetek, może dać powód do różnych interpretacyi; o odsetkach jednak pomówię przy §§. 27. i 34. *ces. patentu z r. 1853.*

§. 13. *tegoż patentu.* Przepis ten wydać się może drakonicznym, zanadto apodyktycznym, wykluczającym możliwość dodatkowych zgłoszeń po upływie edyktałnego terminu, tak, jak to jest dopuszczalném w postępowaniu konkursowém, — uważam jednak, że jest ten przepis uzasadnionym wyższemi względami na porządek

społeczny tudzież konieczną potrzebą ukończenia w jak najkrótszym czasie, ale całkowicie, definitywnie rozpraw o przekazanie, rozdział i wypłatę kapitałów indemnizacyjnych, rozprawy te wlokłyby się w nieskończoność, gdyby każdej chwili nowi wierzyciele nowe zgłoszenia wnosili, przez co by rozprawę de novo z początku trzebaby zaczynać. Zresztą istnieją co do dóbr dominikalnych, a do tych z reguły prawo propinacyi jest przywiązane, wszędzie publiczne księgi gruntowe, więc ostatecznie wiadomo, jacy są wierzyciele, inna rzecz w postępowaniu konkursowém, gdzie wierzyciele za granicami kraju przebywający, nie wiedząc o konkursie i nie mogąc zgłosić się, ponieśliby rzeczywistą szkodę, gdyż o istnieniu takiej pretenty, w razie zamilczenia jój ze strony dłużnika, Sąd żadną miarą nie mógłby mieć wiadomości, tak, że ewentualna reszta majątku konkursowego, któraby właśnie temu wierzycielowi miała posłużyć do zaspokojenia, mogłaby być wydaną dłużnikowi lub innym późniejszym wierzycielom do tego nieuprawnionym, przez co by wierzyciel istotną szkodę poniósł.

W danym razie jednak, jeżeli wierzyciel pretensyi swój nie zgłosi to właściwie, nie ryzykuje, gdyż jak poniżej obaczymy, Sąd z urzędu

a ewentualnie i kurator tegoż czuwać muszą nad tém, by pretensya tegoż przekazaną została na kapitał wynagrodzenia i jeżeliby więc całkowiec pretensya została mu wypłaconą, to nie traci, w przeciwnym razie zaś pozostaje dlań nadal niczem nie uszczuplona, względnie z części pretensyi oczyszczona hipoteka. A w końcu przysłuży mu wedle §. 44. prawo rekursu przeciw ostatecznej decyzji. Słusznie zatem ustawa w powyższy sposób określa skutki niezgłoszenia pretensyi w terminie prawnym.

§. 14. *patentu z r. 1853.* Zasada jawności postępowania sądowego już w r. 1853 poczęła kiełkować nawet dla spraw cywilnych. Jest to dalszy środek dla wszystkich interesowanych, by należycie mogli salwować swe prawa; jeżeli nie wystarcza edykt publiczny i księgi hipoteczne, — to może wierzyciel także jeszcze udać się do Sądu i tam przeglądać spis zgłoszeń i przekonać się o treści takowych.

Ponieważ przedmioty poruszone w powyższych §§. 8. do 14. *ces. patentu z r. 1853* są czysto formalnej natury i żadnych zasad prawnych nie zawierają, przeto też patent z 25. września 1850 w kwestyach tych, żadnych nie wydaje postanowień.

§. 15. ces. patentu z r. 1853 jest w związku z ustępem 1. §. 5. patenłu z r. 1850. Jakkolwiek wydaje się, że ostatni ustęp §. 5. pat. z r. 1850 różni się od ostatniego ustępu §. 15. patentu z r. 1853 to jednak uwzględniając przepis pierwszych dwóch ustępów §. 21. ces. petentu z r. 1853. przychodzę do wniosku, że przepisy te są jednakowe.

W tym celu omówię zaraz w związku z tém będące pierwsze dwa ustępy §. 21. ces. pat. z r. 1853. Otoż §. 21. patentu z r. 1853. powołuje się wyraźnie na przepis §. 5. patentu z r. 1850 i utrzymuje go w pełnej mocy, z tem jedynie zastrzeżeniem, iż przy zawarciu tej ugody na terminie sądowym, zachowany być musi porządek hipoteczny wierzytelnosci i warunki w §. 27. pat. z r. 1853. określone i tylko pod tymi zatem warunkami, może wierzyciel, który pretensyi nie zgłosił (§. 13. patentu), lub który na terminie nie stanął, być uważanym jako przystępujący do uchwały większości obecnych.

Zachodzi kwestya, co znaczy wyrażenie §. 5. patentu z r. 1850. „Die Mehrheit der Erschienenen“ a w szczególności czy ta większość podług ilości głosów, czy téż podług jakości takowych tj. według wysokości pretensyi ma być ocenioną i obliczoną. Sądzę, że ostatnie zdanie

znajdzie uzasadnienie, jakkolwiek nie w ces. patentach z r. 1850 i 1853, które wcale bliżej nie określają, jaką ma być ta większość obecnych i jak takową obliczać, — to w przepisach §§. 74. i 143. ustawy konkursowej z 25. grudnia 1868 r. Nr. 1. Dz. p. p. z r. 1869, które niewątpliwie tutaj analogiczne winne mieć zastosowanie, jest tu bowiem tak samo konkurencya wierzycieli, jak w konkursie i przy rozdziale licytacyjnej ceny kupna, gdzie przepisy ustawy konkursowej jak notorycznie wiadomo, przez wszystkie Sądy analogicznie bywają zastosowane. Powołane przepisy ustawy konkursowej rozstrzygają to pytanie zatem w ten sposób, że większość wierzycieli obliczoną być ma według wysokości pretensyi w „wiarygodny sposób udokumentowanych“ i to bez względu na to, czy są uznane, czy też zakwestyonowane. Tej samej zasady i w danym wypadku trzymaćby się należało, poniżej jednak przy §. 24. wykażę, czy i o ile większość ta w ogóle, zasadniczo, w danej kwestyi może mieć jaką doniosłość lub znaczenie.

Ostatni ustęp §. 15. wspomina o obowiązku wierzycieli przyniesienia („mitzubringen^a) na termin sądowy oryginalnych dokumentów, wykazujących pretensyą. O tém, czy dokumenta te mają być zatrzymane w Sądzie i

w ogóle jak z niemi postąpić, traktują §§. 40. i 51. patentu, — według porządku więc przyjdę i do tej kwestyi.

§. 16. *ces. pat. z r. 1853.* Ciągłe panuje zasada, iż Sąd w całej rozprawie z urzędu działać i sprawę przyspieszać powinien. Doręczenie wezwania do rozprawy musi nastąpić w taki sposób, jak pierwsze pisma mają być doręczane tj. wedle §§. 505. i 506. galic. ustawy sądowej do rąk własnych, względnie przez przybicie na drzwi. Jeżeli doręczenie to ma nastąpić do rąk pełnomocnika, to po myśli §. 11. lit. a. i d. patentu, pełnomocnictwo musi być notaryalnie lub sądownie legalizowane i odpowiadać wymogom prawnym („mit den gesetzlichen Erfordernissen versehen“) tj. musi zawierać wyraźnie upoważnienie także do odbioru pierwszych pism, jakkolwiek wedle ścisłej interpretacji §. 505. ust. sąd. i dekretu nadwornego z 23. kwietnia 1802 Nr. 561. zb. u. 5, spornem jest, czy pierwsze pisma mogą być doręczane do rąk pełnomocnika, zamiast do rąk własnych.

Kwestyi tej tutaj bliżej nie rozbieram, albowiem §§. 11. i 16. patentu z r. 1853 wyraźnie dopuszczają doręczenie wezwania do rozprawy, do rąk należycie wykazanego pełnomoc-

nika, — kwestya ta zatem wykracza po za ramy tego tematu.

Ustawa w §. 16. używa także wyrazów wczesnie („rechtzeitig“) i w stosownym czasie („in geeigneter Zeit“), a mianowicie, iż doręczenie ma nastąpić wczesnie i że Sąd z urzędu w stosownym czasie przed terminem ma się przekonać, czy rewersa doręczenia nadeszły, aby ewentualnie urgować nadesłanie takowych.

Ponieważ patent nigdzie czasokresów tych bliżej nie oznacza przeto od uznania Sądu zależność będzie ocenienie w jakim czasie przed terminem doręczenie i czuwanie nad nadesłaniem rewersów winno mieć miejsce. Sąd zarządzający rozprawę, winien zatem już przy wyznaczaniu i rozpisywaniu terminu wydać odpowiednie polecenie do podwładnych organów sądowych, względnie rekwizowanym władzom stosowne przesłać wskazówki.

§. 17. *patentu z r. 1853.* Tutaj oznacza już ustawa termin ośmiodniowy przed terminem rozprawy, w którym spółwłaściciele majątności muszą Sądowi przedstawić wspólnego pełnomocnika pod tym rygorem, iż Sąd sam ustanowi kuratora ad actum na ich koszt i niebezpieczeństwo i wezwie go do rozprawy. I ten przepis wydaje się może na pozór trochę drakoni-

cznym, ale koniecznym jest dla porządku, dla ukrócenia rzeczy bez uszczerbku praw interesowanych. Z okoliczności, że Sąd ośm dni przed rozprawą ma mianować kuratora i wzywać go do rozprawy, wynika, że przepis §. 16. patentu o wczesnem doręczeniu wezwania do rozprawy może być tak interpretowanym, iż doręczenie i w czasie krótszym jak 8 dni przed rozprawą „wcześnie“ („rechtzeitig“) może nastąpić.

Zachodzi pytanie, czy kurator ad actum ma zastępywać spółwłaścicieli przez cały czas rozprawy, bez względu na to, czy później pełnomocnika spółnego ustanowili i Sądowi przedstawili. Sądzę, że nie, i skoro patent z r. 1853 w tej mierze nie zawiera żadnych postanowień, zastosowałbym w tej mierze przepisy §§. 512. i 513. galic. ustawy sądowej i dekretu z 11. maja 1833 r. Nr. 2612. zb. ust. sąd., wedle których kurator tak długo ma zastępować nieobecnego, jak długo tenże sam Sądowi nie wskaże swego pełnomocnika, z czego wynika, że spółwłaścicielom wolno będzie każdej chwili zamianować spółnego pełnomocnika, przedstawić go Sądowi i uchylić kuratora od urzędowania. Inna rzecz, czy ten późniejszy pełnomocnik może odwoływać to wszystko, co zdziałał już kurator i poczynić wnioski sprzeczne z wnioskami kura-

tora, — sędzę, że nie, albowiem kurator ustanowiony został „na koszt i niebezpieczeństwo“ współwłaścicieli, którzy muszą przyjąć za dobre to, co działał, skoro sami zawinili, nie ustanawiając wcześniej pełnomocnika, — nie mogą zatem teraz przewlekać rozprawy ponownymi sprzecznymi wnioskami na niekorzyść reszty interesowanych, a jeżeli myślą, że kurator źle ich zastąpił i że z tego powodu szkodę ponieśli, to mogą dochodzić swych roszczeń do kuratora z tego powodu w osobnej drodze prawa.

§. 17. postanawia wreszcie, że do rozprawy wezwać należy na wypadek sekwestracji także sekwestratora majątku, nie określa jednak bliżej roli i zakresu działania tego sekwestratora przy rozprawie. Sekwestrator jest reprezentantem tych wierzycieli, którzy na dochody majątku uzyskali prawo zastawu i z dochodów tych mają zyskać zaspokojenie. Wyżej wykazałem że odsetki od kapitału wynagrodzenia wstępują w miejsce dochodu z propinacyi.

Jeżeli zatem sekwestrator poprzód zarządzał dochodami, z prawa propinacyi, to obecnie ma poniekąd uprawnienie do zarządu odsetek. W tym kierunku przeto, mógłby przy rozprawie stawiać wnioski ewentualnie nawet podejmować te odsetki na korzyść owych wie-

rzycieli, — w każdym razie jednak wnioski i oświadczenia jego, nie mogłyby mieć stanowczego wpływu na bieg rzeczy, i tylko jako głos doradczy mogłyby przez Sąd być uwzględniane.

§. 18. *patentu z r. 1853.* Postanowienia tego paragrafu są jasne, nie zawierają żadnych wątpliwości. Oczywiście że w razie podobnego podziału praw własności, dożywotnik pobierać będzie odsetki od kapitału wynagrodzenia, który w braku innej umowy między interesowanymi w depozycie sądowym musi zostać przechowanym.

§. 19. *patentu z r. 1853.* Tu znowu Sąd z urzędu sam ma się postarać o zupełny ekstrat tabularny obejmujący wszystkie ciężary hipoteczne, wraz z subonerami.

Wzmianka o subonerach nasuwa pytanie czy i ci suboneranci mają być w powyż omówiony sposób i pod powyższymi rygorami do rozprawy wezwani. Na to pytanie patent z r. 1853 żadnej nie daje odpowiedzi, wypada się zatem zastanowić nad naturą i skutkami podzastawu. W tej mierze §§. 454. i 455. ustawy cywilnej postanawiają:

Że zastawnik może swój zastaw tylko o tyle o ile na nim ma prawo, dać znowu w zastaw trzeciemu, że ten podzastaw ma być wnie-

sionym do ksiąg publicznych, i wpisanym na prawie zastawu, wreszcie, że właściciel o podzastawie zawiadomiony, tylko za zezwoleniem podzastawnika dług swój wierzycielowi spłacić może, albowiem powinien takowy sądownie złożyć, inaczej zastaw zostaje funduszem odpowiedzialności dla podzastawnika.

Z tego wynika, że podzastawnik tylko wtedy może mieć bezpośrednio prawo do zastawu, t. j. do majątności ziemskiej, jeżeliby właściciel spłacił dług główny bez jego zezwolenia, wierzycielowi swemu. Jak długo to jednak nie nastąpi, to szczególnie przy sumach na dobrach intabulowanych, prawa podzastawnika ograniczają się właściwie tylko na prawie egzekucyi do pretensyi, którą zastawnik główny ma do właściciela, z czego wynika też, że suboneranci chcąc uzyskać zaspokojenie swych pretensyi, wystawiają tylko na licytacyjną sprzedaż te sumy, które w zastaw im dane zostały, a które na dobrach są intabulowane. W obec tego zatem, nie można ich uważać za wierzycieli hipotecznych właściciela, w ścisłym tego słowa znaczeniu, i dla tego też, gdy patenta z r. 1850 i z r. 1853 wspominają wyraźnie tylko o wierzycielach, którym przysłuża prawo zastawu na dobrach („denen ein Hypothecar-Recht auf dem Gute

zusteht“) sędzę, że podzastawnicy ani do rozprawy wzywani, ani też przy takowej słuchani być winni, i że prawa ich tylko o tyle sąd przy wypłacie przekazanego wynagrodzenia uwzględnić musi, o ile oni na tę wypłatę do rąk głównego wierzyciela nie zezwalają, co też wyraźnie postanawia §. 39. tego patentu.

Drugi ustęp pomienionego §. 19. ważnym jest o tyle, iż tu wyraźnie postanawia ustawa, że sędzia rozstrzygać będzie według tego stanu tabularnego jaki mu jest znanym z przedłożonego przed rozprawą ekstraktu hipotecznego; jeżeli zatem później zmiany jakie zaszły, to sędzia z urzędu ich nie uwzględni, lecz strony dowód na to przedłożyć muszą.

§. 20. *patentu z r. 1853.* Przepisy powyższe są czysto formalnej natury i nie nasuwają żadnych wątpliwości; zauważam tutaj tylko że Sąd w ustępie c. z naciskiem podnosi zasadę ustnego postępowania, ustnej rozprawy, wykluczając wszelkie inne pisemne wnioski stron. Już powyżej podałem i omówiłem pierwsze dwa ustępy §. 21. patentu z r. 1853. Dalsze dwa ustępy tego paragrafu są zupełnie jasne, przechodzę zatem do §. 22. Tutaj odmiennie od §. 17., ustawa wyraźnie postanawia, że z kuratorem tak długo rozprawa ma być prowadzoną,

jak długo właściciel bądź to sam nie stanie, bądź też należycie ustanowionego pełnomocnika nie nadesłę, poczem ustaje już sam przez się mandat kuratora.

Oczywiście że skoro kurator na koszt i niebezpieczeństwo właściciela ma być ustanowionym, to co do ewentualnego odwoływania wniosków kuratora, te same zasady, które wyżej przytoczyłem, będą miały zastosowanie.

§. 23. *patentu z r. 1853.* Wypadki przytoczone w §. 20. i 22. patentu, powinnyby zatem stanowić właściwie jedyne i wyłączne przyczyny odroczenia, mimo to ustawa podaje w §. 23. jeszcze trzeci powód, a mianowicie: nieprzewyciężoną przeszkodę która może służyć za motyw odroczenia. Utinam falsus vates sim, ale obawiam się, by ta nieprzewyciężona przeszkoda nie stanowiła reguły przy znanem obarczeniu sił sądowych, którym obecnie nowy przedmiot pracy przybywa. Szczęście, że przynajmniej ustęp drugi tego paragrafu absolutnie wyklucza wszelkie odwołania przeciw uchwałom sądowym w przedmiocie odroczenia zapaść mającym.

§. 24. *patentu z r. 1853.* W związku z tym przepisem jest drugi ustęp §. 5. patentu z 25. września 1850 r., tudzież §. 6. z r. 1850, §. 24.

patentu z r. 1853 o tyle różni się od drugiego ustępu §. 5. patentu z r. 1850, iż ten ostatni postanawia że tentować należy ugodę między wszystkimi stronami, podczas gdy §. 24. patentu z r. 1853 to słowo „wszystkimi“ („sämmtlichen“) opuszcza, i mówi o ugodzie, która między jawiącemi się stronami ma być usiłowaną. Podnoszę to dla tego, ponieważ powyżej, przy §. 15. patentu z r. 1853, powiedziałem, że na tem miejscu zastanowię się nad kwestyą znaczenia wyrazów pierwszego ustępu §. 5. patentu z r. 1850, iż głosy niestających wierzycieli mają być doliczone do większości tych wierzycieli, którzy do rozprawy się zjawili. Otóż zadaję sobie pytanie, czy jest możliwem ażeby większość pewna wierzycieli zawarła jakąś umowę, bez względu na zdanie mniejszości, czyli, czy ta umowa lub ugoda, ma także wpłynąć na prawa jawiącej się lub niejawiącej się mniejszości. Zdaje mi się, że nie bez przyczyny ustawodawca w §. 24. patentu z r. 1853 wypuścił słowo „sämmtlichen“, albowiem chciał tem zaznaczyć, iż nie jest koniecznem, ażeby ta umowa („Uebereinkommen“) zawartą została z wszystkimi jawiącemi się stronami. Nie zmienił ustawodawca wcale 1. ustępu §. 5. patentu z r. 1850, przeciwnie w §. 21. ust. 2. pat.

z r. 1853 wyraźnie się powołuje na ten przepis §. 5. patentu z r. 1850, lecz w §. 24. przytoczył drugi ustęp §. 5. patentu z r. 1850 w odmiennej powyższej formie. Jest w tem oczywiście pewien cel, a oceniając §. 24. w związku z §. 26. patentu z r. 1853, który zmienia także przepisy dotyczące patentu z r. 1850, łatwo cel ten da się odgadnąć, a z tego i znaczenie wyrazu „Mehrheit der Erschienen“ łatwiej będzie zrozumiałem. Mianowicie §. 26., o którym zresztą poniżej pomówię, postanawia między innymi że „każdy wierzyciel, który pretensyę zgłosił i na terminie stanął“ ma prawo wyboru co do kwestyi, czy pretensya jego ma zostać przy gruncie, czy też ma być przekazaną do kapitału wynagrodzenia, jeżeli pretensya ta nie jest tego rodzaju, że przy gruncie pozostać musi i jeżeli w tym względzie nie porozumiał się z dłużnikiem tj. właścicielem majątku. Z tego przepisu, który zmienił w tej mierze przepisy patentu z r. 1850, przyznającego tylko niektórym wierzycielom to prawo wyboru, w związku z §. 24. patentu z r. 1853 wnioskuje, że to „Uebereinkommen“ dotyczy tylko kwestyi, czy wierzytelność ma pozostać przy gruncie, czy ma być przekazaną do kapitału, ile że o sporach i ugodach co do rzetelności i pierwszeństwa

hipotecznego mowa osobno w §§. 37. i 38. patentu z r. 1853, patent zaś z r. 1850 specjalnych w tym względzie nie zawiera przepisów, i że w tym przedmiocie chodzi o porozumienie tylko między wierzycielem a dłużnikiem, albowiem tylko dłużnik może wedle §§. 27 do 29. patentu z r. 1853 w tym względzie wnioski i żądania stawiać.

„Mehrheit der Erschienenen“ może zatem mieć tylko to znaczenie, że jeżeli liczebna podług wysokości pretensyi większość wierzycieli zawarła z dłużnikiem umowę co do tej jedynie kwestyi czy pewne pretensye mają pozostać przy gruncie czy do kapitału przekazane zostają, niezgłaszający swą pretensyę lub nie stający na terminie wierzyciel uważany będzie jako przystępujący do zdania większości tych wierzycieli umowę zawierających, oczywiście jeżeli umowa ta będzie miała warunki określone w ustępie 2. §. 21. patentu z r. 1853, tj. jeżeli przekazanie na kapitał nastąpi według tabularnego pierwszeństwa lub jeżeli pozostawiona przy hipotece pretensya mieści się w dwóch trzecich częściach wartości majątku. Tylko pod tymi warunkami i w powyższych granicach może za tem „die Mehrheit der Erschienenen“ dysponować pretensyami niezgłaszających lub niestających

do terminu wierzycieli, nie wpływając żadną miarą na prawa tej mniejszości wierzycieli którzy pretensye swe zgłosili i na termin stanęli i którzy co do swoich w mniejszości pozostałych pretensyi mogli zawrzeć z dłużnikiem umowę odmienną od umowy większości.

§. 25. *patentu z r. 1853.* Przepis ten usuwa wszelkie wątpliwości, któreby się z §. 233. ust. cyw. wyłonić mogły co do kwestyi czy do tych oświadczeń potrzebne zezwolenie Sądu i innych władz nadopiekunńczych.

Następne §§. 26. do 30. *patentu z r. 1853* i §§. 7. do 11. *patentu z r. 1850* tylko w związku ze sobą ocenione i omówione być mogą.

§. 7. *patentu z r. 1850* stawia zatem zasadę, że jeżeli nie przysłała do skutku ugoda po myśli §. 5. tego *patentu*, a względnie po myśli §§. 24., 37 i 21. ust. 2. *patentu z r. 1853*, wówczas Sąd, oczywiście co do kwestyj, ugoda nie objętych, ma rozstrzygnąć, które pretensye przy hipotece pozostaną, a które na kapitał będą przekazane. Orzeczenie to ma nastąpić po przesłuchaniu wszystkich stron (aller Theile), a więc wierzycieli, właściciela, dożywotnika i ewentualnego sekwestratora. §. 7. ma pełne zastosowanie, albowiem *patent z r. 1853* w tej mierze nie zmienia.

§. 8. patentu z r. 1850 podaje jako główną zasadę prawną, że Sąd w tem orzeczeniu w braku umowy stron starać się ma przede wszystkim o to, ażeby majątność ziemska, o ile możliwości, jak najwięcej zwolnioną została od długów hipotecznych, to bowiem jest celem przekazywania i rozdziału kapitałów wynagrodzenia. Z tej wychodząc zasady postanawia §. 8. że te wierzytelności hipoteczne, które razem wzięwszy, nie przekraczają przyznanego kapitału wynagrodzenia, a z natury swojej nie muszą koniecznie pozostać przy hipotece, mają być przekazane do kapitału wynagrodzenia, względnie z takowego zaspokojone. Zasadę tę zmienia §. 26. patentu z r. 1853 tylko o tyle, że nawet w braku ugody między stronami przyznaje wierzycielowi prawo wyboru, czy pretensya jego ma pozostać przy hipotece, czy też do kapitału wynagrodzenia ma być przekazaną, z czego wynika, że sędzia przy wydaniu orzeczenia także i z tem życzeniem wierzyciela liczyć się musi. Ten właśnie co wymieniony przepis §. 26. zmienia zatem w tym kierunku przepisy §§. 9., 10. i 11. patentu z r. 1850, wedle których na wypadek, jeżeli suma długów przewyższa kapitał wynagrodzenia, wierzyciele pod względem pierwszeństwa hipotecznego korzystniej postawieni,

mieli uprzywilejowane prawo wyboru powyższego, a to przed innymi dalsze pierwszeństwo mającymi wierzycielami.

§§. 9. i 10. patentu z r. 1850, które niewątpliwie i obecnie powinny być zastosowane, rozróżniają dwa wypadki, a mianowicie:

I. jeżeli łączna suma hipotekowanych wierzytelności tak dalece przewyższa kapitał wynagrodzenia, że ta nadwyżka jest większą jak $\frac{2}{3}$ części wartości majątku ziemskiego, obliczonej po potrąceniu wartości wykupionego prawa;

II. jeżeli nadwyżka wyżej określona takiej wysokości nie dosięga.

W wypadku I. ustawa w §. 10. podaje ściśle, niemal cyfrowe obliczenie rozdziału i porządek wypłaty, w wypadku II. zaś ustawa w §. 9. postanawia, że ta ilość najkorzystniej pod względem pierwszeństwa hipotecznie zabezpieczonych pretensyi przy hipotece ma pozostać, która równa się ilości nadwyżki długów, przewyższającej kapitał wynagrodzenia.

Są to postanowienia słuszne, logicznie uzasadnione i doznały w patencie z r. 1853 zmiany tylko o tyle, o ile rozszerzone zastało prawo wyboru wierzycieli między hipoteką a kapitałem, zasadę zaś, że przy hipotece pozostawić należy przedewszystkiem takich wierzycieli, którzy naj-

lepsze pierwszeństwo hipoteczne posiadają, zachowuje także §. 29. patentu z r. 1853. postanawiając, że najprzód najpóźniejszy wierzyciel a potem poprzedzający według porządku do kapitału wynagrodzenia mają być przekazani.

Pomijając wykonawcze z natury rzeczy wynikające postanowienia §§. 26.—29. patentu z r. 1853, omówić jeszcze muszę kwestyą trzy-letnich odsetków, o których wspomina §. 27. patentu z r. 1853, a ponieważ w związku z tym przepisem są §§. 12. patentu z r. 1850 i 34. patentu z r. 1853, przeto przepisy te razem omówić należy. Przepisy te są w związku z przepisem §. 11. lit. b, i 45. patentu z r. 1853, o czym już powyżej wspominałem. Ponieważ ustawa wspomina przedewszystkiem o odsetkach zaległych, które mają równe pierwszeństwo z kapitałem, ponieważ dalej, jak to już wyżej wykazałem, rozdział kapitałów wynagrodzenia jest konkurencyą wierzycieli, wobec czego w tym względzie przepisy ustawy konkursowej i rozporządzenia ustawowe, dotyczące rozdziału ceny kupna między wierzycieli, analogicznie zastosować wypada, ponieważ dalej kwestya kolokacyi tych odsetków, czasu należności takowych i t. p. jest oddawna przedmiotem licznych rozpraw naukowych, najrozmaitszych i najróżnorodniej-

szych orzeczeń najwyższego trybunału i memoriałów do najwyższych władz, przeto kwestya ta, mogąca stanowić temat osobnego dzieła naukowego, wykraczałaby poza granice tych uwag, przedewszystkiem cel praktyczny na oku mających i dlatego ograniczę się w tym względzie w krótkości na przytoczenie kilku dotyczących przepisów ustawy.

§§. 16. i 17. ustawy hipotecznej z r. 1871 postanawiają, że prawo zastawu, uzyskane dla kapitału, przysłuży z równem pierwszeństwem także i egzekucyjnym i spornym kosztom, tudzież zaległym 3-letnim odsetkom, z ustawy lub umowy się należącym. Jakkolwiek pod tym względem różne są zapatrywania, to jednak myślę, że ustawa hipoteczna ma tu na myśli tylko ten wypadek, iż prawo zastawu dla odsetków wcale nie zostało uzyskane, czyli że w hipotece cięży tylko sam kapitał; jeżeli zaś zainstabulowane jest przy kapitale także prawo zastawu dla odsetków, to sędzę, że nie tylko 3-letnie zaległości ale i dawniejsze, o ile przez ciągłość egzekucyi zadawnieniu nie uległy, posiadają równe pierwszeństwo z kapitałem, inaczey wpis prawa zastawu dla odsetków nie miałby żadnego znaczenia i byłby wręcz niepotrzebny. Zapatrywanie to wypowiedziane jest też w li-

cznych orzeczeniach najwyższego trybunału. Z tego wynika, że wierzyciel, zgłaszający swą pretensją z odsetkami intabulowaną do kapitału wynagrodzenia, ma prawo żądać kolokowania i wypłacenia swej pretensyi wraz z niezadawnionymi odsetkami od dnia należności takowych aż do dnia rzeczywistej wypłaty z kapitału wynagrodzenia. Naturalnie, że w tym względzie dzień prawomocności orzeczenia (§. 45. patentu z r. 1853) a ewentualnie dzień 30. po prawomocności oznaczyć należy jako dzień, w którym kończy się dalszy bieg odsetków, ażeby zapobiec przewlekaniu spłaty ze strony dłużnika.

Przeciw temu zapatrywaniu przemawia jednak znany przepis §. 33. ustawy konkursowej, który postanawia, że prawo zastawu dla odsetków, zalegających nie dłużej niż 3 lata przed otwarciem konkursu, jakoteż dla odsetków podczas konkursu dalej bieżących, ma równe pierwszeństwo z prawem zastawu dla kapitału. Ponieważ prawie powszechnie już teraz jest przyjętem, że ten przepis §. 33. ustawy konkursowej w razie konkurencyi wierzycieli bezwarunkowo powinien być zastosowany, nawet w razie, jeżeli prawo zastawu dla odsetków obok kapitału jest intabulowane i ponieważ widocznem jest, że §. 33. właśnie o tem obok

kapitału nabytem prawie zastawu dla odsetków mówi i w ten sposób da się pogodzić w zupełności z przepisem §. 17. ustawy hipotecznej, przeto sądzę, że i w danym wypadku §. 33. ustawy konkursowej przy rozdziale kapitału wynagrodzenia powinienby mieć zastosowanie. Oczywiście, że i inne przynależności kapitału, jeżeli obok takowego zyskały prawo zastawu, jak np. kaucyje, prowizye za spłaty po nad plan etc. na równi uwzględniane być muszą.

Rozchodziłoby się zatem teraz tylko o dzień, od którego te 3-letnie odsetki wstecz mają być liczone; w tym względzie trzeba mieć na uwadze przepis §. 20. ustawy z r. 1889, który postanawia, że spłata wynagrodzenia nastąpić ma w dniu 1. stycznia 1890 r., albowiem z tym dniem Dyrekcya funduszu propinacyjnego przystąpić ma do spłaty wynagrodzenia i od tego dnia uprawnieni pobierać mają odsetki. Zastosowując zatem analogicznie przepis §. 33. ustawy konkursowej do niniejszej sprawy, należy dzień 1. stycznia uważać jako dzień otwarcia, rozpoczęcia konkursu wierzycieli do kapitału wynagrodzenia i ten dzień wziąć za podstawę do obliczenia 3-letnich zaległych i nadal bieżących odsetków.

Przytoczony wyżej §. 30. patentu z r. 1853 postanawia, że przy obliczeniu wartości nieruchomości należy przyjąć 100-krotną ilość rocznego podatku gruntowego bez dodatków jako wartość nieruchomości. Od czasu wydania patentu z r. 1853 stosunki się zmieniły, inne są zasady wymiaru podatku gruntowego, który, jak wiadomo, teraz jest znacznie wyższy. Gdy zatem i w ustawie o należytościach rządowych z 9. lutego 1850 w §. 50. także stokrotna ilość podatku jako wartość nieruchomości została przyjętą, to w obec nowszych ustaw podatkowych, a szczególnie w obec ustaw o podatku gruntowym z 28. marca 1880. Nr. 34. D. p. p., z 30. marca 1881. Nr. 25. D. p. p., z 7. czerwca 1881. Nr. 49. D. p. p. i ta zasada przy wymiarze należytości została zmieniona rozporządzeniem ministerstwa finansów z 25. stycznia 1884 Nr. 18. D. p. p. w tym kierunku, że obecnie tylko 70-krotna ilość podatku gruntowego bez dodatków jako minimalna wartość nieruchomości ma być przyjętą. W obec powyższych zmian stosunków sędzę; że i w danym wypadku nie stokrotną, ale 70-krotną ilość podatku jako wartość nieruchomości przyjąćby należało.

§. 31. patentu z r. 1853. Jak wiadomo, przed zniesieniem stosunków poddańczych ob-

szary dworskie sprawowały judykaturę sądową nad poddanymi zapomocą tak zwanych justycyaryuszów i miały sobie powierzony zarząd majątków niewłasnowolnych i sierocińskich. Z tego powodu $\frac{1}{8}$ część majątku dominikalnego obciążona była ustawniczem prawem zastawu dla tych pretensyj poddanych do obszaru dworskiego, które z powyższych tytułów powstaćby mogły. To ustawnicze prawo zastawu nazywano powszechnie oktawą (Octavalhaftung).

W cesarskich patentach z 17. kwietnia 1848. Nr. 1136. zbiór ustaw sądowych, §. 6. z 24. września 1857. Nr. 179. D. p. p. ta odpowiedzialność ograniczoną została do $\frac{1}{16}$ części majątku co do pretensyj po 15. maja 1848 powstałych. Z tego powodu przy zniesieniu i wykupnie różnych praw dominikalnych posiadaczy z tytułu poddaństwa wynikających, cesarski patent z r. 1853 w §. 31. winkuluje $\frac{1}{8}$ część obligacyj indemnizacyjnych i obciąża taką ustawniczem prawem zastawu dla rzeczonych pretensyj byłych poddanych.

Wedle późniejszych przepisów a w szczególności wedle powołanego powyżej cesarskiego patentu z 24. września 1857 ta $\frac{1}{8}$ część obligacyj indemnizacyjnych bywała zwalnianą od tego ustawniczego prawa zastawu na podstawie

dochodzeń i wydanych poświadczeń władz (absolutoryów), iż dominium wolne jest od wszelkiej odpowiedzialności z powyższych tytułów, poczem dotyczące obligacye zostały dewinkulowane czyli zwolnione od wszelkich ograniczeń. Zachodzi zatem pytanie, czy §. 31. patentu z r. 1853 i obecnie miałby zastosowanie; pytanie to przecząco załatwić należy, jakkolwiek bowiem §. 29. ustawy z dnia 30. grudnia 1875 postanawia, że przy przekazaniu i wypłacie mają być zastosowane przepisy cesarskiego patentu z 8. listopada 1853 z jedynym wyjątkiem §. 64. tego patentu, to jednak sędzę, że zniesienie prawa propinacyi dzisiaj nie ma i nie może mieć żadnej styczności z dawnymi stosunkami poddańczymi, a w każdym razie prawo propinacyi nie nadawało nigdy żadnego powodu do byłej jurysdykcyi dominikalnej i dlatego też zastosowanie rzeczonego §. 31. dzisiaj nie miałoby ani podstawy prawnej ani celu, a to tem bardziej, ileż pewnem jest, że prawie wszystkie majątki ziemskie dominikalne zyskały już dawno wymienione absolutorya i wolne są od wszelkiej odpowiedzialności.

Dlatego też ustawa z 26. stycznia 1889 w §. 21. mówiąc o winkulacyi obligacyj propinacyjnych, stawia ten wyraz na równi z nie-

sprzedajnymi obligacyami i winkuluje obligacye, właścicielowi wydać się mające, tylko i jedynie zakazem sprzedaży do roku 1894 oczywiście, że dzieje się to ze względów na finansowanie i kotowanie obligacyj, a nie przez wzgląd na byłe stosunki poddańcze.

§. 32. *cesarskiego patentu z r. 1853.* Ustawa nie określa bliżej, jaka kwota potrzebna jest do pokrycia renty (zur Bedeckung der Rente); sądzę zatem, że jeżeli wynagrodzenie ma być wypłacane w 4%owych obligacyach propinacyjnych, to trzeba z takowych taką ilość zatrzymać, ażeby prowizya od takowych na spłatę renty wystarczała.

§. 33. *patentu z r. 1853.* Zachodzi pytanie, jak postąpić w razie, jeżeli wierzyciel, mający taką nieokreśloną pretensyą nie występuje z pozwem, przez co wedle ostatniego ustępu tego paragrafu wypłata reszty zostaje wstrzymana. Sądzę, że w tym względzie zastosować należy analogicznie przepisy §§. 124—132. i 175. ustawy konkursowej i §. 58. patentu z r. 1853. przyczem należałoby postanowić pewien termin do którego wierzyciel ma się wykazać, że wdrożył postępowanie, inaczej pretensya jego przy orzeczeniu wcale nie będzie uwzględnioną.

§. 34. *patentu z r. 1853* już powyżej został omówiony. Przepis §. 35. *patentu z r. 1853* staje się dzisiaj bezprzedmiotowym w obec walu-
luty austriackiej i odmiennych przepisów ustawy z r. 1889.

Postanowienia §. 36. *ces. pat. z r. 1853* są jasne i żadnych objaśnień nie wymagają. Z porządku rzeczy zaznaczam, że do przepisów §. 14. *patentu z r. 1850*, odnosi się to samo, co powyżej przy §. 33. *patentu z r. 1853* powiedziałem, a mianowicie, iż powołane tamże przepisy ustawy konkursowej, analogicznie zastosowane być winny.

§. 37. *z r. 1853*. Tutaj ustawa mówi o ugodzie między sporującymi stronami a więc wyraża się odmiennie, niż w §. 24. tego *patentu* i §. 5. *patentu z r. 1850*. Rzecz bowiem naturalna, że tylko te osoby mogą ugodę zawierać, które sprzeczne żądania stawiają, jeżeli więc tylko dłużnik zaprzeczy prawu zastawu, to tylko on z dotyczącym wierzycielem ugodę zawrzeć może, jeżeli zaś uczynią to niektórzy wierzyciele, to tylko oni bez interwencji dłużnika między sobą zawrą ugodę.

Co do wyrażenia §. 36. „*vorangehende Forderung*“, to decydować tu będzie porządek

hipotecznego zabezpieczenia, co też wyraźnie orzeka następny §. 38.

O przepisach §. 39. *patentu z r. 1853* mówiłem już przy §. 19. tego patentu.

§. 40. *patentu z r. 1853* jest w związku z §. 15. i 51. tego patentu. Przedłożenie i pozostawienie w aktach sądowych oryginalnych dokumentów jest zatem warunkiem koniecznym do uzyskania wypłaty. W razie sporu w zwykłej drodze prawa co do wysokości, rzetelności i pierwszeństwa likwidowanej pretensyi powinien być zastosowany analogicznie §. 125. ustawy konkursowej, postanawiający, iż w tym celu dokumenta mają być wydane.

§§. 41., 42. i 43. *patentu z r. 1853* zawierają postanowienia czysto formalnej wykonawczej natury, nie przedstawiające żadnych wątpliwości.

Z porządku rzeczy przystępuję do §. 15. *patentu z r. 1850*, tudzież §. 44. *patentu z r. 1853*. Ten ostatni zawiera nowy przepis pierwszemu patentowi nieznanym, iż orzeczenie apelacyjne, potwierdzające uchwałę I. instancyi, nie dopuszcza żadnego dalszego odwołania i że zgodnie z §. 21. i tutaj wszelka restytucya upadłego terminu jest niedopuszczalną. W obec kategoriycznych przepisów powyższych sędzę, że i wszelkie nadzwyczajne rekursy rewizyjne i zażalenia nieważno-

ści są niedopuszczalne i że zasady te zastosować należy w ogóle do wszystkich uchwał sądowych, po myśli tego patentu wydanych.

§. 13. *patentu z r. 1850.* W związku z tem są §§. 45. i 46. *patentu z r. 1853.*

Już samo „przekazanie“ do kapitału, prawomocnie uchwalone, zastępuje zatem spłatę, oczywiście o ile wierzytelność w całości lub w części z kapitału tego będzie zaspokojoną, z czego wynika, że właściwie dzień prawomocności orzeczenia powinien być dniem do którego odsetki się należą, kwestya ta jednak okazuje się poniekąd bezprzedmiotową i mniej ważną w obec przepisu ostatniego ustępu §. 34. tego patentu, iż procenta należy obliczyć zawsze po dzień najbliższego terminu zapadłości kuponów obligacyjnych, albowiem od tego dnia dopiero wierzyciel biorący obligacye będzie od nich procent pobierał. Zresztą powołuję się co do odsetków na uwagi moje powyżej przy §§. 27. i 34. tego patentu poczynione.

Ustęp 2. §. 45. zmieniony został przez §. 2. ustawy z 26. stycznia 1889 o tyle, iż wypłata długów hipotecznych, bez względu na ich należną wysokość procentów nastąpi w 4%^{wych} obligacjach propinacyjnych.

Czynności w §. 46. przewidziane, jak wy-

kreślenie pretensyi tabularne odpisanie kapitału, względnie prawa do wynagrodzenia itp. wykona Sąd z urzędu bez wyczekiwania wniosków interesowanych stron.

§. 47. *patentu z r. 1853.* Przepis ten jest wprawdzie jasny, ale nie uważam go za słuszny, sprawiedliwy i sędzę, że raczej §. 37. *ustawy konkursowej*:

Haftet eine Forderung ungetheilt auf mehreren zur Concursmasse gehörigen unbeweglichen Gütern, so hat jedes dieser Güter zur Befriedigung derselben mit jenem Theilbetrage beizutragen, welcher sich zu derselben verhält, wie der zu jedem einzelnen Gute nach Befriedigung der vorbergehenden Forderungen erübrigende Rest des Erlöses zu der Summe aller dieser Reste. Es steht dem Gläubiger frei, seine Befriedigung aus einem einzelnen Gute oder aus mehreren derselben zu verlangen, jedoch können die ihm auf diesen Gütern nachstehenden Gläubiger, welche in Folge jener Wahl weniger erhalten, als wenn er seine Befriedigung aus allen Gütern verhältnissmässig genommen hätte, fordern, dass aus dem Erlöse der übrigen Güter derjenige Betrag, welcher nach dem obigen Verhältnisse davon auf seine Forderung entfallen wäre ausgeschieden und an sie unbelastet abgeführt werde.

Sind die übrigen Güter noch nicht verkauft, so tritt dieser Auspruch in die Rangordnung der getilgten Forderung und ist insofern derselbe in einem öffentlichen Buche eingetragen ist, in der Rangordnung der unter Einem zu löschenden Forderung einzuverleiben, — повинниє mieć zastosowanie przy hipotekach łącznych, §. 37. ust. konkursowej, jako przepis nowszy, odpowiada bez wątpienia wszelkim względom słuszności i dlatego sądzę, że c. k. Sądy do tego przepisu stosować się będą.

§§. 48., 49., 50. i 51. w związku ze sobą będące postanawiają, że tylko własnowolnemu właścicielowi, zaopctrzonemu w przekaz sądowy Dyrekcyja funduszu propinacyjnego wypłaci bezpośrednio jego kapitał wynagrodzenia. Wszystkie inne wypłaty uskutecznia Sąd bądźto jako instancya realna, bądź jako władza nadopiekuńcza lub nadkuratelarna. Dyrekcyja funduszn propinacyjnego przeszle więc dotyczące fundusze, bądź to Sądowi realnemu, bądź tej władzy, którą tenże Sąd Dyrekcyi wskaże. Ponieważ wedle ustawy z r. 1889 wypłata ma miejsce w obligacyach na okaziciela opiewających, przeto odpada potrzeba wpisywania (§. 48.) i przepisywania (§. 56.) obligacyi na pewne nazwiska.

Przy wypłacie musi być dokument, skrypt dłużny, przedłożony i w razie całkowitej zapłaty „skasowany“ („zu cassiren“) w razie częściowej spłaty, takowa na skrypcie uwidoczniona. W jaki sposób skrypt „skasowanym“ czyli zniszczonym być na, należeć będzie do przepisów ściśle wykonawczych, tak zwanych „instrukcyi urzędowych“.

§§. 52., 53., 54., 55. i 56., *patentu z r. 1853.*

Już wyżej przy §. 3. lit. b) wyraziłem powątpiewanie, czyli powyższe przepisy będą często w praktyce zastosowane, albowiem sądzę, iż vedle treści ustaw z r. 1875 i 1889 nie będzie to tego powodu.

Prędzej może §. 3. lit. b) mówiący o przyznaniu właścicielowi zaliczki na kapitał będzie miał zastosowanie i powstać by mogła tylko kwestya, jakie przepisy przy przekazaniu i rozdziale tej zaliczki znajdą zastosowanie.

Wątpliwość w tej mierze uchyla reskrypt ministerstwa sprawiedliwości do Sądów apelacyjnych we Lwowie i Krakowie z 2. kwietnia 1854 l. 4860 postanawiający wyraźnie że w tej mierze także §§. 52. do 56. *patentu z 8. listopada 1853* wejdą w zastosowanie.

Przepisy te rozróżniają, czy wymierzona już część kapitału wystarcza na zaspokojenie

wszystkich wierzycieli hipotecznych czy nie. W pierwszym razie nastąpi formalna rozprawa i orzeczenie co do przekazania, rozdziału i wypłaty, w drugim tylko na żądanie właściciela ma być przeprowadzoną rozprawa i wydane orzeczenie co do rzetelności i pierwszeństwa tabularnego wierzytelności po myśli §§. 33., 37. i 38. patentu. Tak samo postąpić należy z dalszą ewentualnie wymierzoną częścią kapitału ub przyznaną zaliczką i z kapitałem który po myśli §. 50. patentu czasowo został przyjętym w przechowanie sądowe.

§§. 57. i 58. patentu z r. 1853. Nawet w razie niewymierzenia jeszcze kapitału wynagrodzenia właściciel może żądać wdrożenia rozprawy, przy której i ugoda prawomocnie może być zawartą.

Praktyczny cel tego rodzaju przyspieszenia orzeczenia jest widoczny w wypadku, poruszo-
nym w §. 58. a będącym w związku z omówio-
nym powyżej §. 33. tego patentu.

§. 59. patentu z r. 1853. Licytacja dóbr lub konkurs ma skutek prawny w dwóch kierunkach:

1. Zmienia kompetencją Sądu;
2. Zmienia przepisy które mają być zastosowane, postanawiając że w tym wypadku nie patenta z r. 1850 i 1853 lecz przepisy ustawo-

we, do licytacji i konkursów się odnoszące, wyłączenie mają mieć zastosowanie. Zachodzić może w tym względzie także kwestya, komu w wypadku licytacji ma być wydany kapitał wynagrodzenia a w szczególności czy nowonabywcy majątku czy też wierzycielom hipotecznym, których pretensye na cenę kupna zostają przeniesione. Tę kwestyą rozstrzygnął najwyższy trybunał orzeczeniem z 10. lutego 1874 w ten sposób, że kapitał wynagrodzenia, przyznany po licytacji, ma być wypłacony nowonabywcy a nie wierzycielom hipotecznym, jeżeli prawo propinacyi przy oszacowaniu majątku zostało wzięte w rachubę. W razie zatem, jeżeli licytacja po myśli §. 3. noweli egzekucyjnej z 10. czerwca 1887 Nr. 74. Dz. p. p. zostanie przeprowadzoną bez poprzedniego oszacowania, Sąd jeżeli do powyższych zasad najw. trybunału zechce się zastosować będzie musiał dochodzić, czy dotyczący instytut kredytowy przy wymierzeniu pożyczki uwzględnił także wartość propinacyi; nie zastąpi tego opisanie przynależności, które ma być uskutecznione przed licytacją po myśli powyższego przepisu, gdyż opisanie to dotyczyć będzie tylko przynależności majątku w §. 294. i następnych ustawy cywilnej oznaczonych, prawo propinacyi zaś nie sta-

nowi przynależności lecz część składowa samego majątku. Wątpię jednak, czyli tego rodzaju zastosowanie powyższego orzeczenia najw. trybunału także i do wypadku w §. 3. noweli egzekucyjnej z r. 1887 określonego dałoby się uzasadnić ze względu, że kupujący majątek ziemski przed 1. stycznia 1890, w braku oszacowania, nabywa majątek w zaufaniu do ustaw i ksiąg gruntowych, które sankcjonują, prawo propinacyi jako część składową majątności.

Przepisy §. 60. *patentu z r. 1853.* wypływają z natury fideikomisu i nie dają żadnego powodu do dyskusyi.

§. 61. i 62. *patentu z r. 1853.* W tym względzie pozostawiam na uboczu pytanie, do rozprawy tej nie należące, czyli w zasadzie prawo propinacyi jako takie bez żadnych gruntów może stanowić osobne ciało hipoteczne i przedmiot osobnego wykazu hipotecznego, a w szczególności czyli istnienie tego rodzaju wykazu hipotecznego da się pogodzić z przepisami ustawy krajowej z 20. marca 1874 o założeniu i urzędzeniu ksiąg gruntowych; faktem jest, że wykazy hipoteczne, obejmujące tylko prawo propinacyi, istnieją w Galicyi. Wobec tego przepisy §§. 61. i 62. znajdują niewątpliwie zastosowanie i w każdym razie ciała takie wobec znie-

sienia prawa propinacyi znikną z widnokregu prawniczego świata, albowiem zupełne usunięcie takiego wykazu hipotecznego wraz z wszystkimi ciężarami z księgi gruntowej jest pierwszym warunkiem uzyskania przekazania kapitału. Przekazanie to wyjątkowo należeć będzie do zakresu działania Dyrekeyi funduszu propinacyjnego, jeżeli takie ciało tabularne jest wolne od ciężaru i właściciel wykaże Dyrekeyi wykreślenie takowego z księgi gruntowej.

§. 63. *patentu z r. 1853.* Wyjątkowy ten przepis wynika z natury rzeczy, jeżeli bowiem majątek, uprawniony do pobierania zniesionego dochodu, nie był przedmiotem ksiąg gruntowych, to trudno było nabyć nań praw rzeczowych, które z reguły tylko przez wpis do hipoteki mogą być nabyte. Wątpię, czy przepis ten w danym wypadku co do prawa propinacyi dzisiaj wejdzie w zastósowanie, niewiadomo mi bowiem, ażali istnieją tego rodzaju majątki, z których posiadaniem prawo propinacyi byłoby połączone.

§. 64. *patentu z r. 1853* zapewnia wolność od należytości wszelkim wedle tego patentu przedsięwziętym aktom prawnym z wyjątkiem spornych rzeczy na drogę zwykłego prawa odesłanych. Wedle §. 29. ust. z 30. grudnia 1875 powyższy §. 64. nie ma zastósowania do sprą-

wy zniesienia propinacyi a art. III. ustawy z 26. stycznia 1889 postanawia, że ustawa ta dopiero wtedy wejdzie w życie, gdy Rada państwa uchwali takie same zwolnienia wszelkich aktów prawnych, ze zniesieniem propinacyi połączonych, od należytości.

Wreszcie §. 65. *patentu z r. 1853.* Znosi te wszystkie przepisy patentu z 25. września 1850 r., które przepisami tego patentu zostały zmienione.

IV. Rozporządzenie ministeryalne z 28. lipca 1859

Nr. 142. Dz. p. p.

Gdy §. 29. ustawy z r. 1875 postanawia, że przy przekazaniu i wypłacie kapitału wynagrodzenia także postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z 28. lipca 1859 Nr. 142. Dz. p. p. mają być zastosowane, przeto przytaczam tutaj tekst tego patentu.

§. 1. Ablösungscapitalien welche den Betrag von fünfzig Gulden österreichischer Währung nicht übersteigen können dem Eigenthümer der Realität ohne Einvernehmung der Hypothecargläubiger ausgefolgt werden, wenn für diese offenbar kein Nachtheil daraus zu besorgen ist, was das Realgericht mit Rücksicht auf das Verhältniss des Ablösungsbetrages zu dem Werthe der Realität und auf den Stand der bürgerlichen Lasten zu beurtheilen hat.

§. 2. Handelt es sich jedoch um Capitalien von einem höheren Betrage oder walten Zweifel darüber ob, ob die Ausfolgung ohne Gefahr für die Hypothekargläubiger geschehen könne, so

sind diese zur Abgabe ihrer Aeusserung mit dem Beisatze zu einer Tagsatzung vorzuladen, dass auch im Falle ihres Ausbleibens über die Zulässigkeit der Ausfolgung werde entschieden werden.

Nach beendigter Verhandlung ist mit sorgfältiger Erwägung, ob nach den erhobenen Umständen ein Nachtheil für dieselben zu besorgen stehe durch Bescheid zu entscheiden ob und unter welchen Bedingungen der Ausfolgung stattgegeben werde, wobei im Uebrigen die bestehenden Gesetze zur Richtschnur zu dienen haben.

§. 3. Haftet auf dem Gute, mit dessen Besitz die abgelöste Gerechtsame verbunden war, das Substitutions Fideicomiss oder Lehenband, oder die Dienstbarkeit des Fruchtgenusses, so müssen die Rechte der an diesen Verhältnissen Betheiligten ohne Rücksicht auf die Grösse des Entschädigungs capitales (§. 1. und 2.) gewahrt werden.

Powyższe trzy paragrafy starają się wprowadzić pewne ułatwienia przy wypłacie kapitału wynagrodzenia nie wyżej 50 zł. i postanawiają, że w tym razie nawet bez przesłuchania hipotecznych wierzycieli kapitałik taki może być wypłacony właścicielowi nieruchomości, jeżeli Sąd ze względu na stosunek kapitału tego

do wartości nieruchomości i na stan tabularnych długów nabył przekonanie, że można wypłacić kapitał ten właścicielowi i że z tego widocznie (offenbar), żadna szkoda dla wierzycieli nie wyniknie. Oczywiście, że Sąd ocenia to wedle własnego uznania i nie jest związany żadną ścisłą teorią dowodową. Na wypadek, jeżeliby Sąd w tym względzie miał jakie wątpliwości, albo, jeżeli się rozchodzi o kapitał większy, to Sąd w tym względzie orzeknie dopiero po przesłuchaniu wierzycieli, których w tym celu do terminu zawezwie.

Z powodu tego §. 2. mogłaby może powstać kwestya, czyli przepisem tym nie są zniesione §§. 7. do 10. patentu z 8. listopada 1853, o ile dotyczą wydania edyktu.

Sądzę, że §. 2. rozp. z r. 1859 przepisów tych nie znosi, albowiem ich wcale nie dotyka, a już w §. 7. patentu z r. 1853 postanowiono, że od uznania Sądu zależy, czy edykt rozpisać ma tak, że przepis §. tego zupełnie się nie sprzeciwia postanowieniom §. 2. rozp. z r. 1859.

Dla uchylenia wszelkich wątpliwości §. 3. rozp. z r. 1859 na każdy sposób utrzymuje w mocy te przepisy patentu z r. 1853, które dotyczą zabezpieczenia praw dożywotników, tudzież właścicieli i oczekiwaczy fideikomisów.

Y. Ustawa z 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. u. kraj. z r. 1877,
o zniesieniu prawa propinacyi dla Królestwa Galicyi
i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Kró-
lestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-
kowskiem rozporządzam co następuje :

Dział I.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo propinacyi ma być zniesione za wy-
nagrodzeniem (§§. 4. i 5).

§. 2.

Wyrób napojów propinacyjnych staje się od
dnia wejścia w życie tej ustawy, z ogranicze-
niami w niej postanowionemi, przedmiotem wol-
nego przemysłu.

§. 3.

Propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży
napojów pozostaje w całej swej wyłączności i
rozeciągłości przy uprawnionych jeszcze przez
lat 26, licząc od dnia, w §. 17. wskazanego.

Po upływie tego 26-letniego peryodu ustaje to prawo raz na zawsze.

§. 4.

Kto na dniu wejścia w życie tej ustawy będzie właścicielem majątności stanowiącej odrębne ciało hipoteczne, z którym połączone jest prawo propinacyi, albo właścicielem propinacyjnego prawa wyszynku w pewnej miejscowości, ten lub jego prawonabywca, pozostanie po upływie peryodu §. 3. wskazanego przy prawie rzeczowem szynkowania gorących napojów (z wyjątkiem wina) w jednym szynku, w obrębie tejże samej majątności lub miejscowości, a jeżeli majątność, stanowiąca jedno ciało hipoteczne, rozciąga się na więcej niżeli jedną gminę, przy takim samym prawie w każdej gminie.

§. 5.

Właściciele prawa propinacyi otrzymają za zniesienie tego prawa, z końcem peryodu §. 3. oznaczonego wynagrodzenie z funduszu propinacyjnego, według tej ustawy zebranego, który rozdzielony będzie między nich w miarę obliczonego czystego dochodu z prawa propinacyi, które każdy z nich posiadał.

Dochód ten obliczony będzie z przecięcia dochodu w sześciu latach od 1869 do 1874 włącznie, po odtrąceniu przeciętnej z tychże 6 lat kwoty rocznego podatku z dodatkami państwowymi, krajowymi i indemnizacyjnymi.

Dział II.

O k o m i s y a c h.

§. 6.

Dla oznaczenia czystego dochodu z prawa propinacyi ustanowioną będzie komisya krajowa we Lwowie i komisye miejscowe.

§. 7.

Komisya krajowa składa się z c. k. Namiestnika lub delegowanego przezeń zastępcy jako przewodniczącego i z sześciu członków, mianowicie: dwóch urzędników politycznych, których oznacza Namiestnik, dwóch delegatów, wskazanych przez Wydział krajowy, jednego Rady wyższego Sądu krajowego lwowskiego, którego oznacza Prezydent tegoż Sądu, i jednego zastępcy uprawnionych, którego powołuje Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Członkowie komisji mają zastępców w ten sam sposób powołanych.

Członkowie komisji nie pobierają wynagrodzenia za czynności w tej komisji.

Komisji krajowej będą dodani urzędnicy konceptowi, rachunkowi i manipulacyjni.

§. 8.

Do powzięcia uchwały w komisji krajowej potrzebna jest obecność przewodniczącego i przynajmniej pięciu członków lub ich zastępców.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Przewodniczący nie głosuje; lecz w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, do którego się przychyli.

Jeżeli przy równości głosów zachodzi różnica zdań tylko co do wysokości cyfry, Przewodniczący może przyjąć cyfrę średnią.

§. 9.

Komisja krajowa ustanawiać będzie komisje miejscowe w miarę potrzeby.

Komisja miejscowa składa się z urzędnika politycznego, którego mianuje Namiestnik, i z przydanego mu pisarza zaprzysiężonego.

§. 10.

Po wejściu w życie niniejszej ustawy zawezwie c. k. Namiestnik posiadaczy prawa propinacyi edyktem, ogłoszonym w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, ażeby w terminie nieprzekraczalnym 6 miesięcy od dnia ogłoszenia tego edyktu przedłożyli komisji krajowej zgłoszenia, wykazujące czysty dochód z propinacyjnego prawa wyszynku z lat 1869 do 1874; gdyż ci, którzy nie podadzą zgłoszenia w terminie powyższym, ponosić będą sami koszta wyśledzenia dochodu.

§. 11.

Komisya miejscowa rozpoznaje przydzielone jej od komisji krajowej zgłoszenia, wysledza czysty dochód z propinacyjnego prawa wyszynku (§. 5.) dla każdego ciała hipotecznego z osobna, a jeżeli prawo propinacyi nie jest połączone z majątkiem, stanowiącym odrębne ciało hipoteczne, dla każdej osoby, prawo propinacyi posiadającej. Za podstawę do wyśledzenia czystego dochodu ma być przyjęty ten dochód, który służył do wymiaru podatku dochodowego.

Komisya, gdy się przekona, że dochód, który służył do wymiaru podatku z rzeczywi-

stym się nie zgadza — ma cyfrę czystego dochodu rzeczywistego wysledzić z kontraktów dzierżawnych lub innych dokumentów.

Jeżeli dochód z propinacyjnego prawa wyszynku połączony był z innymi dochodami — n. p. z dochodem z młyna, zajazdu i t. p. — wysledzi komisya, ile w ogólnej sumie dochodów, mieści się innych dochodów, a ile pozostaje jako dochód z propinacyjnego prawa wyszynku.

§. 12.

W razach potrzeby może komisya miejscowa powołać do oszacowania czystego dochodu znawców, których mianuje Namiestnik.

Ci znawcy będą zaprzysiężeni i mają pobierać dyety i wynagrodzenie kosztów podróży. Wysokość tych należytości i warunki ich poboru oznaczy komisya krajowa.

§. 13.

Komisya krajowa rozpoznaje akta, przez komisję miejscową zdziałane, zarządza w razie potrzeby dochodzenia uzupełniające i wydaje orzeczenie o czystym dochodzie z prawa propinacyi i o prawie, zastrzozonym w §. 4.

Orzeczenia takie mają być wydane osobno dla każdego majątku, tworzącego odrębne ciało

hipoteczne, a jeżeli prawo propinacyi nie jest częścią składową takiego majątku, orzeczenie będzie wydane dla osoby uprawnionego.

§. 14.

Od orzeczenia komisji krajowej służy rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych, który ma być podany do komisji krajowej w terminie nieprzekraczalnym dni 30, licząc od dnia, w którym orzeczenie zostało doręczone. W ten termin nie będą wliczone dni, które zajmie przesyłka rekursu pocztą.

Koszta dochodzenia, rekuresem spowodowane, ponosi w razie odrzucenia strona, która rekurs wniosła.

§. 15.

Spory prawno-prywatne, odnoszące się do prawa propinacyi, należą do drogi prawa.

Jeżeli co do prawa propinacyi zachodzą sprzeczne między sobą roszczenia kilku osób, rozprawa będzie przeprowadzona w komisji z tym, który jest w posiadaniu faktycznym tego prawa.

Gdyby oznaczenie czystego dochodu z prawa propinacyi, lub przyznanie prawa, w §. 4. zastrzeżonego, zawisło od poprzedniego rozstrzy-

gnięcia sporu prawno-prywatnego, komisya krajowa wyda orzeczenie według ostatniego faktycznego stanu posiadania i wyznaczy termin nieprzekraczalny, przynajmniej trzymiesięczny, w którym pozew dla rozstrzygnięcia sporu ma być wniesiony do Sądu właściwego i dowód tego wniesienia przedłożony komisji krajowej; w przeciwnym razie bowiem orzeczenie komisji stanie się prawomocnem.

W razie wydania wyroku sądowego należy zastosować się do niego przy ostatecznem orzeczeniu o czystym dochodzie z prawa propinacyi i o przyznaniu prawa, w §. 4. zastrzeżonego.

§. 16.

Orzeczenia prawomocne, ma komisya krajowa udzielać Wydziałowi krajowemu, jako Dyrekcji funduszu propinacyjnego.

§. 17.

Dzień, w którym orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacyi, dla uprawnionych w całym kraju wydane, staną się prawomocnemi, poda komisya krajowa po powszechnej wiadomości edyktem, zamieszczonym w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, tudzież w urzę-

dowej Gazecie wiedeńskiej, i ogłosi w tym edykcie, że od dnia 1. stycznia lub 1. lipca, który nastąpi po ogłoszeniu edyktu, rozpoczyna się peryod lat 26, w §. 3. wskazany.

Poszczególne, ostatecznie jeszcze niezakończony sprawy ustanowienia czystego dochodu z prawa propinacyi, tudzież w toku będące spory o to prawo (§. 15) nie wstrzymują rozpoczęcia rzeczzonego peryodu.

§. 18.

Komisya krajowa będzie udzielać orzeczenia prawomocne, wydane dla majątków tworzących ciała hipoteczne, właściwym sądom hipotecznym, które mają z urzędu przy każdym takim majątku uwidocznic w księgach hipotecznych, — że prawo propinacyi ustaje z upływem peryodu, w §. 3. wskazanego, — że właściciel tego majątku ma prawo do wynagrodzenia w pieniądzech, niniejszą ustawą określonego, a po upływie rzeczzonego peryodu pozostanie przy prawie, zastrzeżonem w §. 4.

Dział III.

O funduszu propinacyjnym.

§. 19.

Na spłacenie wynagrodzenia, pokrycie wydatków, połączonych z wysiedzeniem czystego dochodu z prawa propinacyi, i kosztów zarządu, utworzony będzie fundusz propinacyjny.

Fundusz ten powstaje:

- a) z rocznych opłat od szynkarzy;
- b) z jednorazowych opłat od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni;
- c) z grzywien, nakładanych za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.

§. 20.

a) *Oplata od szynkarzy.*

Każdy szynkarz, wykonywujący wyszynk propinacyjny (czy to jako posiadacz prawa propinacyi, lub jako dzierżawca, czy też jako szynkarz od posiadacza albo od dzierżawcy ustanowiony) — ma opłacać od tego wyszynku w miejscowościach, liczących mniej niż 1000 mieszkańców po 10 zł., w miejscowościach liczących od 1000 do 5000 mieszkańców po 15 zł., w miej-

scowościach liczących więcej niżeli 5000 mieszkańców, po 20 zł. rocznie.

Kto wykonywa wyszynk gorących napojów z innego tytułu, niżeli z tytułu prawa propinacyi, ma opłacać w miejscowościach liczących mniej niż 1000 mieszkańców po 60 zł., w miejscowościach liczących od 1000 do 5000 mieszkańców po 80 zł., w miejscowościach liczących więcej niżeli 5000 mieszkańców po 100 zł. rocznie, bez różnicy, czy wyszynk jest wykonywany jako przemysłowość samoistna, lub jako akcesoryum innéj przemysłowości. Tej opłacie nie ulegają ci, którzy wykonywują wyszynk samego tylko wina.

Należytości te mają obowiązani opłacać od dnia 1go tego miesiąca, który nastąpi po upływie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, aż do dnia, w którym upłynie peryod, w §. 3. wskazany.

§. 21.

C. k. starostwo wymierza opłaty w §. 20. ustanowione, zawiadamia o tem obowiązanych i udziela wykaz należytości wymierzonych w jednym egzemplarzu c. k. urzędowi podatkowemu, w drugim Wydziałowi krajowemu.

Przeciw wymiarowi należitości służy tak obowiązanemu do opłaty, jak i Wydziałowi krajowemu, jako Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, prawo rekursu do c. k. Namiestnictwa. Przeciw orzeczeniu Namiestnictwa służy prawo rekursu tylko temu, na czyją niekorzyść orzeczenie starostwa zostało zmienione.

Rekurs nie wstrzymuje wykonania orzeczeń.

§. 22.

Należitości w §. 20. ustanowione mają być uiszczane do c. k. urzędu podatkowego na rzecz funduszu propinacyjnego w półrocznych ratach z góry, zawsze dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku, a w razie uchybienia terminu z odsetkami zwłoki po 6 od sta.

Jeżeli obowiązek opłaty należitości nie zaczyna się z dniem 1. stycznia, względnie 1. lipca, uisci obowiązanym pierwszą ratę w takiej ilości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następującego dnia 1. stycznia lub 1. lipca.

Należitości te będą ściągane w taki sam sposób jak podatki rządowe.

§. 23.

b) *Oplaty od zakładania gorzelni, browarów
i miodosytni.*

Kto w czasie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy aż do upływu peryodu, w §. 3. ustanowionego, zakłada nową gorzelnię, browar, lub miodosytnię, ma zapłacić na rzecz funduszu propinacyjnego, przed rozpoczęciem wyrobu wódki, spirytusu, piwa lub napojów miodowych, jednorazową należność, w kwocie 2000 zł. od każdej gorzelni lub browaru, a 100 zł. od każdej miodosytni.

Oplaty te mają być uiszczane bezpośrednio do funduszu propinacyjnego. (§. 32.)

Od tej opłaty wolny jest właściciel majątności, przedmiotem ksiąg hipotecznych będącej, z którą w dniu wejścia w życie tej ustawy połączone jest prawo propinacji, jeżeli zakłada gorzelnię, browar lub miodosytnię w obszarze tej gminy, na której obszar rozciąga się jego propinacyjne prawo wyszynku.

C. k. starostwa obowiązane są zawiadomić Wydział krajowy o każdym na założenie gorzelni, browaru, lub miodosytni udzielonem pozwoleniu.

§. 24.

Funduszem propinacyjnym zarządza Wydział krajowy jako Dyrekcya tego funduszu.

Koszta połączone z wysledzeniem czystego dochodu z prawa propinacyi, o ile takowe nie ponoszą strony (§§. 10. i 14.) również jak koszta zarządu funduszu propinacyjnego, mają być pokryte z tegoż funduszu.

Dochody funduszu propinacyjnego, o ile nie będą potrzebne do pokrycia kosztów rzeczonych, będą lokowane w sposób taki, w jaki mogą być lokowane kapitały pupilarne.

Dział IV.

O spłacie wynagrodzenia.

§. 25.

Przy końcu peryodu w §. 3. ustanowionego, Wydział krajowy obliczy cały kapitał funduszu propinacyjnego, tudzież stosunek, w jakim ten kapitał zostaje do ogólnej sumy czystego dochodu z prawa propinacyi w całym kraju, i według tego stosunku obliczy, ile z kapitału funduszowego przypada na każdego do wynagrodzenia uprawnionego. (§. 5.)

§. 26.

Splata kapitału wynagrodzenia może nastąpić tylko z uwzględnieniem praw rzeczowych osób trzecich.

§. 27.

Każdy do wynagrodzenia uprawniony może żądać u Sądu hipotecznego, ażeby prawo do wynagrodzenia uwidocznione w księgach hipotecznych, zostało oddzielone od ciała hipotecznego.

To oddzielenie ma ten skutek, że później nabyte prawa rzeczowe nie będą uwzględnione przy rozprawie o przekazanie kapitału wynagrodzenia.

Po uskutecznionem oddzieleniu może uprawniony wyjednać sobie u Sądu realnego przekazania kapitału wynagrodzenia.

Za takim przekazem, wypłaci Wydział krajowy kapitał do rąk uprawnionego.

§. 28.

Jeżeli uprawniony nie przedłoży Wydziałowi krajowemu przekazu w §. 27. wspomnionego, przynajmniej na 3 miesiące przed upływem periodu §. 3. oznaczonego, kapitał wynagrodzenia będzie złożony do depozytu Sądu realnego.

Z dniem złożenia spłata jest dokonana.

Kapitał złożony do depozytu, ma być na żądanie osoby do wynagrodzenia uprawnionej, lokowany w kasie oszczędności lub w papierach publicznych, w jakich mogą być lokowane kapitały pupilarne.

Jeżeli prawo do wynagrodzenia połączone jest z własnością majątku, będącego przedmiotem ksiąg hipotecznych, lub w inny sposób jest uwidocznione w takich księgach, akt złożenia kapitału wynagrodzenia do depozytu sądowego ma być z urzędu zanotowany we właściwych księgach hipotecznych. Zanotowanie to ma ten skutek, że później nabyte prawa rzeczowe nie będą uwzględnione przy rozprawie sądowej o przekazanie kapitału wynagrodzenia.

§. 29.

Przy przekazywaniu, wypłacaniu i odpisywaniu kapitału wynagrodzenia zastosowane będą analogicznie postanowienia patentu cesarskiego z dnia 8. listopada 1853 l. 237 Dz. u. p. (z wyjątkiem §. 64. tego patentu), tudzież rozporządzenia ministeryalnego z dnia 28. lipca 1859 l. 142 Dz. u. p.

§. 30.

Gdyby, po pierwszym rozdzieleniu funduszu propinacyjnego między uprawnionych (§. 25.), wpłynęły do tego funduszu dochody przez ściąganie opłat zaległych, lub z innych powodów okazała się w tym funduszu nadwyżka, wynosząca przynajmniej pięć procent od ogólnej sumy obliczonego według tej ustawy czystego dochodu z prawa propinacyi w całym kraju, należy postąpić z rozdzieleniem i wypłatą tej nadwyżki według postanowień §§. 25. do 29.

Nadwyżka mniejsza przypadnie funduszowi krajowemu.

Dział V.

Postanowienia ubezpieczające i karne.

§. 31.

W ciągu peryodu w §. 3. oznaczonego nie wolno producentom wódki, spirytusu, piwa, trunków miodowych i innych napojów propinacyjnych, sprzedawać tych trunków inaczej, jak tylko hurtownie w naczyniach pod obręczami, zawierających przynajmniej pół hektolitra płynu.

§. 32.

Kto obowiązany jest do płacenia należytości, wskazanej w §. 23., a przed jej zapłace-

niem rozpoczął wyrób napojów w tymże paragrafie wymienionych, staje się winnym przekroczenia i podlega karze podwójnej należytości.

§. 33.

Szynkowanie pokątne, nieuprawnione, tudzież przekroczenia przepisu zawartego w §. 31. lub innych przepisów w sprawach propinacyjnego prawa wyszynku, będą karane grzywnami od 10 do 200 zł., a w razie niemożności zapłaty aresztem od 2 do 40 dni.

Orzeczenie karne może postanowić zarazem konfiskatę trunków i sprzętów służących do popełnienia przekroczenia.

Kto został uznany winnym przekroczenia, ma ponieść kosztą śledztwa i wykonania kary.

§. 34.

Dochodzenie i karanie wszelkich przekroczeń w sprawach propinacyjnego prawa wyszynku należy do politycznej władzy powiatowej.

Orzeczenie co do tych przekroczeń powinno być doręczone stronom interesowanym (obwinionym i poszkodowanym).

§. 35.

Wszelkie grzywny, nakładane w sprawach propinacyjnych, i przedmioty skonfiskowane (§§. 32. i 33.) wpływają do funduszu propinacyjnego.

Dział VI.

Szczegółowe postanowienia co do miast.

§. 36.

Ustawa niniejsza nie ma zastosowania w miastach Lwowie i Krakowie.

§. 37.

Oplaty pobierane dotąd w niektórych gminach miejskich od wyrobu i wprowadzenia gorących napojów pozostają nienaruszone.

§. 38.

W miastach, które posiadają prawo propinacyi w obrębie swej gminy miejskiej, ma być propinacyjne prawo wyszynku, o ile służy gminom miejskim, osobnemi ustawami w ciągu peeryodu w §. 3. oznaczonego za wynagrodzeniem zniesione. Ustawy te orzekną, jakie opłaty mają być pobierane dla uzyskania tego wynagrodzenia.

W miastach tych będą od czasu wejścia w życie tej ustawy zastosowane postanowienia, zawarte w §§. 2., 19., 20., 21., 22., 23. i 24., dalej 31. do 35. włącznie, wszystkie zaś inne postanowienia tej ustawy nie stosują się do nich.

§. 39.

W miastach, które posiadają w całości prawo propinacyi w obrębie swej gminy miejskiej, opłaty i grzywny, według postanowień §§. 19., 20., 21., 22., 23., 32. i 33. w obrębie każdego z tych miast pobrane, będą stanowić osobny fundusz wynagrodzenia propinacyjnego dla tego miasta, z którego wpłyną.

§. 40.

W miastach, w których obrębie prawo propinacyi nie samej tylko gminie miejskiej, lecz także trzecim służy osobom, ma być czysty dochód z prawa propinacyi wysledzony według przepisów niniejszej ustawy, a władze do oznaczenia czystego dochodu powołane, orzekną razem, (§§. 14. i 15.) jaka część tego dochodu na gminę miejską i na każdą inną do propinacyi uprawnioną osobę przypada. Według stosunku części dochodu z prawa propinacyi na gminę miejską do dochodu z tegoż prawa na

inne osoby przypadającego, rozdzielone będą między gminę miejską a inne uprawnione osoby dochody z opłat, które w tem mieście według §§. 19., 20., 21., 22., 23., 32 i 33. będą pobrane.

Część opłat na gminę miejską przypadająca, stanowić będzie osobny fundusz wynagrodzenia tego miasta; część zaś opłat na inne uprawnione osoby przypadająca wpłynie do ogólnego krajowego funduszu propinacyjnego.

§. 41.

Jeżeli w którym z miast zniesienie prawa propinacyi nie nastąpi z mocy osobnej ustawy (§. 38.) w ciągu peryodu w §. 3. oznaczonego, propinacyjne prawo wyszynku ustanie w tem mieście z upływem tego peryodu, a osobny fundusz wynagrodzenia propinacyjnego dla tego miasta według niniejszej ustawy zebrany, oddany mu będzie jako majątek zakładowy, z zastrzeżeniem rzeczowych praw osób trzecich.

Dział VII.

Postanowienia dodatkowe.

§. 42.

Osobna instrukcyja, którą wyda Ministerstwo spraw wewnętrznych, określi bliżej spo-

sób postępowania komisji krajowej i komisji miejscowych.

Wydział krajowy wyda bliższe instrukcje do zarządu funduszem propinacyjnym i do spłaty wynagrodzenia.

§. 43.

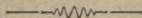
Władze rządowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem winny udzielać wszelkiej pomocy do przeprowadzenia postanowień tej ustawy.

§. 44.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie równocześnie z ustawą państwową o uwolnieniu opłat do funduszu propinacyjnego wpływających od podatku, tudzież wszelkich do wykonania niniejszej ustawy odnoszących się aktów prawnych, dokumentów, podań i innych pism, od stempli, od należności bezpośrednich, od opłat depozytowych i w ogóle od wszelkich opłat skarbowych.

§. 45.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

VI. Ustawa uchwalona dnia 26. stycznia 1889 przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kraj. z r. 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 4., 5., 19., 24., 25., 38., 39., 40. i 41. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. ust. kr. z r. 1877 zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązują mają następujące postanowienia:

§. 1.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w całej swej wyłączności i rozciągłości w posiadaniu uprawnionych jeszcze do końca roku 1889.

Po upływie tego terminu przechodzi to prawo na kraj, względnie na krajowy fundusz propinacyjny.

Po upływie roku 1910 prawo to ustaje zupełnie i raz na zawsze.

§. 2.

Właściciele prawa propinacyi otrzymają za odjęcie im tego prawa wynagrodzenie, które będzie im wypłacone przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego w 4% przez kraj poręczonych, najpóźniej w przeciągu 26 lat od dnia 1. stycznia 1890 umorzyć się mających obli-
gacyach.

Obligacye te będą wydane z kuponami od dnia 1. stycznia 1890 bieżącymi.

Odsetki od obligacyj będą wypłacane przez fundusz propinacyjny zawsze w pełnej kwocie, bez wszelkiego potrącania na podatek lub z jakiegokolwiek innego tytułu.

Kraj zrzeka się przysługującego mu jako dłużnikowi w myśl §§. 13. i 23. cesarskiego patentu z dnia 27. października 1849 Nr. 439 Dz. p. p. prawa potrącania podatku od odsetków obligacyj propinacyjnych.

§. 3.

Do zarządu funduszem propinacyjnym i prawem propinacyi, tudzież do oznaczenia wynagrodzenia, każdemu z uprawnionych w myśl postanowień tej ustawy przypadającego, ustanowioną będzie osobna władza, pod nazwą: „C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego“.

§. 4.

C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego składa się z c. k. Namiestnika — lub mianowanego przez niego zastępcy, jako przewodniczącego i z siedmiu członków a mianowicie :

z dwóch członków, delegowanych przez Wydział krajowy;

z dwóch członków, powołanych przez c. k. Namiestnika, na przedstawienie Wydziału krajowego, z pośród właścicieli dóbr, z którymi prawo propinacji dotychczas było połączone;

z dwóch członków mianowanych przez c. k. Namiestnika;

z jednego radcy wyższego Sądu krajowego we Lwowie, którego oznaczy Prezydent tego sądu.

Członkowie Dyrekcyi będą mieć zastępców, w ten sam sposób powołanych.

§. 5.

C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego upoważnioną zostaje do wydania imieniem funduszu propinacyjnego 4% obligacyj przez kraj poręczonych w ogólnej sumie 62,200.000 zł. w. a.

§. 6.

Właściciele prawa propinacyi otrzymają z funduszu w §. 5. wymienionego wynagrodzenie w miarę czystego dochodu z prawa propinacyi, oznaczonego prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877, albo też oznaczonego orzeczeniami c. k. Dyrekyi funduszu propinacyjnego, które wydane zostaną na podstawie niniejszej ustawy.

Na powyższych podstawach przeprowadzony będzie wymiar wynagrodzenia dla każdego z uprawnionych w następujący sposób:

Przedewszystkiem otrzymają:

a) wszyscy właściciele prawa propinacyi z wyjątkiem tych, do których odnoszą się postanowienia §§. 15. i 16. niniejszej ustawy, siedm-nasto i pół ($17\frac{1}{2}$)-krotny czysty dochód podług orzeczeń wydanych w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 r. Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877;

b) właściciele prawa propinacyi, do których odnoszą się postanowienia §§. 15. i 16. niniejszej ustawy, wynagrodzenie oznaczone przez c. k. Dyrekyę funduszu propinacyjnego na podstawie tychże postanowień.

Ci właściciele prawa propinacyi, którzy w drodze reklamacyi (§. 7) uzyskają orzeczenia

c. k. Dyrekeji funduszu propinacyjnego o czystym dochodzie (§. 13), otrzymają dodatkowe wynagrodzenie z kapitału pozostałego po wydzieleniu wynagrodzenia w myśl ustępów poprzedzających.

Takie dodatkowe wynagrodzenia będą wymierzone w miarę przewyżki czystego dochodu wynikającej z orzeczenia c. k. Dyrekeji funduszu propinacyjnego (§. 13) w porównaniu z orzeczeniem wydanem w myśl ustawy z 30. grudnia 1875 r. Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877.

Wynagrodzenia te jednak w żadnym razie nie mogą być wyższe, aniżeli rzeczona przewyżka siedmnaście i pół ($17\frac{1}{2}$) razy wzięta.

Reszta kapitału wynagrodzenia, gdyby jaka pozostała, będzie rozdzieloną między właścicieli prawa propinacyi w miarę czystego dochodu oznaczonego w orzeczeniach wydanych w myśl ustawy z 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877.

§. 7.

Ci właściciele prawa propinacyi, których czysty przeciętny dochód roczny z tego prawa obliczony na podstawie dochodu przyjętego w latach 1885, 1886 i 1887, do wymiaru podatku dochodowego, był przynajmniej o 10% wyższy,

aniżeli czysty dochód przyznany orzeczeniem w myśl ustawy z 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877 wydanem, mają prawo w przeciągu 30 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy, wnieść do c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego reklamacye i zażądać, aby podwyższenie ich dochodu sprawdzonem zostało.

Termin ten 30-dniowy do wniesienia reklamacyi jest nieprzekraczalny, a po upływie tego terminu wniesione reklamacye c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego jako spóźnione z urzędu odrzuci.

Reklamacye zawierać mają dokładne oznaczenie tego prawa propinacyi, którego dochód ma być sprawdzony; przedłożenie w podaniu reklamacyjnem dokumentów, stwierdzających podwyższenie dochodu, nie jest wymaganem.

W razie gdyby c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego przekonała się, że dochód, który służył do wymiaru podatku, niższy jest od dochodu rzeczywistego, może uwzględnić dochód rzeczywisty z ważnych względów słuszności.

§. 8.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zarządzi zbadanie czystego dochodu z prawa propinacyi we wszystkich wypadkach, w któ-

rych reklamacye przed upływem 30-dniowego terminu wniesione zostały.

§. 9.

Jeżeli właściciel prawa propinacyi na terminie do przeprowadzenia dochodzeń wyznaczonym, pomimo doręczonego mu wezwania osobiście lub przez pełnomocnika nie stanie, i niemożności stawienia się w sposób wiarygodny nie usprawiedliwi, — uważanym będzie za odstępującego od reklamacyi.

§. 10.

Odroczenie terminu do przeprowadzenia dochodzeń tylko z ważnych powodów dozwolonem być może, a to na czas nieprzekraczający 14 dni.

§. 11.

Właściciel prawa propinacyi obowiązany jest wszelkie dowody, na które przy dochodzeniu powołać się zamierza, na wyznaczonym terminie przedstawić, a mianowicie dotyczące dokumenta przedłożyć, świadków zaś z sobą przyprowadzić.

§. 12.

Postępowanie przy dochodzeniach wdrożonych w skutek reklamacyj odbędzie się z analo-

gicznym zastosowaniem przepisów §§. 11 i 12 ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877.

§. 13.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zbada akta dochodzeń, zarządzi w razie istotnych braków w dochodzeniu uzupełnienie tegoż i wyda orzeczenie o czystym dochodzie z prawa propinacyi (§. 7).

§. 14.

W takich jednak wypadkach, w których czysty przeciętny dochód roczny, obliczony na podstawie dochodzeń, zarządzonych w skutek wniesionej reklamacyi, nie jest przynajmniej o 10% wyższy od kwoty, oznaczonej orzeczeniem wydanem w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877, c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego nie przystąpi do wydania nowego orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacyi, lecz zawiadomi właściciela, że w myśl §. 7. niniejszej ustawy reklamacya jego nie jest prawnie uzasadnioną, że zatem za podstawę do wymiaru wynagrodzenia temuż właścicielowi przypadającego, przyjęty będzie czysty dochód oznaczony orzeczeniem w myśl ustawy

z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr.
z r. 1877. wydanem.

§. 15.

Ci właściciele prawa propinacyi, dla których oznaczono tylko czysty dochód z prawa propinacyi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. kr. z r. 1877 a nie zastrzeżono im rzeczowego prawa do jednego szynku, otrzymają wynagrodzenie, obliczone według postanowień tej ustawy, jednak obniżone o tę kwotę, którą w każdym poszczególnym wypadku oznaczy c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego jako ekwiwalent nieprzyznanego prawa utrzymywania jednego szynku.

§. 16.

Właścicielom prawa propinacyi, którym prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 przyznano jedynie prawo do szynku wieczystego, dla których zaś nie ustanowiono czystego dochodu z prawa propinacyi, wyplaconem zostanie wynagrodzenie za zniesienie przyznanego im prawa do wieczystego szynku.

Właścicielom majątności tabularnych, którym orzeczeniami c. k. krajowej komisji propinacyjnej nie przyznano prawa rzeczowego do jednego szynku, ani też nie oznaczono dla nich czystego dochodu z prawa propinacji, może być przyznane wynagrodzenie, jeżeli udowodnią w przeciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy, że wykonują faktycznie prawo propinacji.

Wysokość wynagrodzenia w wypadkach tym paragrafem objętych, oznaczy c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego na podstawie przeprowadzonego oszacowania.

§. 17.

Orzeczenia c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego co do wysokości czystego dochodu z prawa propinacji, jako podstawy do rozdziału kapitału wynagrodzenia, stają się od razu prawomocne; rekurs przeciw tym orzeczeniom jest niedopuszczalny.

§. 18.

Właściciel prawa propinacji, który wniósł reklamacyę, ponosi koszta dochodzenia i obowiązany jest złożyć na ich pokrycie stosowną zaliczkę.

§. 19.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zawiadomi każdego z uprawnionych o wymiarze kapitału wynagrodzenia, obliczonego w myśl poprzedzających postanowień.

Wypadające z obliczenia kwoty poniżej 50 zł. w kapitale wynagrodzenia nie będą uwzględnione.

Z dniem 1. stycznia 1890 roku przystąpi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego do wypłaty wynagrodzenia, przyczem zastosowane będą postanowienia §§. 26., 27., 28. i 29. ustawy z dnia 30. grudnia 1875 r. Nr. 55 Dz. ust. kraj. z r. 1877 z tą zmianą, że uchwała sądu realnego, zezwalająca na wypłacenie kapitału wynagrodzenia do rąk właściciela, ma być przedłożona c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego najpóźniej do dnia 31. grudnia 1894, w przeciwnym bowiem razie złożony zostanie kapitał wynagrodzenia do depozytu sądowego, a właścicielowi będą zaasygnowane odsetki od tego kapitału.

§. 20.

Obligacye funduszu propinacyjnego opiewać mają na okaziciela, a na kwoty okrągłe przez sto podzielne; dołączone do obligacyj kupony będą półrocznie z dołu płatne. Dla wy-

placenia kwot wyrównawczych wydana będzie potrzebna ilość obligacyj po 50 zł. w. a.

Obligacye te mają być umorzone najpóźniej w przeciągu lat 26, począwszy od 1. Stycznia 1890. r. a to w drodze losowania, według oznaczyć się mającego planu umorzenia.

Losowanie odbywa się dwa razy w roku: z końcem Czerwca i z końcem Grudnia każdego roku; spłata wylosowanych obligacyj nastąpi z końcem półroczna po losowaniu następującego.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego upoważnioną jest do spieniężenia obligacyj propinacyjnych i wypłacenia uprawnionym zamiast obligacyj uzyskanej za nie gotówki — uprawnionym jednak służy prawo żądać wypłaty przyznanego im wynagrodzenia w obligacyach. Żądanie to winni zgłosić do c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego w terminie nieprzekraczalnym 30 dni od dnia ogłoszenia w dzienniku urzędowym odnośnego wezwania Dyrekcyi. W takim razie wypłata nastąpi w obligacyach niesprzedajnych (winkulowanych) do końca roku 1894.

Nie wnoszący zgłoszenia w tym terminie, zgadzają się milcząco na spłatę w gotówce.

*W jakiej ilości
czy 100 za 100*

§. 21.

Należyta splate zapadlych kuponow oraz wylosowanych obligacyj poręcza w pierwszym rzedzie fundusz propinacyjny i fundusz rezerwowy.

Do funduszu propinacyjnego wpływają następujące dochody:

a) dochód uzyskany przez wykonywanie prawa propinacyi w zarządzie c. k. Dyrekeji funduszu propinacyjnego ;

b) oznaczony w §§. 20—23 i 31—35 ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 dochód z opłat szynkarskich, opłat za zakładanie gorzelń, browarów i miodosytni, oraz z grzywien za przekroczenia propinacyjne ;

c) przyznana ustawą państwową z dnia 20. czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 §. 2. lit. b) ze skarbu państwa roczna kwota z wyłączeniem udziału przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonywują wyłączne prawo propinacyi, od dnia 1. stycznia 1890 r. ;

d) dochody z opłat szynkarskich lub jakichkolwiek innych opłat krajowych, których pobór po roku 1910 postanowi Sejm osobną ustawą w takiej wysokości i na tak długo, w jakiej wysokości i na jak długo dochody z tych opłat będą potrzebne aż do zupełnego umorzenia wy-

danych obligacyj, na umorzenie tychże, na każdoroczną wypłatę kuponów i zupełne pokrycie kosztów administracji funduszu propinacyjnego, w żadnym jednak wypadku na powyższy cel nie mogą być nakładane dodatki do podatków bezpośrednich;

e) do funduszu propinacyjnego będą wcielane także ewentualne nadwyżki tego funduszu, pozostające po pokryciu rat amortyzacyjnych wraz z kuponem.

Oplaty w tym §. pod lit. d) wymienione nie będą mogły być nakładane we Lwowie i Krakowie i w tych miastach, które na swoich obszarach gminnych posiadają wyłączne prawo propinacji.

52 miast

§. 22.

Z uzbieranego do dnia 1. Stycznia 1890 w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 ogólnego funduszu propinacyjnego, tudzież z przyznanej ustawą państwową z dnia 20. czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 §. 2. lit. b) ze skarbu państwa kwoty za lata 1888 i 1889 z wyłączeniem udziału, przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonywują wyłączne prawo propinacji, utworzony zostanie fundusz rezerwowy.

Przychód i majątek zarodowy tego funduszu mają następujące przeznaczenie:

a) Z przychodów pokrywane być mają przede wszystkim koszta administracyi i niedobory funduszu propinacyjnego, pozostała zaś reszta użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

b) Majątek zarodowy tego funduszu przeznaczony jest w ciągu całego peryodu amortyzacyjnego na pokrycie ewentualnych niedoborów corocznego dochodu funduszu propinacyjnego.

c) O ile fundusz rezerwowy nie będzie na ten ostatni cel użyty, zostanie po upływie peryodu amortyzacyjnego i po zabezpieczeniu ewentualnie niepokrytych pretensyj posiadaczy obligacyj propinacyjnych, przelany do funduszu krajowego.

Fundusz rezerwowy będzie administrowany oddzielnie.

§. 23.

Należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza w drugim rzędzie fundusz krajowy.

§. 24.

Zarząd prawa propinacyi, które w myśl niniejszej ustawy przechodzi na kraj, a wzglę-

dnie na krajowy fundusz propinacyjny, obejmuje c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego (§. 3.) i sprawuje zarząd ten:

przez ustanawianie i pobieranie opłat za udzielenie pozwolenia na wyłączny wyszynk trunków propinacyjnych na terytoryach, objętych poszczególnymi uprawnieniami propinacyjnymi (*licencye propinacyjne*);

przez ustanowionych własnych szynkarzy; lub także przez wydzierżawianie prawa propinacyi w drodze licytacyi, jednakże z wykluczeniem dzierżawy ryczałtowej, cały kraj, powiaty lub okręgi sądowe obejmującej.

§. 25.

Opłaty za udzielanie pozwolenia na wyłączny wyszynk trunków propinacyjnych i czynsze dzierżawne, opłacane za wydzierżawianie prawa propinacyi (§. 24.) mają być uiszczane do c. k. urzędów podatkowych na rzecz funduszu propinacyjnego.

§. 26.

W wypadkach, w których prawo propinacyi przez dotychczasowych uprawnionych wydzierżawione zostało, przyjmuje fundusz propinacyjny zobowiązanie, iż wobec dzierżawców

dopełni w zupełności umów odnośnych, o ile przedmiotem ich jest wydzierżawienie prawa propinacyi, jako takiego, i o ile prawomocnie zawarte zostały przed 1. lipca 1888 roku, jeżeli czynsz dzierżawny co najmniej równa się czystemu dochodowi z odnośnego prawa propinacyi, oznaczonemu orzeczeniem krajowej komisji propinacyjnej, względnie orzeczeniem c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego.

Natomiast w razie, gdyby czynsz dzierżawny nie dosięgał tej wysokości, oraz w ogóle w wypadkach, gdyby kontrakty dzierżawne dopiero po 1. lipca 1888 r. były zawarte, służy c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego prawo decyzji według własnego uznania, czy takie przez uprawnionych zawarte kontrakty dzierżawne mają być z dzierżawcami dalej utrzymane, lub tymże w terminie prawnym 6 miesięcy wypowiedziane.

Postanowienia te nie naruszają jednak ani służącego dzierżawcom prawa wypowiedzenia w terminie prawnym dzierżawy prawa propinacyi funduszowi propinacyjnemu, jako nowemu nabywcy tego prawa, ani służącego funduszowi propinacyjnemu wobec dzierżawców prawa żądania uiszczenia czynszu dzierżawnego za czas od 1. stycznia 1890 roku aż do dnia, w którym

gaśnie dzierżawa przez c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego lub przez dzierżawców wypowiedziana.

§. 27.

W wypadkach, w których prawo propinacyi wydzierżawione jest łącznie z innymi prawami użytkowania, jak na przykład z gruntami, karczmami, gorzelniami, browarami, młynami i t. p., c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zbada przy udziale dotychczasowych uprawnionych i dzierżawców, jaka część całego czynszu dzierżawnego przypada za czas począwszy od 1. stycznia 1890 na prawo propinacyi.

Jeżeli przy tem dochodzeniu nie nastąpi porozumienie, to za okres czasu, co do którego istniejący stosunek dzierżawny zostaje przez fundusz propinacyjny przyjęty, jako kwotę czynszu dzierżawnego, przypadającą za prawo propinacyi i odtąd do funduszu propinacyjnego uiszczają się mającą, przyjęty będzie ten dochód, który władza podatkowa przyjęła za podstawę wymiaru podatku dochodowego za rok 1888.

§. 28.

Dotychczasowi uprawnieni są obowiązani najpóźniej w przeciągu 14 dni po wejściu w ży-

cie tej ustawy oddać c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego do dyspozycji wszystkie dokumenta, tyczące się dzierżawy prawa propinacyi, a względnie podać do wiadomości Dyrekcyi warunki umów ustnie zawartych. Dokumenta zostaną po zrobionym użytku urzędowym bezzwłocznie zwrócone.

Dopóki uprawniony nie uczynił zadość temu obowiązкови lub nie wykazał niemożności przedłożenia kontraktu dzierżawnego, nie ma prawa żądania wypłaty wynagrodzenia za zniesienie prawa propinacyi.

C. k. Dyrekcyja obowiązana jest w razie sporów między stronami przedewszystkiem dążyć do pojednania stron.

W każdym razie zastrzega się c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego wolność udania się i odesłania stron na zwykłą drogę prawa.

§. 29.

We wszystkich wypadkach, w których uprawniony otrzymał od dzierżawcy uiszczony z góry całkowicie lub częściowo czynsz dzierżawny za czas od 1. stycznia 1890 aż do chwili, w której gaśnie dzierżawa kontraktowa, względnie przy wypowiedzeniu kontraktu w myśl §. 26. tej ustawy, aż do chwili, w której w sku-

tek wypowiedzenia kontrakt dzierżawny rozwiązany zostaje, dalej w wypadkach, w których czynsz dzierżawny, na powyżej wskazany okres czasu przypadający, został całkowicie lub częściowo przez osoby trzecie dla zabezpieczenia zakondykowany, lub trzecim osobom egzekucyjnie przysądzony, odnośna kwota czynszu dzierżawnego potrącona zostanie przy wypłacie kapitału wynagrodzenia, należącego się dotychczasowemu uprawnionemu.

§. 30.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego ułoży plan amortyzacyjny 4% obligacji w myśl §. 2. i §. 5. tej ustawy wydać się mających i przedłoży ten plan c. k. Rządowi do zatwierdzenia.

Nadto udzieli c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego każdemu z właściwych sądów realnych spis uprawnionych do wynagrodzenia ciał tabularnych, a względnie spis właścicieli prawa wyszynku propinacyjnego, z wykazaniem kapitału wynagrodzenia, jaki na każdego z uprawnionych przypada — celem przekazania tego kapitału interesentom.

§. 31.

Wszystkie postanowienia tej ustawy zastosowane będą także do tych miast, które niewy-

łącznie wykonywały prawo propinacyi na swoich obszarach gminnych, a dla których czysty dochód z prawa propinacyi już oznaczony został prawomocnymi orzeczeniami komisji krajowej.

Odrębne fundusze propinacyjne, które dla tych miast istnieją, przyłączone będą do ogólnego funduszu propinacyjnego, do którego wpływać będą także przychody przyznane tym odrębnym funduszom w §§. 20 do 23 i 31 do 35 ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877.

§. 32.

Przy wydaniu kapitału wynagrodzenia gminom uwzględnione będą także przepisy, obowiązujące co do zabezpieczenia majątku gminnego.

§. 33.

Umieszczone stosownie do §. 13. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 w wydanych już orzeczeniach krajowej komisji propinacyjnej postanowienie co do pozostawienia jednego szynku w posiadaniu dotychczasowych uprawnionych (§. 4. ustawy z 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 [ex 1877) zostaje uchylone.

Posiadaczy tych majątków, co do których skuteczne zostały hipoteczne wpisy, wska-

zane w §. 18. ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 Dz. ust. kr. Nr. 55 ex 1877, zawiadomi c. k. Dyrekyę funduszu propinacyjnego za pomocą urzędowego obwieszczenia o zgaśnięciu przyznanego im prawa realnego. Nadto udzieli c. k. Dyrekyę funduszu propinacyjnego właściwym Sądom hipotecznym wykazy odnośnych ciał tabularnych, z wezwaniem, aby przy każdym majątku, przy którym uskutecznione zostały wpisy hipoteczne wskazane w §. 18. ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 Dz. ust. kr. Nr. 55 ex 1877, uwidoczniono w księgach hipotecznych z urzędu, że prawo propinacyi ustaje z końcem roku 1889, że właściciel tego majątku jest uprawniony do pobrania oznaczonego w niniejszej ustawie wynagrodzenia pieniężnego i że przyznane właścicielowi majątku prawo realne do jednego szynku napojów spirytusowych wygasło raz na zawsze.

§. 34.

Szczegółowa instrukcyę postanowi liczbę członków c. k. Dyrekyi funduszu propinacyjnego, obowiązanych do stałego urzędowania we Lwowie.

Stale urzędujący członkowie c. k. Dyrekyi funduszu propinacyjnego otrzymują z zasobów

funduszu propinacyjnego roczne wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Przewodniczący c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego w porozumieniu z Wydziałem krajowym; inni członkowie c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego otrzymują zwrot kosztów z urzędowaniem połączonych.

§. 35.

Czas trwania funkcyi członków c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego i ich zastępców ustanawia się na lat sześć. — Członek Dyrekcyi powołany w miejsce ustępującego w ciągu sześćciolecia, urzędować będzie tylko do końca tego okresu.

§. 36.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego postanowi o liczbie swoich funkcyonaryuszów i o wysokości ich płac.

§. 37.

Płace funkcyonaryuszów Dyrekcyi funduszu propinacyjnego i inne wydatki administracyjne pokrywane będą z dochodów funduszu rezerwowego.

§. 38.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego urzęduje kolegialnie.

Do powzięcia uchwały c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego potrzebna jest obecność Przewodniczącego i przynajmniej czterech członków lub ich zastępców.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów.

Przewodniczący nie głosuje lecz w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, do którego się Przewodniczący przychyli.

Jeżeli przy równości zdań zachodzi różnica tylko co do wysokości cyfry, Przewodniczący może przyjąć cyfrę pośrednią.

Przewodniczący c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego ma prawo uchwałę tej Dyrekcyi zasystować. W takim wypadku przedłożona będzie zasystowana uchwała c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do ostatecznej decyzji.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego podlega bezpośrednio c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

§. 39.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zarządza całym prawem propinacyjnym i funduszem propinacyjnym, przestrzega ścisłego uiszczania w terminie czynszów dzierżawnych, opłat i wszelkich innych dochodów funduszu propinacyjnego,

tudzież należytej wypłaty obligacyj wylosowanych i kuponów.

C. k. Namiestnictwo wyda w porozumieniu z Wydziałem krajowym szczegółową instrukcyę określającą sposób i tok urzędowania Dyrekeyi, tudzież sposób prowadzenia rachunkowości i manipulacyi.

Oddział rachunkowy c. k. Namiestnictwa sprawdza roczne zamknięcia rachunkowe i preliminarze, i kontroluje czynność biur rachunkowych c. k. Dyrekeyi funduszu propinacyjnego.

§. 40.

Do zastępstwa w sprawach sądowych, dotyczących funduszu propinacyjnego, a w szczególności do prowadzenia sporów, wydawania opinii prawnych, współdziałania przy wystawianiu dokumentów, ustanowi c. k. Dyrekeya funduszu propinacyjnego własny syndykat.

§. 41.

Preliminarze i zamknięcia rachunkowe funduszu propinacyjnego winny być po sprawdzeniu przez oddział rachunkowy c. k. Namiestnictwa corocznie za pośrednictwem Wydziału krajowego przedkładane Sejmowi Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do uchwalenia, względnie do zatwierdzenia.

§. 42.

Miasta, które na swoich obszarach gminnych posiadają wyłączne prawo propinacyi, pozostają i nadal w samoistnem wykonywaniu tego prawa do końca roku 1910.

Osobne fundusze propinacyjne, utworzone dla tych miast w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 r. Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 mają nadal istnieć, a wpływać będzie do nich oprócz przychodów, wskazanych w §§. 20. do 23. i 31. do 35. powyżej powołanej ustawy, także jeszcze oznaczyć się mający według następnych paragrafów udział w kwocie, przyznanej ustawą państwową z dnia 20. czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95, a to od chwili, gdy kwota ta zaasygnowaną zostanie ze skarbu państwa.

§. 43.

Celem oznaczenia tego udziału zarządzi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego dochodzenie z analogicznem zastosowaniem postanowień §§. 11. do 16. ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i na podstawie dochodzenia tego wyda orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacyi tych miast według przecięcia z lat 1869 do 1874, przyczem jednak ma być wyłączonym przychód uzyskany z wyszynku propinacyjnego za pomocą opłat.

Po prawomocności odnośnego orzeczenia c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego, udział każdego miasta w subwencji państwowej oznaczonym zostanie przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem w stosunku, jaki zachodzi między czystym dochodem z prawa propinacji temu miastu przyznanym a sumą czystych dochodów, które dla ogółu wszystkich uprawnionych, z wyjątkiem miast w §. 42. wskazanych, orzeczeniami w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. u. kr. z r. 1877 wydanemi oznaczone zostały.

W razie, jeżeli między Namiestnictwem a Wydziałem krajowym porozumienie do skutku nie przyjdzie, rozstrzygnie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 44.

Jeżeliby czysty dochód takiego miasta z prawa propinacji według przecięcia z lat 1869 do 1874 nie mógł być oznaczony na podstawie fasyj podatkowych, wydanem będzie orzeczenie o wysokości tego dochodu na podstawie opinii rzeczoznawców, według postanowień §. 12. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877, przyczem rzeczoznawcy przy złożeniu opinii swej wziąć mają pod rozwagę także sto-

sunki innych miast z równą w przybliżeniu ludnością, których czysty dochód jest oznaczony.

Koszta połączone z temi dochodzeniami mają być jako koszta zarządu funduszu propinacyjnego uważane i pokrywane.

§. 45.

Prawo propinacyi miast w §. 42. tej ustawy wspomnionych gaśnie z upływem roku 1910.

Może jednak to prawo wcześniej być zniesione osobnemi ustawami.

Ustawy zawierać będą postanowienia, jakie opłaty mają być pobierane celem uzyskania słusznego wynagrodzenia.

Osobny fundusz propinacyjny, utworzony dla takiego miasta, zostanie mu po zgaśnięciu względnie po zniesieniu jego prawa propinacyjnego jako majątek zakładowy na własność oddany.

W każdym razie miasto takie pozostaje przy poborze swojego udziału w subwencji państwowej do końca roku 1910.

§. 46.

Pobór opłat szynkarskich oznaczonych w §§ 20, 21 i 22 ustawy kraj. z 30. grudnia 1875 dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 ustaje dla funduszu propinacyjnego z końcem grudnia roku 1910.

Osobna ustawa krajowa postanowi, na jakie cele i w jakiej wysokości opłaty te pobierane być mają, po zupełnem umorzeniu obligacyj propinacyjnych.

Art. II.

Czynności w §. 21. 23. 27. i 28. ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877. Wydziałowi krajowemu poruczone spełniać będzie od dnia 1. Stycznia 1890. c. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Zarząd funduszów propinacyjnych miast posiadających wyłączne prawo propinacyi, pozostaje przy Wydziale krajowym.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie równocześnie z wejściem w życie ustawy państwowej, mocą której obligacye propinacyjne i kupony tych obligacyj, tudzież wszelkie do wykonania tej ustawy odnoszące się pertraktacye zwolnione zostaną od wszelkich opłat stemplowych i należności rządowych.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

VII. Kaiserliches Patent vom 25. September 1850 Nr. 374.
R. G. Bl. wodurch die Grundsätze festgestellt werden,
nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung
für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung
aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist.

(Patent ten ma zastosowanie dla Galicyi na mocy
wyraźnego przepisu reskryptu minist. spraw wewn., spra-
wiedl. i fin. z 30. października 1850 Nr. 435. D. p. p. i §. 1.
ces. patentu z 8. listopada 1853 Nr. 237. D. p. p.)

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden, Kaiser von Oesterreich, König von
Ungarn und Böhmen etc. etc.;

haben über Antrag Unseres Ministerrathes nach
Massgabe des §. 87. der Reichsverfassung be-
schlossen und verfügen, dass bei der Leistung
der Capitalsentschädigung für alle, in Folge der
Durchführung der Grundentlastung aufgehobe-
nen oder ablösbaren Bezüge nach den folgenden
Grundsätzen vorzugehen sei:

§. 1.

Zur Leistung der Capitalsentschädigung für
alle in Folge der Durchführung der Grundent-

lastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge wird in jedem Kronlande ein eigener Entschädigungsfond errichtet.

§. 2.

Dieser Fond wird gebildet:

- a) aus den Einzahlungen, welche die Verpflichteten zufolge der erlassenen Gesetze und Vorschriften zur Berichtigung des ihnen an der Entschädigung für die Berechtigten obliegenden Antheils leisten;
- b) aus denjenigen Landesfondem, die in den einzelnen Kronländern zur Verwendung für die gedachte Entschädigung bestimmt werden;
- c) aus den Steuerzuschlägen oder andern Abgaben, die in den verschiedenen Kronländern zu dem gedachten Zwecke auf gesetzmässigem Wege ausgeschrieben und eingehoben werden;
- d) aus den Beträgen, die der Staatsschatz zur Vollführung der Grundentlastung vorschiesst;
- e) aus den Beträgen, welche der Staatsschatz in Folge der ihn unmittelbar treffenden Entschädigung für einige Arten von Ver-

änderungsgebühren dem Entschädigungsfonde zu zahlen hat.

§. 3.

Bei der Leistung der Entschädigung für die aufgehobenen Urbarial- und Zehentschuldigkeiten sollen die Rechte der Hypothekar-Gläubiger auf die in der gegenwärtigen Verordnung vorgeschriebene Art gewahrt und zur Geltung gebracht werden.

§. 4.

In dem Masse, in welchem die Zuerkennung der Entschädigungs- oder Ablösungs-Capitalien fortschreitet, sollen über Verständigung der Grundentlastungs-Landes- (Ministerial-) Commissionen von den Real-Instanzen der Güter, mit denen das Bezugsrecht auf die aufgehobenen oder ablösbaren Leistungen verbunden ist, alle diejenigen, denen ein Hypothekarrecht auf dem Gute zusteht, unter Vorsetzung einer Frist von sechzig Tagen zur Anmeldung ihrer Forderungen aufgefordert werden.

§. 5.

Nach Ablauf der zur Anmeldung eingeräumten Frist wird eine Tagsatzung bestimmt,

zu welcher der Eigenthümer des Gutes, Alle, die eine Forderung angemeldet haben und ein Vertreter des Entschädigungsfondes mit dem Beisatze vorzuladen sind, dass diejenigen Vorgeladenen, die ungeachtet der vor der Tagsatzung erfolgten Zustellung der Vorladung selbst, oder durch einen Bevollmächtigten zu erscheinen unterlassen, der Mehrheit der Erschienenen werden beigezählt werden.

Das Gericht hat bei dieser Tagsatzung zwischen sämtlichen erschienenen Parteien die Zustandbringung eines Uebereinkommens darüber zu versuchen, welche Forderungen auf die gebührende Entschädigung zu weisen seien, und welche dagegen auf dem Gute selbst zu verbleiben haben.

§. 6.

Wird ein solches Uebereinkommen erzielt, so hat dasselbe die Wirkungen eines gerichtlichen Vergleiches auszuüben.

§. 7.

Ist ein freiwilliges Uebereinkommen nicht zu Stande gebracht worden, so hat das Gericht nach Anhörung aller Theile zu entscheiden, welche Forderungen auf das Entschädigungsca-

pital gewiesen werden, und welche auf dem Grunde und Boden haftend zu verbleiben haben.

§. 8.

Bei dieser Entscheidung hat als Grundsatz zu gelten, dass die auf der Realität haftenden Forderungen, die nicht ihrer Natur nach auf Grund und Boden haftend bleiben müssen, soweit solche unter dem Capitalsbetrage der für die aufgelassenen Bezüge gebührenden Entschädigung stehen oder denselben gleichkommen, auf die Letztere gewiesen werden sollen, um dadurch Grund und Boden von der Hypothekarbelastung in möglichst ausgedehntem Masse zu befreien.

§. 9.

Uebersteigen die Schulden den Betrag der gebührenden Entschädigung, so ist von denselben derjenige Theil der in günstigster Priorität stehenden Forderungen auf Grund und Boden zu belassen, um welchen die Gesamtsumme der hypothecirten Schulden den Betrag der Entschädigung überschreitet.

§. 10.

Ist die Gesamtsumme der gedachten Schulden so bedeutend, dass der Mehrbetrag,

um welchen dieselbe den Capitalsbetrag der Entschädigung überschreitet, zwei Drittheile des Werthes — den Grund und Boden ohne die aufgelassenen Bezüge hat — übersteigt, so ist die Vertheilung der Schulden in folgender Ordnung vorzunehmen:

- a) Auf dem Grunde haben die in günstigster Priorität stehenden Forderungen bis zu dem Belaufe von zwei Drittheilen von dessen Werthe zu verbleiben;
- b) auf das Capital der gebührenden Entschädigung werden die in der Priorität unmittelbar auf jene unter a) folgenden Forderungen bis zur Erschöpfung des gedachten Capitals übertragen;
- c) erübrigen noch hypothecirte Forderungen, welche auf dieses Capital nicht übertragen werden können, so bleiben dieselben auf dem Grunde in ihrer Priorität und schließen sich nach Ausscheidung jener unter b) an die unter a) aufgeführten der Reihenfolge nach an.

§. 11.

In den Fällen der §§. 9. und 10. haben jedoch die in günstigerer Priorität stehenden Gläubiger gegenüber der ihnen in der Priorität

nachfolgenden, die Wahl, ob sie mit ihren Forderungen ganz oder zum Theile auf dem Grunde verbleiben, oder dieselben auf das Capital der Entschädigung wollen übertragen lassen.

§. 12.

Bei der Ueberweisung hypothecirter Schulden auf das Capital der Entschädigung sind die rückständigen Zinsen in dem Masse, in welchem ihnen gleiche Priorität mit dem Capitale zu steht, in Anschlag zu bringen.

§. 13.

Die Forderungen, welche auf das Capital der Entschädigung gewiesen werden, sind von dem Gute zu löschen, und dagegen in die öffentlichen Bücher, die bei der Verwaltungsbehörde des Entschädigungsfondes werden errichtet werden, zu übertragen.

Der Gutseigenthümer hört dadurch auf, Schuldner der übertragenen Schulden zu sein, und der Entschädigungsfond tritt an die Stelle des bisherigen Schuldners.

§. 14.

Ist die Liquidität einer Forderung, welche die Reihenfolge zur Uebertragung auf das Ca-

pital der Entschädigung nach den gegenwärtigen Grundsätzen zu treffen hätte, oder die Grösse einer solchen Forderung streitig, so versucht das Gericht vor Allem einen Vergleich zwischen den streitenden Theilen zu vermitteln. Gelingt dieses nicht, so wird einstweilen die Forderung oder der streitige Betrag derselben mit dem Vorbehalte der weiteren Austragung auf das Capital der Entschädigung gewiesen und den Parteien überlassen, ihren Streit im ordentlichen Rechtswege zur Entscheidung zu bringen.

Nach dem Ergebnisse dieses abgesonderten Rechtsverfahrens wird, soferne solches eine Aenderung in der ursprünglich ausgesprochenen Ueberweisung der Forderungen auf das Capital der Entschädigung begründet, diese Aenderung von dem Gerichte über Einschreiten der Betheiligten nachträglich ausgesprochen.

§. 15.

Gegen die Entscheidungen des Gerichtes über die Ueberweisung von Schulden auf das Capital der Entschädigung steht Jedem, der sich dadurch in seinen Rechten gekränkt glaubt, der Recurs an das Obergericht, und überhaupt die Ergreifung derjenigen Rechtsmittel zu, die

in dem Falle der richterlichen Ueberweisung der Hypothekarschulden auf den Kaufpreis einer gerichtlich veräußerten Realität und der Prioritätsfeststellung zwischen diesen Schulden eingeräumt sind.

§. 16.

Besondere Verordnungen werden für das Benehmen der Realgerichtsbehörden bei den auf Grundlage dieses Patentos vorzunehmenden Amtshandlungen ein möglichst einfaches und kurzes Verfahren vorzeichnen.

Ebenso werden besondere Verordnungen einfache und feste Anhaltspunkte zur Bestimmung des Werthes der Güter nach den Verhältnissen der einzelnen Kronländer festsetzen.

§. 17.

Der Betrag des Entschädigungscapitals, der nicht durch die Uebernahme von Hypothekarschulden in Absicht auf den Eigenthümer der Realität berichtet wird, hat eine unmittelbare Forderung des Letzteren gegen den Entschädigungsfond auszumachen.

§. 18.

Sowohl über die auf den Entschädigungsfond übertragenen Schuldforderungen, als auch

über die unmittelbar den Gutseigenthümern gebührenden Capitalsbeträge werden im Namen des gedachten Fondes Schuldverschreibungen ausgestellt. Diese Schuldverschreibungen genießen alle Vorzüge der Staatspapiere.

§. 19.

Den durch diese Schuldverschreibungen anerkannten, oder auf den Entschädigungsfond übernommenen Forderungen haben als Hypothek zu dienen:

- a) Die im §. 2. unter a) aufgeführten Zahlungsverpflichtungen und die Realitäten, auf denen diese Verpflichtungen haften;
- b) die eben daselbst unter b) berührten Landesfonde, die zur Verwendung für die Entschädigung bestimmt werden;
- c) das Kronland, dem die Leistung der Entschädigung obliegt.

§. 20.

Nebstdem wird diese Schuld eines jeden Kronlandes von dem Gesamtreiche verbürgt.

§. 21.

In den Schuldverschreibungen wird die Verzinsung mit fünf Percent bedungen, soferne

es sich nicht um eine mit einem geringeren Zinsgenusse verbundene, von dem Gute auf den Entschädigungsfond übertragene Forderung handelt.

§. 22.

Eine besondere Verordnung wird den Tilgungsplan, nach welchem die Zahlung der Capitalssummen von Seite des Entschädigungsfondes zu erfolgen hat, so wie die Art, wie die dem Verpflichteten obliegende Capitalszahlung zu leisten ist, feststellen.

§. 23.

Diese Grundsätze sind in den Kronländern, in welchen die Verordnungen über die Durchführung der Grundentlastung bereits erlassen sind, mit Ausnahme von Tirol und Vorarlberg, sofort zur Ausführung zu bringen. Rücksichtlich jener Kronländer, in welchen dies bisher noch nicht geschehen ist, wird das Nähere bei Erlassung der Grundentlastungs-Verordnungen bestimmt werden.

Die Anwendbarkeit derselben auf das Grundentlastungsgeschäft in Tirol und Vorarlberg bleibt einer besonderen Verhandlung vorbehalten.

§. 24.

Unsere Minister des Innern, der Finanzen und der Justiz sind mit dem Vollzuge dieses Patenten beauftragt.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am fünf und zwanzigsten September im Jahre Eintausend acht hundert fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph. (L. S.)

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Thinnfeld.

Thun. Schmerling. Csorich.

VIII. Kaiserliches Patent vom 8. November 1853 Nr. 237 R. G. Bl. wirksam für die Königreiche Galizien und Lodomerien, das Grossherzogthum Krakau und das Herzogthum Bukowina über das Verfahren der Gerichtsbehörden rücksichtlich der Zuweisung der Capitals-Entschädigung für die in Folge der Grundentlastung aufgehobenen oder abzulösenden Bezüge.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Kroatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain, und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Gnostalla, von Anschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs,

Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswojwod der Wojwodschaft Serbien etc. etc.

haben nach Vernehmung Unserer Minister und nach Anhörung Unseres Reichsrathes, die nachfolgenden Bestimmungen über das Verfahren der Gerichtsbehörden zur Durchführung Unseres Patentes vom 25. September 1850, rücksichtlich der Zuweisung der Capitalsabfertigung für die, in Folge der Grundentlastung aufgehobenen und abzulösenden Bezüge, zu beschliessen befunden, und verordnen, dass dieselben in den Königreichen Galizien und Lodomerien, in dem Grossherzogthume Krakau und in dem Herzogthume Bukowina sofort zur Ausführung gebracht werden.

I. Zuständigkeit.

§. 1.

Zur Vornahme der hier vorgezeichneten Amtshandlungen behufs der Durchführung des Patentes vom 25. September 1850 ist dasjenige Gericht zuständig, unter dessen Realgerichtsbarkeit das Gut steht, mit dessen Besitze das Bezugsrecht auf die, in Folge der Grundentlastung aufgehobenen oder abzulösenden Leistungen verbunden ist.

II. Trennung der Bezugsrechte und des Entlastungscapitales vom Grund und Boden.

§. 2.

Der bücherliche Besitzer des bezugsberechtigten Gutes ist jederzeit, auch noch vor dem Beginne einer Verhandlung befugt, die Trennung der Bezugsrechte (oder des an ihre Stelle tretenden Entlastungscapitales) vom Grund und Boden im öffentlichen Buche bei demjenigen Gerichte, welchem die Führung des öffentlichen Buches obliegt, zu bewirken.

Diese Trennung hat mittelst einer bücherlichen Anmerkung zu geschehen, welche die Rechtswirkung hat, dass die Bezugsrechte für die Folge keinen Bestandtheil des unbeweglichen Gutes bilden, und dass daher eine später eingetragene bücherliche Forderung auf dieselben kein Pfandrecht mehr erlangt.

III. Einleitung des Verfahrens.

§. 3.

Das zuständige Gericht hat das Verfahren einzuleiten:

- a) sobald das Entlastungscapital für das bezugsberechtigte Gut vollständig rücksichtlich sämtlicher aufgehobenen und abgelösten Bezüge, oder

- b) nur rücksichtlich eines Theiles derselben ermittelt und dem Gerichte bekannt gegeben worden ist, oder
- c) wenn dem Besitzer des Gutes eine Abschlagszahlung in Obligationen auf das Entlastungscapital (Capitalsvorschuss) bewilliget wurde, oder
- d) auch noch vor diesem Zeitpuncte, wenn gleich das Entlastungscapital noch gar nicht ermittelt ist. In den Fällen ad a) und b) ist das Verfahren über das Begehren einer der dabei beteiligten Parteien; in den Fällen ad c) und d) nur über Einschreiten des Besitzers des bezugsberechtigten Gutes einzuleiten.

§. 4.

Sobald das Gericht zur Einleitung des Verfahrens aufgefordert wird, hat es zu erheben: 1. ob das bezugsberechtigte Gut mit einem, die freie Verfügung beschränkenden Bande behaftet sei, 2. ob und welche Hypothekarrechte darauf lasten, und 3. ob der bürgerliche Besitzer zugleich bezugs- und eigenberechtigt sei.

**IV. Verfahren bei vollständig ermittelten
Entlastungscapitalien.**

A. Wenn das Gut nicht belastet ist, oder das Einverständnis sämtlicher Hypothekargläubiger ausgewiesen wird.

§. 5.

Der bücherliche Besitzer des bezugsberechtigten Gutes kann die Zuweisung des Entlastungscapitales für sich in Anspruch nehmen, wenn das Gut unbelastet ist, oder alle bücherlichen Gläubiger damit einverstanden sind.

§. 6.

Zu diesem Behufe hat derselbe die im §. 2 angedeutete bücherliche Trennung des Entlastungscapitales, sowie das Vorhandensein der im §. 5 vorgeschriebenen Bedingungen durch Beibringung des bücherlichen Extractes (Hypotheken-Ausweises) und der rechtsverbindlichen Erklärungen der Gläubiger darzuthun, worauf ihm das Gericht das Entlastungscapital zuzuweisen und die weiteren Verfügungen nach §§. 48 und 49 zu treffen hat.

B. Wenn das Gut belastet ist, und das Einverständniß der Gläubiger nicht vorliegt.

§. 7.

Tritt der Fall des §. 5 nicht ein, so hat das Gericht in der Regel alle diejenigen, denen ein Hypothekarrecht auf dem Gute zusteht, mittelst Edictes zur Anmeldung ihrer Ansprüche aufzufordern.

Ueber Ansuchen des Besitzers des bezugsberechtigten Gutes kann jedoch diese Aufforderung unterbleiben, wenn derselbe einen bücherlichen Extract beibringt, aus welchem die erfolgte Trennung des Entlastungscapitales vom Grund und Boden (§. 2), sowie der Umstand ersichtlich wird, dass eine Edictalvorladung mit Rücksicht auf die Anzahl und den bekannten Wohnort der Hypothekargläubiger und auf den Betrag des Entlastungscapitales entbehrlich erscheine. Die Beibringung des bücherlichen Extractes entfällt, wenn dem Gerichte, welches die Verhandlung vorzunehmen hat, zugleich die Führung des öffentlichen Buches zusteht.

Im Falle dieses Paragraphes hat das Gericht sogleich die Tagsatzung zur Einvernehmung der Interessenten nach §. 15 anzuordnen, im Uebrigen aber sich nach den Bestimmungen dieses Gesetzes zu benehmen.

Gegen den Beschluss des Gerichtes, dass die Edictal-Aufforderung einzutreten oder zu unterbleiben habe, findet keine Berufung Statt.

§. 8.

Das Aufforderungsedict ist in das Amtsblatt der zu gerichtlichen Kundmachungen bestimmten Zeitung zu drei verschiedenen Malen einzuschalten und bei Gericht anzuschlagen.

§. 9.

Das Edict kann nach der Wahl des Gerichtes sich auf ein oder mehrere bezugsberechtigte Güter zugleich erstrecken und hat zu enthalten:

- a) die Benennung des Gerichtes, von dem es erlassen wird;
- b) die genaue Bezeichnung des Gutes;
- c) den Namen des bürgerlichen Besitzers und Bezugsberechtigten;
- d) die Ziffer des Entlastungscapitales;
- e) die in den §§. 13 und 21 dieses Gesetzes ausgedrückten Folgen der unterlassenen Anmeldung, welche wörtlich anzuführen sind;
- f) die Erfordernisse der Anmeldung;

- g) den Kalendertag, an welchem die Anmel-
dungsfrist, welche annäherungsweise auf 60
Tage nach der Kundmachung des Edictes
zu berechnen ist, abläuft.

§. 10.

Gleichzeitig mit der Erlassung des Edictes hat das Gericht die Trennung der Bezugsrechte von Grund und Boden im öffentlichen Buche, wenn diese nicht schon früher nach Zulass des §. 2, über Ansuchen des Besitzers, stattgefunden hat, zu verfügen, und es ist in jedem Falle der Umstand, dass das Edict erlassen worden ist, und dass sich alle diejenigen, welche ein Hypothekarrecht auf das Gut vor der bücherlichen Trennung der Bezugsrechte erworben haben, binnen der Edictalfrist, bei Vermeidung der in den §§. 13 und 21 ausgedrückten Rechtsfolgen, zu melden haben, sowie der Termin, mit welchem die Anmelungsfrist zu Ende geht, bücherlich ersichtlich zu machen.

§. 11.

Die Anmeldung kann mündlich oder schriftlich geschehen, und hat zu enthalten:

- a) die genaue Angabe des Vor- und Zunamens und Wohnortes (Haus-Nummer) des Anmelders und seines allfälligen Bevollmächtigten, wel-

cher eine mit den gesetzlichen Erfordernissen versehene und legalisirte Vollmacht beizubringen hat;

- b) den Betrag der angesprochenen Hypothekarforderung, sowohl bezüglich des Capitales, als auch der allfälligen Zinsen, in soweit dieselben ein gleiches Pfandrecht mit dem Capitale geniessen;
- c) die bücherliche Bezeichnung der angemeldeten Post, und
- d) wenn der Anmelder seinen Aufenthalt ausser dem Sprengel des Realgerichtes hat, die Namhaftmachung eines daselbst befindlichen Bevollmächtigten zur Annahme der gerichtlichen Verordnungen, widrigens dieselben lediglich mittelst der Post an den Anmelder, und zwar mit gleicher Rechtswirkung wie die zu eigenen Händen geschehene Zustellung würden abgesendet werden.

§. 12.

Für nicht eigenberechtigte Personen, für Gemeinden und andere Körperschaften, für die unter öffentlicher Verwaltung oder Controle stehenden Fonde, dann für Fideicommissse u. dgl. haben die nach den besonderen gesetzlichen Be-

stimmungen bestehenden Vertreter und Organe die Anmeldung einzubringen.

§. 13.

Wer die Anmeldung in der bestimmten Frist einzubringen unterlässt, wird so angesehen, als wenn er in die Ueberweisung seiner Forderung auf das Entlastungscapital nach Massgabe der ihn treffenden Reihenfolge eingewilligt hätte, wird bei der Verhandlung nicht weiter gehört und es treffen ihn sonach auch die weiteren Folgen, welche im §. 21 auf das Ausbleiben eines zur Tagsatzung vorgeladenen Hypothekargläubigers gesetzt sind.

Wird die Richtigkeit oder die bücherliche Rangordnung einer nicht angemeldeten Forderung bei der Verhandlung bestritten, so finden die §§. 37 und 38 ihre Anwendung.

§. 14.

Die einlangenden Anmeldungen sind zu sammeln, gleich nach der Einlangung für jedes Gut abgesondert in ein Verzeichniss einzutragen und in der Kanzlei zu Jedermanns Einsicht bereit zu halten.

§. 15.

Nach Ablauf der zur Anmeldung eingeräumten Frist hat das Gericht von Amtswegen eine Tagsatzung auf einen angemessenen Termin anzuberaumen, zu welcher der Besitzer des bezugsberechtigten Gutes, der von der Verwaltungsbehörde (Direction) des Entlastungsfondes bestellte Vertreter des Entlastungsfondes und Alle, die eine Forderung angemeldet haben, unter ausdrücklicher Anführung der im §. 21. bestimmten Folgen des Ausbleibens und mit dem Auftrage vorzuladen sind, die zur Darthung ihrer Ansprüche dienlichen Original-Urkunden und Behelfe zur Tagsatzung mitzubringen.

§. 16.

Die Zustellung hat, den Fall des §. 11. lit. *d*) ausgenommen, auf die in der Gerichts-Ordnung für die Zustellung erster Klagen vorgeschriebene Art und rechtzeitig zu geschehen. Das Gericht hat sich in geeigneter Zeit noch vor der Tagsatzung hievon zu überzeugen und die Einsendung der allenfalls noch fehlenden Zustellungs-Ausweise zu betreiben.

§. 17.

Kann der Besitzer des Gutes, sein gesetzlicher Vertreter oder ausgewiesener Bevollmächtig-

ter nicht vorgeladen werden, so ist auf seine Gefahr und Kosten ein Curator ad actum zu bestellen.

Ist der Besitz des Gutes zwischen zwei oder mehreren Personen streitig oder befindet sich dasselbe in dem Mitbesitze mehrerer Personen, so haben dieselben für die Verhandlung mit den Hypothekargläubigern einen gemeinschaftlichen Bevollmächtigten acht Tage vor der Tagsatzung dem Gerichte namhaft zu machen, widrigens von demselben auf ihre Gefahr und Kosten ein Curator ad actum zu bestellen und zur Tagsatzung vorzuladen ist. Ist das Gut in Sequestration, so ist auch der Sequester beizuziehen.

§. 18.

Wenn das Gut mit dem Substitutionsbände behaftet ist, so ist nebst dem Besitzer auch der Substitut und wenn ein Substitutions-Curator besteht, dieser vorzuladen.

Ebenso ist in allen Fällen des blossen Fruchtgenusses sowohl der Fruchtniesser als der Eigenthümer oder der zur Wahrung der Rechte des Letzteren bestehende Vertreter beizuziehen.

§. 19.

Mit der Vorladung derjenigen Hypothekargläubiger, die in der festgesetzten Frist ihre Forderungen angemeldet haben, hat das Gericht zugleich von Amtswegen einen vollständigen bücherlichen Extract über sämtliche Hypothekarlasten des Gutes (§§. 2 und 10.) und die allfälligen Superhaftungen beizuschaffen, welcher der Verhandlung zur Grundlage zu dienen hat.

Wenn Jemand bei der Tagsatzung eine inzwischen eingetretene Aenderung in dem Tabularstande behauptet, so liegt ihm ob, den Beweis zu liefern.

§. 20.

Das Gericht hat bei der Tagsatzung vor Beginn der Verhandlung, wenn ein oder mehrere der vorgeladenen Interessenten nicht erschienen wären, zu erheben, ob die Zustellung an dieselben gehörig geschehen sei.

- a) Fehlen die betreffenden Zustellungs-Ausweise, so ist mit den erschienenen Parteien, soweit es thunlich ist, die Verhandlung zu pflegen, sofort aber die Tagsatzung zu erstrecken und Tag und Stunde derselben den erschienenen Parteien sogleich mittelst eines von ihnen zu unterfertigenden Protokolles,

den Ausgebliebenen aber nach §. 16. bekannt zu geben.

- b) Sollten bei der erstreckten Tagsatzung einige dieser letzteren wieder nicht erscheinen und die Ausweise über die erfolgte Zustellung fehlen, so ist mit den Erschienenen nach lit. a) vorzugehen und die Tagsatzung zwar nochmals zu erstrecken, jedoch sind die wiederholt Ausgebliebenen hierzu nicht mehr vorzuladen, sondern auf ihre Gefahr und Kosten Curatoren zu bestellen, wovon sie durch Edict zu verständigen sind.
- c) Auf blosser schriftlicher Aeusserungen der Parteien ist kein Bedacht zu nehmen.

§. 21.

Ist die Vorladung gehörig geschehen und erscheint der Gläubiger weder in Person, noch durch einen ausgewiesenen Bevollmächtigten, so wird er so angesehen, als wenn er in die Ueberweisung seiner Forderung auf das Entlastungscapital nach Massgabe der durch die bücherliche Rangordnung bestimmten Reihenfolge ausdrücklich eingewilliget hätte (§. 27).

Er verliert auch das Recht jeder Einwendung und jedes Rechtsmittel gegen ein von den

erschienenen Interessenten im Sinne des §. 5. des Patentges vom 25. September 1850 getroffenes Uebereinkommen unter der Voraussetzung, dass seine Forderung nach Massgabe ihrer bürgerlichen Rangordnung auf das Entlastungscapital überwiesen worden, oder nach Massgabe des §. 27. auf Grund und Boden versichert geblieben ist.

Wird die Richtigkeit oder bürgerliche Rangordnung der Forderung bestritten, so hat das Gericht nach §§. 37. und 38. vorzugehen.

Das Rechtsmittel der Rechtfertigung des Ausbleibens von der Tagsatzung ist unzulässig.

§. 22.

Erscheint dagegen der vorgeladene Besitzer, beziehungsweise dessen Vertreter nicht, so ist auf seine Gefahr und Kosten ein Curator ad actum zu bestellen, mit welchem so lange unter voller Rechtswirkung zu verhandeln ist, bis der Besitzer persönlich oder durch einen Bevollmächtigten erscheint.

Bleibt der vorgeladene Vertreter des Entlastungsfondes aus, so ist die Tagsatzung wegen dieses Umstandes allein nicht zu erstrecken, sondern die Verhandlung auch ohne seine Dazwischenkunft zu pflegen.

§. 23.

Ausser dem Falle der §§. 20. und 22. findet eine Erstreckung der Tagsatzung nur dann Statt, wenn der unverzüglichen zweckmässigen Verhandlung ein unüberwindliches Hinderniss entgegensteht.

Hierüber hat das Gericht ohne Zulassung einer weiteren Berufung zu entscheiden.

Kann die Verhandlung an einem Tage nicht beendet werden, so ist sie am zweiten und nach Erforderniss an den nächstfolgenden Tagen bis zur Beendigung fortzusetzen.

§. 24.

Bei der Tagsatzung hat das Gericht vor Allem zwischen den erschienenen Parteien ein Uebereinkommen darüber zu versuchen, welche Forderungen auf das Entlastungscapital zu weisen seien, und welche dagegen auf dem Gute selbst zu verbleiben haben. Wird ein Uebereinkommen erzielt, so hat dasselbe die Wirkung eines gerichtlichen Vergleiches.

§. 25.

Zur Rechtsgiltigkeit der abgegebenen Erklärungen der Vertreter von nicht eigenberech-

tigten Personen, von Gemeinden und anderen Corporationen, Fideicommissen, unter öffentlicher Verwaltung stehenden Fonden u. dgl. bedarf es keines besonderen Consenses der betreffenden Pflugschafts- oder Administrativ-Behörden.

§. 26.

Jeder bei der Tagsatzung erscheinende Gläubiger, rücksichtlich dessen ein Einverständniss mit dem Schuldner nicht vorliegt, und dessen bücherliches Recht seiner Natur nach nicht so beschaffen ist, dass es nach Massgabe des richterlichen Erkenntnisses auf Grund und Boden haftend bleiben muss, hat das Recht zu fordern, dass er entweder auf Grund und Boden versichert bleibe, oder auf das Entlastungscapital überwiesen werde.

Wählt derselbe die Ueberweisung auf das Entlastungscapital, so hat der Schuldner das Recht, denselben sogleich durch Zahlung zu befriedigen.

Dagegen hat derjenige Gläubiger, dessen Forderung zur Zeit der Verhandlung weder fällig, noch sofort aufkündbar ist, das Recht zu fordern, dass er entweder auf Grund und Boden versichert bleibe, oder dass der zu seiner pfand-

rechtlichen Deckung erforderliche Betrag des Entlastungscapitales gerichtlich hinterlegt werde.

§. 27.

Die Forderungen derjenigen Gläubiger, welche sich nicht gemeldet haben, oder zur Tagsetzung nicht erschienen, sind, wenn sie die Reihenfolge trifft, sammt den allfälligen dreijährigen Zinsen, soweit deren Berichtigung nicht ausgewiesen wird, mit Vorbehalt der weiteren Austragung auf das Entlastungscapital zu überweisen. Ist jedoch eine derartige Forderung zur Zeit der Verhandlung nicht fällig, so hat der Schuldner das Recht zu fordern, dass dieselbe lediglich auf Grund und Boden haftend bleibe, in soweit sie in den ersten zwei Drittheilen des Werthes desselben (§. 30) versichert erscheint.

§. 28.

Wählt kein Gläubiger das Entlastungscapital oder wird Letzteres durch diese Wahl und durch die Ueberweisung der im §. 27. bezeichneten Forderungen nicht erschöpft, so hat der bezugsberechtigte Besitzer des Gutes das Recht zu begehren, dass das Capital oder dessen Restbetrag entweder ihm zugewiesen, oder unter die Gläubiger vertheilt werde.

§. 29.

Erklärt sich der Berechtigte in dem Falle des §. 28, dass das Entlastungscapital unter die Hypothekargläubiger zu vertheilen sei, so müssen sich dieselben, in soweit ihre Forderungen fällig, oder sofort aufkündbar sind, und nicht in den ersten zwei Drittheilen des Werthes von Grund und Boden versichert erscheinen, und zwar zuerst der Letzte, dann der nächstvorhergehende und s. f. auf das Entlastungscapital überweisen lassen.

Wird das Entlastungscapital durch diese Zuweisung nicht erschöpft, so ist der Rest dem Besitzer des Gutes zuzuweisen.

§. 30.

Als Gutswerth hat der hundertfache Betrag der einjährigen ordentlichen Grundsteuer ohne alle Zuschüsse und Zuschläge zu gelten, worüber der Besitzer des Gutes den Ausweis zur Tag-satzung mitzubringen hat.

§. 31.

Die in den Kronländern Galizien und Bukowina gesetzlich bestehende Haftung der Octava

bleibt bis zur gesetzlich erfolgenden Aufhebung mit der, in dem sechsten Absatze der Patente vom 17. April und 9. August 1848 enthaltenen Beschränkung sowohl auf Grund und Boden, als auch auf dem Entlastungscapitale, welches einen Bestandtheil des gesammten Gutswerthes bildet, aufrecht, daher stets ein Achtel des Entlastungscapitales bis zur Erlöschung der Octava vinculirt zu bleiben hat.

Ueber den Zeitpunkt und die Modalitäten der Aufhebung dieser gesetzlichen Haftung werden besondere Bestimmungen erfolgen.

§. 32.

Bei Renten und anderen derlei Forderungen, bei denen im öffentlichen Buche kein bestimmter Capitalsbetrag ausgedrückt erscheint, ist, wenn sie die Reihe der Uebertragung auf das Entlastungs-Capital trifft, und die betheiligten Parteien sich über einen bestimmten Abfertigungsbetrag einigen, dieser auf das Entlastungscapital zu überweisen.

Kommt ein derartiges Einverständniss nicht zu Stande, so ist der zur Bedeckung der Rente erforderliche Betrag gerichtlich zu bestimmen, und auf das Entlastungscapital zu überweisen.

§. 33.

Alle Hypothekar-Forderungen, welche nicht in ziffermässigen Geldbeträgen haften, sind, in soferne sie nicht ihrer Natur nach auf Grund und Boden haften zu bleiben haben (§. 26), bei der Tagsatzung in ziffermässigen Geldbeträgen zu liquidiren.

Kommt hierüber zwischen dem Gläubiger und dem Schuldner kein Vergleich zu Stande, so ist die Sache auf den Rechtsweg zu verweisen und die unbestimmte Forderung nach Wahl des Gläubigers entweder auf Grund und Boden zu belassen, oder auf dem Entlastungscapitale sicher zu stellen.

Im letzteren Falle kann der nach Abzug der vorhergehenden, auf das Entlastungscapital gewiesenen Forderungen erübrigende Rest desselben vor Austragung der Sache nicht weiter vertheilt werden.

§. 34.

Bei der Ueberweisung hypothecirter Schulden auf das Entlastungscapital sind dieselben ohne Rücksicht auf den höheren oder geringeren Zinsfuss (§. 45), die rückständigen Zinsen aber in dem Masse, in welchem ihnen gleiche

Priorität mit dem Capitale zusteht, in Anschlag zu bringen.

Die Zinsen sind stets bis zum Schlusse des nächsten Zinsenverfall-Termines der Fonds-Obligationen zu berechnen.

Geschieht diess vor dem 1. November 1853, so ist die Abrechnung auf Ende October 1853 zu pflegen.

§. 35.

Alle Forderungen sind im Falle einer Ueberweisung auf das Entlastungscapital in Conventions-Münze nach den bestehenden Gesetzen zu berechnen.

§. 36.

Die Richtigkeit einer Forderung kann nur vom Schuldner bestritten werden. Die Gläubiger sind bloss befugt, das Pfandrecht oder die Rangordnung einer vorangehenden Forderung zu bestreiten.

§. 37.

Wird die Richtigkeit einer Forderung, welche die Reihenfolge zur Uebertragung auf das Entlastungscapital nach den gegenwärtigen Grundsätzen zu treffen hätte, ganz oder theilweise bestritten, so versucht das Gericht vor

Allem einen Vergleich zwischen den streitenden Theilen zu vermitteln.

Gelingt dieses nicht, so wird einstweilen die Forderung oder der streitige Betrag derselben mit dem Vorbehalte der weiteren Austragung auf das Entlastungscapital gewiesen, und den Parteien überlassen, ihren Streit im ordentlichen Rechtswege zur Entscheidung zu bringen. Jener Betrag des Entlastungscapitales, welcher in diesem abgesonderten Rechtverfahren dem Gläubiger abgesprochen wird, bildet sofort den Gegenstand einer nachträglichen Zuweisung (§. 56).

§. 38.

Wird das Pfandrecht oder die bürgerliche Rangordnung einer Forderung bestritten, so ist hierüber sogleich zu verhandeln und auch in dem Falle, dass der betreffende Hypothekargläubiger nicht erschienen ist, lediglich auf Grundlage des Tabularstandes in der Haupterledigung selbst zu erkennen. Gegen dieses Erkenntniss findet nur das Rechtsmittel des Recurses Statt (§. 44).

§. 39.

Wird eine Forderung auf das Entlastungscapital gewiesen, welche mit Supersätzen (After-

pfandrecht) belastet, oder sonst vinculirt ist, so kann diese Zuweisung nur mit Verwahrung der Rechte der betreffenden Interessenten geschehen (§. 50).

§. 40.

Jene Hypothekargläubiger, deren Forderungen ganz oder theilweise auf das Entlastungscapital übertragen werden sollen, sind ausser dem Falle der §§. 33. und 37. zu verhalten, die in ihrem Besitze befindlichen Schuldverschreibungen bei der Verhandlung einzulegen.

Werden dieselben aus was immer für einem Grunde nicht eingelegt, so kann der Schuldner begehren, dass dieser Theil des Entlastungscapitales nur gegen Beibringung oder erst nach Amortisirung derselben ausgefolgt werde.

In den Fällen dieses Patentes ist die Amortisationsfrist auf 3 Monate festzusetzen.

§. 41.

Nach geschlossener Verhandlung hat das Gericht mit möglichster Beschleunigung zur Erledigung zu schreiten. Bei Gerichtshöfen erster Instanz sind alle derlei Erledigungen, welche eine Entscheidung des Gerichtes voraussetzen, weil kein Vergleich erzielt worden ist, in Se-

naten von einem Vorsitzenden und vier Stimmführern in Vortrag zu bringen.

§. 42.

Die Erledigung hat in Form eines Bescheides zu geschehen und ist, es mag dieselbe eine Entscheidung des Gerichtes oder die blosser Intimation eines Vergleiches enthalten, dem Besitzer des Gutes dem vollen Inhalte nach, den betheiligten Gläubigern aber nur mittelst Auszuges in Betreff ihrer eigenen Forderung hinauszugeben. Das Original oder eine ämtliche Abschrift der vollständigen Erledigung ist in der Kanzlei aufzulegen und ist Jedermann zu gestatten, hiervon die Einsicht oder Abschrift zu nehmen, welche letztere jedoch die Partei selbst zu besorgen hat.

§. 43.

Kann die Zustellung aus was immer für einem Grunde weder an die Partei selbst, noch an ihren Bevollmächtigten bewerkstelliget werden (§. 11. lit. *d*), so ist der Bescheid lediglich bei Gericht anzuschlagen und der Tag der geschehenen Affigirung anzumerken.

§. 44.

Gegen die Entscheidungen des Gerichtes steht Jedem, der sich dadurch in seinen Rechten

gekränkt glaubt, der Recurs offen, welcher bei dem Gerichte, das die Entscheidung in erster Instanz gefällt hat, in der unerstreckbaren Frist von vierzehn Tagen zu überreichen, und von diesem nach Ablauf der Frist mit allen Acten dem Gerichte zweiter Instanz berichtlich vorzulegen ist.

Sind mehrere Recurse überreicht worden, so hat die Vorlegung unter einem zu geschehen.

Gegen die Entscheidung des höheren Richters, wodurch die erstrichterliche bestätigt wird, findet keine weitere Berufung Statt.

Gesuche um Wiedereinsetzung in den vorigen Stand wegen versäumter Recursfrist sind ohne weiters zu verwerfen.

§. 45.

Durch die rechtskräftig gewordene Ueberweisung der Hypothekarforderungen auf das Entlastungscapital hört sowohl der Personal- als Hypothekarschuldner auf, Schuldner dieser Forderungen zu sein.

Für dieselben werden ohne Rücksicht auf ihren früheren Zinsfuß fünfpercentige, auf den Namen lautende Grundentlastungs-Schuldverschreibungen des betreffenden Kronlandes hinausgegeben.

§. 46.

Die Realbehörde hat die richterliche Erledigung nach eigentretener Rechtskraft dem Gerichte, welches das öffentliche Buch führt, mitzutheilen.

Dieses hat jene Forderungen, welche ganz oder theilweise auf das Entlastungscapital überwiesen oder darauf sichergestellt worden sind nach Mass der erfolgten Ueberweisung im öffentlichen Buche zu löschen, daselbst unter Einem das zugewiesene Entlastungscapital von dem bezugsberechtigten Gute abzuschreiben und hiervon die Realbehörde unter Bekanntgebung aller mittlerweile eingetretenen Veränderungen des Tabularstandes zur weiteren Amtshandlung in Kenntniss zu setzen.

§. 47.

Haftet die übertragene Post gleichzeitig auch auf einer anderen Realität, so ist deren Löschung auch dort von Amtswegen oder über Begehren der Partei zu veranlassen.

Bei derlei Simultan-Hypothecken hat überhaupt als Grundsatz zu gelten, dass dieselben bei jener Realität in Behandlung genommen werden, welche früher zur Verhandlung kömmt.

Sind dieselben hierbei gar nicht oder nicht gänzlich auf das Entlastungscapital übertragen worden, so werden sie (rücksichtlich der Rest) bei der zweiten verpfändeten Realität neuerlich in Verhandlung gezogen.

§. 48.

Das Gericht hat ferner der Verwaltungsbehörde des Entlastungsfondes mit Rücksicht auf die etwa inzwischen in der Person der Interessenten eingetretenen Veränderungen bekannt zu geben, auf wessen Namen und für welche Beträge die Grundentlastungs-Schuldverschreibungen auszustellen, von welchem Tage die Zinsen zu verabfolgen sind, dann welchen Personen die Schuldverschreibungen unmittelbar auszufolgen, und welche Beträge dagegen dem Gerichte oder einer anderen Behörde zur Aufbewahrung oder weiteren Veranlassung zu übergeben seien.

Ist die Person desjenigen, dem eine Schuldverschreibung endlich auszufolgen sein wird, nicht bekannt, so ist die letztere auf den Namen des bezugsberechtigten Gutes auszustellen und seiner Zeit umzuschreiben.

§. 49.

Die unmittelbare Ausfolgung von Seite des Entlastungsfondes findet nur bezüglich der dem bezugsberechtigten Besitzer zugewiesenen Beträge des Entlastungscapitales Statt. Jene Beträge, welche den im §. 12 bezeichneten Personen oder Gütern als Bezugsberechtigten zugewiesen wurden, sind der betreffenden Pflugschafts- oder Administrativbehörde zu übermitteln. Alle übrigen sind dem Gerichte zu übergeben.

§. 50.

Dieses hat von dem Einlangen die bethiligten Hypothekargläubiger zu verständigen und in dem diessfälligen Bescheide, sobald kein Anstand obwaltet, sogleich die Ausfolgung, und zwar in diesem Falle zähltaxfrei zu bewilligen, im Uebrigen aber bei der Erfolglassung die gesetzlichen Vorsichten zu beobachten. Ist eine hypothekarisch sichergestellte Militär-Heirathscantion auf das Entlastungscapital überwiesen worden, so sind die betreffenden Grundentlastungs-Schuldverschreibungen an das betreffende Armeecommando zur weiteren Verfügung abzugeben.

Für jene auf das Entlastungscapital verwiesenen Gläubiger, die sich nicht gemeldet haben, oder deren Aufenthaltsort unbekannt ist, sind

nach den bestehenden Anordnungen Curatoren zu bestellen.

Jene Beträge des Entlastungscapitales, welche den im §. 12. benannten Personen oder Gütern als Hypothekargläbigern zugewiesen wurden, sind der zuständigen Behörde zur weiteren Verfügung zu übermitteln, wogegen alle jene in der eigenen Aufbewahrung des Gerichtes zu bleiben haben, welche nicht sogleich ausgefolgt werden können.

§. 51.

Das Gericht hat bei der Ausfolglassung die nach §. 40 zurückbehaltene oder von den Parteien beigebrachte Schuldverschreibung, wenn die Forderung gänzlich auf das Entlastungscapital übertragen wurde, mittelst Durchstreichung zu cassiren, wenn aber die Ueberweisung nur theilweise geschehen ist, den getilgten Betrag auf der Urkunde abzuschreiben und letztere der Partei, welche sie eingelegt hat, zurückzustellen.

V. Verfahren bei theilweise ermittelten Entlastungscapitalien und bei nachträglicher Zuweisung.

§. 52.

Nach den vorstehenden Bestimmungen der §§. 5—51 ist auch in dem Falle des §. 3 ad b)

zu verfahren, wenn nämlich nur ein Theil des Entlastungscapitales ermittelt ist, jedoch muss bei den im §. 10 gedachten Anmerkungen im öffentlichen Buche, dann in dem Vorrufungs-Edicte, sowie in der Enderledigung des Gerichtes dieser Umstand, dass das Entlastungscapital nur theilweise ermittelt ist, sowie die Ziffer desselben klar ausgedrückt werden. Ferners ist in dem Edicte die Rechtsfolge der unterlassenen Anmeldung nach §§. 13 und 21 mit dem weiteren Beisatze anzuführen, dass die stillschweigend angenommene Einwilligung in die Ueberweisung auf das Entlastungscapital auch für die noch zu ermittelnden Beträge desselben zu gelten habe.

§. 53.

Reicht der ermittelte Theil des Entlastungscapitales nicht zu, um alle Hypothekarforderungen darauf zu überweisen, so ist doch über Begehren des Besitzers des bezugsberechtigten Gutes oder eines Gläubigers über die Richtigkeit und Rangordnung der Hypothekarcapitalien zu verhandeln und zu erkennen (§§. 33, 37 und 38).

§. 54.

Die definitive Zuweisung des Entlastungscapitales kann sich immer nur in soweit er-

strecken, als dasselbe bereits ziffermässig ermittelt ist. Eine eventuelle Zuweisung findet nicht Statt.

§. 55.

So oft ein weiterer Theil des Entlastungscapitales ermittelt worden ist, sind jene Gläubiger, welche nach Massgabe der vorhergegangenen Verhandlung auf das später ermittelte Entlastungscapital noch einen Anspruch zu stellen berechtigt sind, zu einer Tagsatzung vorzuladen und ist mit denselben das weitere Verfahren nach den obigen Bestimmungen durchzuführen.

§. 56.

Wird ein nach §. 50 in die gerichtliche Verwahrung übernommener Betrag des Entlastungscapitales frei, so ist derselbe, wenn noch eine Verhandlung über die Zuweisung eines später ermittelten Theiles des Entlastungscapitales im Zuge ist oder bevorsteht (§. 55), in diese einzubeziehen.

Hat dagegen in einem solchen Falle die Verhandlung über das vollständig ermittelte Entlastungscapital bereits stattgefunden, so hat die Zuweisung der frei gewordenen Beträge ohne

Erlassung eines Edictes über allfällige Einvernehmung jener Interessenten, welche nach Massgabe der vorhergegangenen Verhandlung noch einen Anspruch haben, zu geschehen.

Vor der Ausfolgung der Grundentlastungsschuldverschreibungen an die Partei ist deren Umschreibung bei dem Entlastungsfonde zu bewerkstelligen (§. 48).

VI. Verfahren, wenn das Entlastungscapital noch nicht ermittelt ist.

§. 57.

In dem Falle des §. 3 ad *d*), wo das Entlastungscapital der Ziffer nach weder ganz, noch theilweise ermittelt ist, hat das Gericht ein Uebereinkommen zwischen den Interessenten, welche auf Begehren des Besitzers des bezugsberechtigten Gutes zu einer Tagsatzung vorzuladen sind, zu versuchen. Wird ein Uebereinkommen nicht erzielt, so ist doch über Verlangen des Letzteren über die Richtigkeit und Rangordnung der Hypothekarforderungen zu verhandeln und zu erkennen (§§. 33, 37 und 38), im Uebrigen aber die Verhandlung erst dann wieder aufzunehmen, wenn das Entlastungscapital ganz oder wenigstens zum Theile ziffer-

mässig ermittelt ist. Die definitive Zuweisung des letzteren kann jedenfalls erst nach diesem Zeitpuncte erfolgen.

§. 58.

Zur Förderung des hier vorgezeichneten Verfahrens wird dem Besitzer eines bezugsberechtigten Gutes das Recht eingeräumt, auch einen einzelnen Hypothekargläubiger, dessen Forderung nach §. 33 im unbestimmten Betrage haftet, ehe noch die Verhandlung wegen Zuweisung des Entlastungscapitales eingeleitet wird, im Aufforderungswege zur ziffermässigen Liquidirung zu belangen.

VII. Besonde Bestimmungen.

A. Wenn das bezugsberechtigte Gut in Concurs oder Execution gezogen wird.

§. 59.

Ist das Gut im Executionswege veräussert oder in Concurs gezogen worden, so ist die Verhandlung über die Zuweisung des Entlastungscapitales von der Executions-, beziehungsweise von der Concurs-Instanz nach den bestehenden Gesetzen zu pflegen.

Eine bereits ausgesprochene Zuweisung eines Theiles des Entlastungscapitales wird jedoch hierdurch nicht berührt.

B. Für Fideicommiss.

§. 60.

Bei Fideicommissgütern findet die Einvernehmung der Hypothekargläubiger im Sinne der vorstehenden Vorschriften nicht Statt, sondern es ist das Entlastungscapital als Fideicommiss-Surrogatcapital für die abgetretenen und im öffentlichen Buche abzuschreibenden Bezugsrechte des Gutes zu behandeln.

Die auf das Fideicommiss auszustellenden Grundentlastungs-Schuldverschreibungen sind der Fideicommissbehörde zu übergeben, welche dieselben in gerichtliche Verwahrung zu nehmen und die bücherlichen Haftungen in den Depositenbüchern ersichtlich zu machen hat.

C. Für Güter, welche ausschliessend aus Bezugsrechten bestehen.

§. 61.

Besteht ein Landtafel- oder Grundbuchs-körper ausschliessend aus solchen Bezugsrechten,

welche in Folge der Grundentlastung aufgehoben oder abzulösen sind, so ist das an deren Stelle tretende Entlastungscapital von der zuständigen Realgerichtsbehörde, wie der Kaufschilling einer gerichtlich veräußerten Realität zu vertheilen, und sodann die bücherliche Einlage mit allen Haftungen zu löschen.

Diese Vertheilung kann auch nach und nach in dem Masse, als die Ermittlung des Entlastungscapitales fortschreitet, geschehen, in welchem Falle immer nur der zugewiesene Theil des letzteren im öffentlichen Buche abzuschreiben kommt, bis die gänzliche Löschung erfolgt.

§. 62.

Ist ein solcher Gutskörper gänzlich unbelastet, so steht dem eigenberechtigten bücherlichen Besitzer frei, die Löschung desselben sogleich zu begehren und sich auf Grund der Löschungsbewilligung das Entlastungscapital, ob dasselbe schon ermittelt ist oder nicht, von der Verwaltungsbehörde des Entlastungsfondes zuweisen zu lassen.

D. Für Güter, welche in den öffentlichen Büchern nicht eingetragen sind.

§. 63.

Ist das bezugsberechtigte Gut in keinem öffentlichen Buche eingetragen (wie z. B. bei Kirchen, Pfarren u. dgl.), so finden die gegenwärtigen Bestimmungen keine Anwendung, sondern es hat sich die Grundentlastungs-Landescommission über die Frage, wem das Entlastungscapital auszufolgen sei, nach Umständen mit jener Behörde ins Einvernehmen zu setzen, welcher nach den bestehenden gesetzlichen Vorschriften die Obsorge oder Controle über die Vermögensgebarung zusteht.

VIII. Gebührenfreiheit.

§. 64.

Alle Eingaben, Protokolle, Urkunden und gerichtlichen Erledigungen und Ausfertigungen in den auf Grundlage dieses Gesetzes vorzunehmenden Verhandlungen und die diessfälligen Löschungen und Anmerkungen in den öffentlichen Büchern sind gebührenfrei zu behandeln. Die nach Massgabe dieses Gesetzes zu erlassenden Edicte sind unentgeltlich in die betreffenden Amtsblätter einzuschalten.

Diese Befreiungen erstrecken sich jedoch nicht auf das abgesonderte Rechtsverfahren über die Richtigkeit streitiger Forderungen.

Abänderung des Patentes vom 25. September 1850.

§. 65.

Jene Anordnungen des Patentes vom 25. September 1850, welche durch die vorstehenden Bestimmungen abgeändert erscheinen, haben ausser Kraft zu treten.

Die Minister der Justiz, des Innern und der Finanzen sind mit dem Vollzuge dieses Patenten beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am achten des Monats November im Eintausend achthundert drei- undfünfzigsten, Unserer Reiche im fünften Jahre.

Franz Joseph m. p. (L. S.)

Gr. Buol-Schauenstein m. p. *Bach* m. p.

Krauss m. p. *Baumgartner* m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

Chronologiczny rejestr

ustaw, rozporządzeń i orzeczeń Najw. Trybunału
z odwołaniem się do liczby stronnic.

Galic. ustawa sądowa z 19. grudnia 1796

§. 182.	str.	49.
„ 422.	„	36.
„ 424.	„	37.
„ 426.	„	36.
„ 505.	„	60.
„ 506.	„	60.
„ 512.	„	62.
„ 513.	„	62.

Dekr. nadw. z 23. kwietnia 1802 Nr. 561.

zb. u. s. str. 60.

Kodeks cywilny z 1. czerwca 1811:

§. 2.	str.	21.
„ 7.	„	12.
„ 233.	„	71.
„ 294.	„	89.
„ 298.	„	21. i 31.
„ 299.	„	31.
„ 307.	„	20.
„ 308.	„	20.
„ 365.	„	5.
„ 450.	„	24.
„ 454.	„	64.

- §. 455. str. 64.
 „ 883. „ 49.
 „ 1120. „ 9, 12, 13.
 „ 1121. „ 12, 13, 14.
 „ 1323. „ 13, 14.
 „ 1324. „ 13, 14.

dekr. nadw. z 16. września 1825 Nr. 2132.
 zb. u. s. str. 24.

dekr. nadw. z 4. listopada 1831 Nr. 2533.
 zb. u. s. str. 24.

dekr. nadw. z 4. stycznia 1836 Nr. 113.
 zb. u. s. str. 25.

reskrypt kanc. nadw. z 8. listopada 1838
 l. 20.772. str. 19.

dekr. kanc. nadw. z 14. lutego 1840. Nr.
 409. zb. u. s. str. 24.

ces. patent. z 17. kwietnia 1848 Nr. 1136.
 zb. u. str. 79., 80.

ces. patent. z 9. sierpnia 1848 zb. u. s.
 str. 180.

ces patent. z 4. marca 1849 Nr. 152. D. p. p.
 str. 25.

rozp. min. z 10. czerwca 1849 l. 3.965.
 str. 18.

ces. patent. z 27. października 1849 Nr. 439.
 D. p. p.

§. 13. str. 120.

„ 23. „ 120.

ustawa o należnościach z 9. lutego 1850
 Nr. 50. D. p. p.

§. 50. str. 78.

„ 72. „ 24.

rozp. min. z 3. maja 1850 Nr. 181. D. p. p.
str. 24.

rozp. min. z 30. lipca 1850 Nr. 317. D. p. p.
str. 22, 31.

Patent z 25. września 1850 Nr. 374. D. p. p.:

§. 1.	str.	149.
" 2.	"	150, 158.
" 3.	"	48, 151.
" 4.	"	44, 46, 52, 151.
" 5.	"	58, 67, 68, 69, 71, 82, 151, 175.
" 6.	"	15, 67, 152.
" 7.	"	71, 152.
" 8.	"	71, 72, 153.
" 9.	"	71, 72, 73, 153, 154.
" 10.	"	71, 72, 73, 153, 154.
" 11.	"	71, 72, 154.
" 12.	"	74, 155.
" 13.	"	84, 155.
" 14.	"	82, 155.
" 15.	"	83, 156.
" 16.	"	42, 44, 46, 157.
" 17.	"	157.
" 18.	"	157.
" 19.	"	158.
" 20.	"	158.
" 21.	"	158.
" 22.	"	159.
" 23.	"	159.
" 24.	"	160.

rozp. min. z 4. października 1850 str. 18.

reskrypt minist. z 30. października 1850
Nr. 435. D. p. p. str. 149.

rozp. minist. z 29. września 1852 Nr. 198.
D. p. p. str. 25.

dekr. nadw. z 11. maja 1853 Nr. 2612. zb.
u. s. str. 62.

Patent z 8. listopada 1853 Nr. 237. D. p. p.:

§. 1.	str.	41, 44, 45, 149, 162.
" 2.	"	25, 26, 27, 29, 32, 33, 34, 46,
47, 163, 165, 166, 173.
" 3.	"	46, 47, 87, 163, 190, 193.
" 4.	"	47, 164.
" 5.	"	32, 34, 48, 165, 166.
" 6.	"	32, 34, 48, 165.
" 7.	"	52, 95, 166.
" 8.	"	52, 95, 167.
" 9.	"	52, 54, 95, 167.
" 10.	"	33, 34, 54, 95, 168, 173, 191.
" 11.	"	49, 55, 60, 74, 168, 171, 185.
" 12.	"	55, 169, 189, 190.
" 13.	"	53, 58, 167, 168, 170, 191.
" 14.	"	57, 170.
" 15.	"	58, 59, 67, 83, 166, 171.
" 16.	"	60, 61, 62, 171, 174.
" 17.	"	61, 63, 66, 171.
" 18.	"	64, 140, 172.
" 19.	"	64, 66, 83, 173.
" 20.	"	53, 66, 67, 173, 176.
" 21.	"	53, 58, 66, 68, 71, 83, 167,
168, 170, 171, 174, 191.
" 22.	"	66, 67, 175, 176.
" 23.	"	67, 175, 176.
" 24.	"	59, 67, 68, 69, 71, 82, 176.
" 25.	"	71, 176.

- §. 26. str. 69, 71, 72, 74, 177, 181.
 " 27. " 55, 58, 70, 71, 74, 84, 174,
 175, 178.
 " 28. " 70, 71, 74, 178, 179.
 " 29. " 70, 71, 74, 179.
 " 30. " 71, 78, 178, 179.
 " 31. " 78, 79, 80, 180.
 " 32. " 81, 180.
 " 33. " 81, 82, 88, 181, 184, 191,
 193, 194.
 " 34. " 55, 74, 82, 84, 181.
 " 35. " 82, 182.
 " 36. " 82, 182.
 " 37. " 45, 46, 70, 71, 82, 88, 170,
 175, 182, 184, 191, 193.
 " 38. " 70, 83, 88, 170, 175, 183, 191,
 193.
 " 39. " 66, 83, 183.
 " 40. " 60, 83, 184, 190.
 " 41. " 83, 184.
 " 42. " 83, 185.
 " 43. " 83, 185.
 " 44. " 57, 83, 183, 185.
 " 45. " 74, 76, 84, 181, 186.
 " 46. " 84, 85, 187.
 " 47. " 85, 187.
 " 48. " 86, 165, 188, 193.
 " 49. " 86, 165, 189.
 " 50. " 86, 88, 184, 189, 192.
 " 51. " 60, 83, 86, 190.
 " 52. " 87, 190, 191.
 " 53. " 87.

- §. 54. str. 87, 191.
 " 55. " 87, 192.
 " 56. " 86, 87, 183, 192.
 " 57. " 88, 193.
 " 58. " 81, 88, 194.
 " 59. " 88, 194.
 " 60. " 90, 195.
 " 61. " 90, 195.
 " 62. " 90, 196.
 " 63. " 91, 197.
 " 64. " 80, 91, 112, 197.
 " 65. " 42, 92, 198.

reskr. minist. sprawiedl. z 2. kwietnia
 1854 l. 4860. str. 87.

ces. patent z 24. września 1857 Nr. 179.

D. p. p. str. 79.

rozp. minist. z 28. lipca 1859 Nr. 142. D. p. p.

- §. 1. str. 93, 94.
 " 2. " 93, 94, 95.
 " 3. " 94, 95.

rozp. minist. z 3. lipca 1863 l. 8093. str.
 18, 23.

Orzecz. Najw. Tryb. z 26. marca 1868
 l. 2254. str. 23, 28, 44, 51.

Ust. konkursowa z 25. grudnia 1868
 Nr. 1/869.

- §. 33. str. 76, 77.
 " 37. " 85, 86.
 " 74. " 59.
 " 124. " 81.
 " 125. " 81, 83.
 " 126. " 81.

§. 127. str. 81.

„ 129. „ 81.

„ 130. „ 81.

„ 131. „ 81.

„ 132. „ 81.

„ 143. „ 59.

„ 175. „ 81.

ustawa z 6. lutego 1869 Nr. 18. D. p. p. str. 28.

„ hipoteczna z 25. lipca 1871 Nr. 95.

D. p. p.:

§. 16. str. 75.

„ 17. „ 75, 77.

ustawa z 12. lipca 1872 Nr. 112. D. p. p.
str. 54.

Orzecz. Najw. Tryb. z 10. lutego 1874
str. 89.

ustawa krajowa o ks. grunt. z 20. marca
1874.

ustawa z 9. maja 1874 Nr. 51. D. p. p.
str. 25.

Orzecz. Najw. Tryb. z 1. czerwca 1875
Nr. 5769. str. 23.

ustawa z 30. grudnia 1875 Nr. 55. d. u. kr.
z r. 1877:

§. 1. str. 5, 97.

„ 2. „ 18, 97, 116.

„ 3. „ 5, 6, 18, 48, 97, 98, 105, 109,
110, 111, 113, 115, 117, 119.

„ 4. „ 6, 97, 98, 102, 103, 104, 105,
119, 139.

„ 5. „ 32, 97, 98, 101, 110, 119.

„ 6. „ 99.

§.	7.	str.	99.
"	8.	"	100.
"	9.	"	100.
"	10.	"	101, 110.
"	11.	"	101, 126, 144.
"	12.	"	102, 126, 144, 145.
"	13.	"	102, 139, 144.
"	14.	"	103, 110, 116, 144.
"	15.	"	7, 103, 105, 116, 144.
"	16.	"	104, 144.
"	17.	"	6, 7, 97, 104.
"	18.	"	6, 8, 105.
"	19.	"	106, 116, 117, 119.
"	20.	"	106, 107, 116, 117, 131, 139, 144, 146.
"	21.	"	34, 107, 116, 117, 131, 139, 144, 146, 147.
"	22.	"	108, 116, 117, 131, 139, 144, 146.
"	23.	"	18, 34, 109, 113, 116, 117, 131, 139, 144, 147.
"	24.	"	110, 116, 119.
"	25.	"	110, 113, 119.
"	26.	"	17, 24, 47, 111, 113, 129.
"	27.	"	17, 25, 26, 27, 28, 32, 34, 38, 46, 47, 48, 111, 113, 129, 147.
"	28.	"	17, 34, 35, 38, 47, 111, 113, 129, 148.
"	29.	"	17, 25, 26, 39, 47, 80, 91, 93, 112, 113, 129.
"	30.	"	113.
"	31.	"	18, 113, 114, 131, 139, 144.

- §. 32. str. 109, 113, 115, 116, 117, 131, 139, 144.
- „ 33. „ 114, 115, 116, 117, 131, 139, 144.
- „ 34. „ 114, 131, 139, 144.
- „ 35. „ 115, 131, 139, 144.
- „ 36. „ 115.
- „ 37. „ 115.
- „ 38. „ 115, 117, 119.
- „ 39. „ 116, 119.
- „ 40. „ 116, 119.
- „ 41. „ 117, 119.
- „ 42. „ 117.
- „ 43. „ 118.
- „ 44. „ 118.
- „ 45. „ 118.
- ustawa z 18. lutego 1878 Nr. 30. Dpp. str. 12.
- „ z 28. marca 1880 „ 34. „ „ 78.
- „ z 30. „ 1881 „ 25. „ „ 78.
- „ z 7. czerwca 1881 „ 40. „ „ 78.
- rozp. min. fin. z 25. stycznia 1884 Nr. 18.
- D. p. p. str. 78.
- nowela egzek. z 10. czerwca 1887 Nr. 74.
- D. p. p.
- §. 3. str. 89, 90.
- ustawa z 20. czerwca 1888 Nr. 95. D. p. p. str. 131, 132, 144.
- ustawa krajowa z 26. stycznia 1889:
- art. I. str. 119.
- „ II. „ 147.
- „ III. „ 92, 147.
- „ IV. „ 147.

§.	1.	str.	5, 6, 19, 119.
"	2.	"	84, 120.
"	3.	"	120.
"	4.	"	121.
"	5.	"	121, 122, 138.
"	6.	"	122.
"	7.	"	122, 123, 126.
"	8.	"	124.
"	9.	"	125.
"	10.	"	125.
"	11.	"	125.
"	12.	"	125.
"	13.	"	123, 126.
"	14.	"	126.
"	15.	"	122, 127.
"	16.	"	122, 127.
"	17.	"	128.
"	18.	"	128.
"	19.	"	17, 24, 34, 45, 47, 129.
"	20.	"	35, 77, 80, 129, 130.
"	21.	"	131.
"	22.	"	132.
"	23.	"	133.
"	24.	"	133.
"	25.	"	134.
"	26.	"	8, 9, 134.
"	27.	"	136.
"	28.	"	15, 136.
"	29.	"	12, 137.
"	30.	"	46, 138.
"	31.	"	138.
"	32.	"	139.

§.	33.	str.	6, 8, 139.
"	34.	"	140.
"	35.	"	141.
"	36.	"	141.
"	37.	"	141.
"	38.	"	141.
"	39.	"	142.
"	40.	"	143.
"	41.	"	143.
"	42.	"	144, 145, 146.
"	43.	"	144.
"	44.	"	145.
"	45.	"	146.
"	46.	"	146.

Omyłki:

Na str.	6.	w wierszu	4. z dołu zam.	§. 34. czyt.	§. 33.
" "	8.	"	6. z góry	" §. 34.	" §. 33.
" "	8.	"	2. i 9. z dołu	" §. 27.	" §. 26.
" "	9.	"	7. i 12. z góry	" §. 27.	" §. 26.
" "	12.	"	5. i 11. "	" §. 30.	" §. 29.
" "	15.	"	2. "	" §. 29.	" §. 28.
" "	17.	"	6. "	" §. 20.	" §. 19.
" "	34.	"	9. z dołu	" §. 20.	" §. 19.
" "	35.	"	2. i 13. z góry	" §. 20.	" §. 19.
" "	35.	"	4. z dołu	" §. 21.	" §. 20.
" "	46.	"	1. "	" §. 31.	" §. 30.
" "	47.	"	12. z góry	" §. 20.	" §. 19.
" "	47.	"	9. "	" §. 43.	" §. 3.

S-96

S. 61

WARIAT

279263

XXXXXX

POLITECHNIKA KRA.
BIBLIOTEKA G

L. 418
L. IIIW.

Kdn. Zam. 480/55 20.000

S-96

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

41814

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000213820